

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

**Toimintakertomus ja
tilinpäätöslaskelmat
1.1.–31.12.2013**

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat 1.1.–31.12.2013

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy

Tampere 2014

Saatesanat

Vuosi 2013 oli suomalaisille hyvä. Koskaan aikaisemmin ei väestön terveys ja hyvinvointi ole ollut näin korkealla tasolla. THL:lla on ollut oma, eikä aivan vähäinen osuutensa tämän saavuttamisessa.

Toimintakertomus esittelee viime vuoden aikana laitoksessa tehtyä työtä väestön terveyden ja hyvinvoinnin suojelemiseksi ja edistämiseksi. Lukijan on kuitenkin syytä tietää, että seuraavien sivujen antama kuva on monipuolisuudestaan huolimatta vielä vajaa. Paljon työtä, erityisesti pysyväisluonteisia seuranta- ja palvelutehtäviä tai viranomaistehtäviä on jäänyt kirjaamatta toimintakertomukseen, joka vääjäämättä pyrkii muodostumaan uusien tutkimustulosten, kehityshankkeissa saavutettujen virstanpylväiden tai uusien avausten kavalkadiksi. Ilman hyvää pohjatyötä ja tukitoimintoja nämä huippuhetket eivät kuitenkaan olisi mahdollisia. Hiljaiset puurtajatkin ansaitsevat huomiomme ja kiitoksemme!

Toisaalta ylpeänä, toisaalta huolissani katsoin laitoksen tuottavuuden ja voimavarojen suhdetta: tuotosten määrän ja vaikuttavuuden arvioidaan pysyneen ainakin edellisvuosien tasolla budjettileikkauksista huolimatta. Mikäli – kuten uskon – tuottavuuden nousu on saatu aikaan toimintaprosesseja tehostamalla, voimme olla saavutuksesta ylpeitä. Olen vakuuttunut, että toimintojen tehostamista voidaan vielä tästäkin parantaa. Jos suhde taas pysyy korkeana sen vuoksi, että työntekijöiltä on vaadittu entistä kovempia suorituksia, olemme vaarallisella tiellä. Asia on syytä analysoida tarkoin.

Työn kuormittavuutta ja työntekijöiden jaksamista on syytä seurata huolella, jotta voisimme välttää hiontamisen vaaran. THL:n tulisi olla terveyden ja hyvinvoinnin lähde paitsi väestölle, myös työntekijöilleen! Parantuneet VM-Barotulokset viittaavat siihen, että näin saattaa todella olla – ainakin tyytyväisyys on kohentunut merkittävästi.

Kiitän kaikkia työtovereitani THL:ssa hyvin tehdystä työstä vuonna 2013.

Helsinki 27.2.2014
Juhani Eskola
Pääjohtaja

Sisällys

Saatesanat	3
1 Toimintakertomus	5
1.1 Johdon katsaus	5
1.2 Vaikuttavuus	7
1.2.1 Vaikuttavuus strategisten tavoitteiden näkökulmasta	7
1.2.2 THL:n vaikuttavuus eri asiakasryhmien tarpeiden näkökulmasta	10
1.3 Toiminnallinen tehokkuus	11
1.3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus	15
1.3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	17
1.3.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan ja yhteistoiminnan kustannusvastaavuus	28
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta	32
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	32
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	50
1.6 Tilinpäätösanalyysi	54
1.6.1 Rahoitusrakenne	54
1.6.2 Talousarvioin toteuminen	56
1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma	57
1.6.4. Tase	57
1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	58
1.8. Arviointien tulokset	62
1.9. Yhteenvedotiedot väärinkäytöksistä	62
2 Talousarvion toteutumalaskelma	63
3 Tuotto- ja kululaskelma	66
4 Tase	67
5 Liitetiedot	69
6 Allekirjoitukset	79

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Toiminnan vakiintumisen ja uusien muutosten vuosi

Vuosi 2013 oli Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen¹ viides toimintavuosi. Tulosten ja voimavarojen kehitys on ollut tasaista ja kaiken kaikkiaan THL on vakiinnuttanut toimintaansa ja asemaansa asiantuntijalaitoksena. Tarve laitoksen tuottamalle tiedolle on säilynyt korkeana. Päätöksenteon tietotarpeet ovat kasvaneet erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön uudistuessa.

Vakiintumisesta huolimatta vuotta 2013 voi pitää käännekohtana THL:lle. Vuoden aikana maan hallitus teki kaksi merkittävää päätöstä: käynnisti valtion tutkimuslaitosten uudistuksen ja leikkasi kevään kehysriihessä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan sektoritutkimusta merkittävästi. Yhdessä nämä päätökset mukaan lukien aiemmat tuottavuusvähennykset tulevat supistamaan THL:n budjettirahoitusta noin 25 prosenttia vaiheittain vuoteen 2018 mennessä. Sopeutuminen rahoituksen vähenemiseen alkoi jo vuoden 2013 lopulla, kun yt-neuvottelut reilun 100 henkilötövuoden vähentämiseksi käynnistyivät marraskuussa.

Leikkausten ja tutkimuslaitoslinjausten lisäksi THL:n tehtäviin ja asemoitumiseen tulee vaikuttamaan käynnissä oleva sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän uudistus. Vuoden 2013 lopulla valmistui ensimmäinen luonnos sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaiksi. Uudistuva palvelujärjestelmä tulee tarvitsemaan uudenlaista tukea.

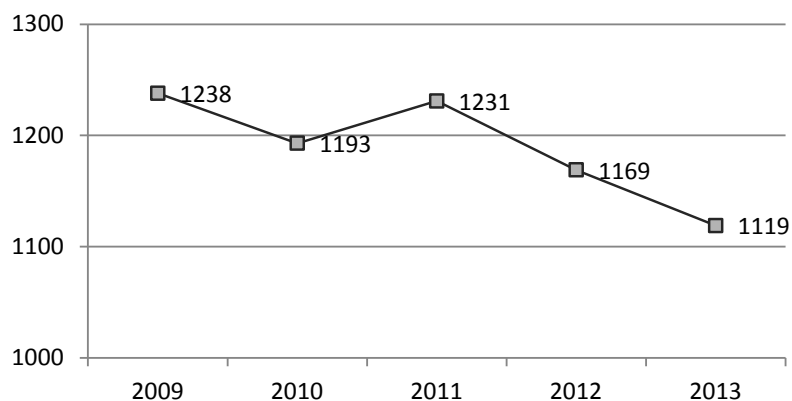
Vuosi 2013 tulee jäämään historiaan koko THL:n historian ajan laitosta johtaneen Pekka Puskan viimeisenä toimintavuotena. Vuoden vaihteessa pääjohtajaksi nimettiin terveyden suojelun toimialan ylijohaja Juhani Eskola.

Voimavarojen lievä supistuminen jatkui mutta tuottavuus pysyi korkealla

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen reaaliset voimavarat ovat vähentyneet jonkin verran viimeiset kaksi vuotta. Henkilötövuosien määrän lasku on ollut noin 5 prosenttia vuosittain. Lakisääteiset tehtävät ja lisääntynyt määrä ajankohtaisia ja nopeita toimeksiantoja pystyttiin kuitenkin hoitamaan, mikä viestii tuottavuuden kasvusta. Loppuvuodesta alkanut resurssien voimakas supistaminen tulee kuitenkin näky-mään jo vuoden 2014 aikana toiminnassa.

¹ Selkeyden vuoksi toimintakertomuksessa käytetään johdonmukaisesti seuraavia käsitteitä:

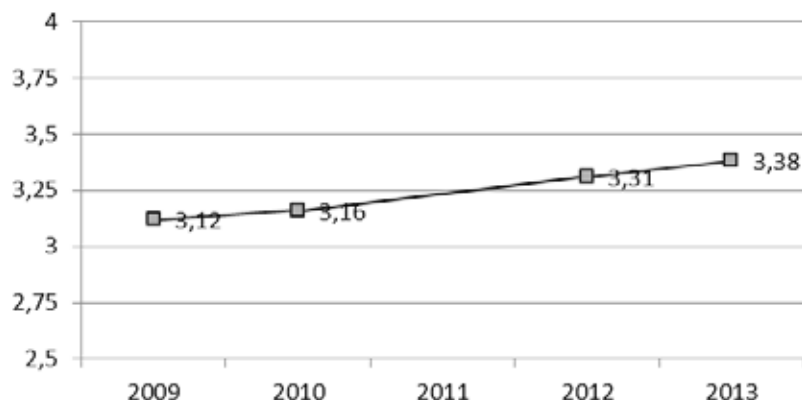
- THL-kirjanpitoyksikkö = THL ja sen alaiset laitokset (Valtion mielisairaalat ja koulukodit)
- THL = Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (ilman alaisia laitoksia)
- Alaiset laitokset = Valtion mielisairaalat ja koulukodit

Kuvio: THL:n henkilötyöpanoksen kehitys 2009-2013, henkilötyövuosina.

Ulkoisen rahoituksen taso säilyi vuonna 2013 korkeana. Yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusnäkymät ovat kuitenkin haasteelliset. Tulevien vuosien budjettirahoituksen leikkaukset uhkaavat myös omarahoitusosuuksia ja siten ulkoisen rahoituksen hakemisen edellytyksiä. THL:n maksullinen palvelutoiminnan tulos oli ylijäämäinen ja paras koko laitoksen olemassaolon aikana.

Aineettoman pääoman kehitys on ollut edelleen myönteistä. Osaaminen ja henkilöstön hyvinvointi ovat säilyneet korkealla tasolla uhkaavista leikkauksista huolimatta. Työtyytyväisyysmittauksen lähes kaikkien indikaattorien kehitys oli myönteistä ja monelta osin THL on ylittänyt valtionhallinnon keskiarvot. Samoin THL:n brändin arvo on säilynyt korkealla tasolla: THL:n tunnettuus ja asiantuntemuksen arvostus ovat mediatutkimusten mukaan säilyneet entisellään tai parantuneet.

Kuvio: THL:n henkilöstön työtyytyväisyys, kaikki osa-alueet yhteensä, asteikolla 1-5.

Kaiken kaikkiaan THL:n lähtökohdat vuoteen 2014 ja tulevaisuuden haasteisiin ovat vahvat. THL:n toimintakyky ja painoarvo ovat korkealla tasolla.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Vaikuttavuus strategisten tavoitteiden näkökulmasta

THL:n toimintaa ohjaa kuusi strategista linjausta. Nämä ovat ne päämäärät, joita vasten arvioidaan THL:n toiminnan vaikuttavuutta. Monelta osin THL on vain yksi monista toimijoista tai vaikuttavista tekijöistä ja siksi vaikuttavuuden mittaaminen ei aina ole ongelmattonta. Arvioinnin lähtökohtana onkin se, miten THL on pystynyt suuntaamaan resursseja strategisten tavoitteiden toteuttamiseen.

Strateginen linjaus 1: Väestön terveys, toimintakyky ja hyvinvointi kohentuvat

Vuosi 2013 oli neljäs peräkkäinen talousvaikeuksien vuosi Suomessa. Kriisi ei vielä ole näkynyt 1990-luvun laman kaltaisena joukkotyöttömyytenä ja kotitalouksien velkakriisinä, mutta edellisestä kriisistä tiedetään, että sosiaalisten vaikutusten ilmentymisen viive voi olla pitkä.

Mitä uutta THL tästä tietää: THL:n vuoden 2013 loppuun mennessä tuottamien tietojen perusteella suomalaisten terveys ja toimintakyky ovat edelleen kehittymässä myönteiseen suuntaan. Pieni huolenaihe on ollut terveystietäytymisessä: kansantautien syytekijöitä kartoittavassa FINRISKI 2012 -tutkimuksessa havaittiin muutos kovia rasvoja suosivaan suuntaan. Jos tämä kehitys jatkuu, se lisää sydän- ja verisuonitautikuolleisuutta muutamien vuoden perspektiivissä. Uutta ja kokoavaa tietoa tuotettiin muun muassa sosiaalioikeudesta ja terveyspolitiikasta.

Muita avauksia:

TOIMIA-tietokannassa julkaistiin suositukset elämänlaadun mittareista ja iäkkään väestön toimintakyvyn arvioinnista hyvinvointipalvelujen yhteydessä.

THL:n sairastavuusindeksin aikasarjaa varten kerättiin laaja rekisteripohjainen aineisto ja tuotettiin sen avulla indeksiluvut. Se mahdollistaa terveydentilan seurannan aluetasolla.

Alueellisen indikaattoripalvelun, Hyvinvointikompassin, kehittämistä jatkettiin.

Mitä THL on tehnyt tähän suuntaan pääsemiseksi: THL:n oma toiminta terveyden, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi on monimuotoista. THL ylläpitää tietopohjaa asioiden tilasta sekä tutkii politiikkatoimien ja edistämiskeinojen vaikuttavuutta. Vaikutusarviointia tukivat vuonna 2013 esimerkiksi THL:n tuottama säädösten vaikutusten arviointikehikko sekä laaja asiantuntijatyö alkoholilainsäädännön uudistamisen taustaksi.

Väestötutkimuksista saadaan ajantasaista tietoa väestön terveyden ja hyvinvoinnin tilasta ja sen muutoksesta toiminnan pohjaksi. Vuonna 2013 valmistui tutkimusraportteja mm. Terveys 2011 -aineistoista ja vuosittaisista aikuisväestön terveystietäytymistutkimuksista.

Strateginen linjaus 2: Terveys- ja hyvinvointierot kaventuvat

Julkisen ja kolmannen sektorin määrätietoista ponnisteluita huolimatta sosioekonomisten ryhmien terveyserot eivät Suomessa ole kaventuneet vaan jopa leventyneet 2000-luvulla. Tausatekijöistä tärkein on globaalin talouskehityksen heijastumista johtuva tuloerojen kasvu 2000-luvulla, jota vuonna 2008 alkanut kriisi vain tilapäisesti leikkasi.

THL:n toimilla voidaan vaikuttaa siihen, millaista tukea terveyden ja hyvinvoinnin kannalta heikoimmassa asemassa olevat ryhmät saavat ja millaisia tietopohjaa ja välineitä koko väestöllä on terveyden ja hyvinvoinnin asioissa silloin, kun asiat mahdollisesti menevät huonoon suuntaan. Näillä toimilla voi olla vaikutusta myös siihen, miten laajalti eri väestöryhmät saadaan mukaan hyvien aikojen kasvukiihdytyksiin.

Muita avauksia:

Kartoitus lasten ja nuorten syrjäytymiseen puuttuvien politiikkatoimien vaikuttavuudesta.

Valmisteltiin ja käynnistettiin uusia väestötutkimuksia romanien hyvinvoinnista ja ulkomaista syntyperää olevien työstä ja hyvinvoinnista. Tuloksia julkaistaan 2014.

Julkaistiin koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn tavoiteohjelma 2014–2020.

Mitä uutta THL tästä tietää: Väestöryhmäerojen muutosanalyysi Terveys 2011 -aineistoon pohjautuen osoitti, että terveys- ja hyvinvointierot ovat Suomessa edelleen suuria. Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH) tuotti runsaasti raportteja terveyden ja hyvinvoinnin alue-eroista maakunnittain.

THL:n omat verkkopalvelut, muun muassa Terveystemme.fi ja Hyvinvointikompassi sekä erillistuotteena THL:n sairastavuusindeksi, päivitettiin näiden ja muiden tietojen avulla myös hyvinvointi- ja terveyseroja koskevien tietojen osalta ajan tasalle. Uutta tietoa ja politiikkasuosituksia tuotettiin muun muassa Kaikenikäisille Hyvä Suomi –raportissa.

Mitä THL on tehnyt tähän suuntaan pääsemiseksi: THL osallistui mikrosimulointimallin kehittämiseen päätösten vaikutusarvioinnin tukemiseksi ja hyödynsi mallia myös omassa toiminnassaan. Tuotettiin laskelmia vähimmäistoimeentulon riittävydestä. Paltamon työllistämismallin laaja arviointitutkimus valmistui. Sen tulokset osoittivat, että erityisesti vaikeasti työllistyvät hyötyivät matalan kynnyksen työllistämiskokeilusta. Edellä mainitut THL:n verkkopalvelut olivat tarjolla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työkaluiksi.

Strateginen linjaus 3: Valmius torjua globaaleja ja kansallisia terveys- ja hyvinvointiuhkia on korkealla tasolla

Viime vuosien influenssat ja niiden torjuntatoimien vaikeudet ovat nostaneet terveyden suojelun kysymykset pysyvästi asialistalle. Tarttuvien tautien torjunnan ja rokotustoimien lisäksi ajankohtaisia ympäristöterveyden kysymyksiä liittyy sisäilman ja juoma- ja uimavesien laatuun. Pitkällä aikavälillä on ympäristöterveyden näkökulmasta pidettävä silmällä ilmastomuutoksen mahdollisia vaikutuksia sekä teknologian muutoksen vaikutuksia kuten nanopartikkeleiden määrän kasvua elinympäristössä.

Mitä uutta THL tästä tietää: Influenssaseuranta on kehitetty jatkuvasti ja seurannan edustavuus on parantunut. Julkaistiin ensimmäinen seurantaraportti, joka koskee vuosia 2012–2013.

Muita avauksia:

HPV-rokotteen onnistunut sisäänajo kansalliseen rokotusohjelmaan.

Tartuntatautirekisterin julkinen tilastoraportti uudistettiin.

Ympäristöterveyden asiantuntemuksen kysyntään pystyttiin vastaamaan myös uusilla aloilla (kaivosten päästöt, tuulivoima, helle).

Pandemrix-rokotteen ja narkolepsian välisen yhteyden tarkemmassa selvittämisessä edettiin, mutta asia osoittautui edelleen monimutkaiseksi ja tuloksia saadaan odottaa. Ympäristöterveyden puolella saatiin valmiiksi äidinmaidon terveellisyyttä koskeva seurantaraportti. Sen mukaan äidinmaito on edelleen vastasyntyneen parasta ravintoa.

Mitä THL on tehnyt tähän suuntaan pääsemiseksi: Kansallisen rokoterekisterin perustaminen eteni ja sen tarjoamaa ajantasaista rokotustietoa hyödynnettiin uuden HPV-rokotuksen kampanjoinnin alkuvaiheissa. Ympäristöterveyden asiantuntijat ovat pystyneet vastaamaan heihin kohdistuneeseen kasvavaan kysyntään erilaisista ympäristöperäisten altisteiden terveysriskeistä. THL on vastannut Suomen tietojen toimittamisesta kansainvälisiin tartuntatautien torjuntajärjestelmiin.

Strateginen linjaus 4: Sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmä vastaa tehokkaasti väestön ja yhteiskunnan tarpeisiin

Sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän uudistus on yksi ajankohtaisimmista sosiaali- ja terveyspolitiikan uudistustehtävistä Suomessa. Uudistusten tähänastisessa valmistelussa THL:n asiantuntemus on ollut laajamittaisessa käytössä. THL valmistautuu olemaan käytettävissä myös, kun uudistusten edetessä tietopohjaa niiden toimeenpanon tueksi sekä tietoa uudistusten vaikutuksista.

Mitä uutta THL tästä tietää: Tutkimustieto terveyspalvelujen toiminnan alueellisista ja sosioekonomisista eroista on ollut ministeriön ja muiden tahojen aktiivisessa käytössä päätöksenteon tukena ja tiedon levit-

tämisessä. Vuoden lopulla THL teki nopeasti mittavan arvioinnin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiesityksen vaikutuksista. Arvioinnin johtopäätöksenä todettiin, että yleisesti laki edistäisi asetettuja tavoitteita mutta jättäisi palvelujärjestelmän edelleen liian hajautuneeksi. Toinen merkittävä arviointikohde oli vanhuspalvelulain toimeenpano, jonka seuranta koskeneet tiedonkeruut toteutettiin vuoden 2013 aikana.

Mitä THL on tehnyt tähän suuntaan pääsemiseksi: Sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän uudistamistyön tueksi tuotettiin yhteenvetoja kansainvälisestä ja kansallisesta tutkimustiedosta. Lastensuojelun, vammaispalvelujen ja vanhustenhuollon talouskysymyksiä selvitettiin, sairaanhoitopiirien ja sairaaloiden hoitoketjujen vertailua jatkettiin ja kerättiin aineistoa sosiaali- ja perusterveydenhuollon hoitoketjujen, kustannusten ja vaikuttavuuden arviointiin. THL osallistui ajankohtaiseen keskusteluun syksyllä 2013 julkaisemalla aloitteen Jonottamatta hoitoon, jonka tarkoituksena on linjata tärkeimmät tulevaisuuden toimenpiteet perusterveydenhuollon vahvistamiseksi.

Palvelujärjestelmää koskevaa ohjelmatyötä tuettiin ja kehitettiin useassa ohjelmassa tai toimintamuodossa (KASTE- ohjelman tuki, Innokylä). Oikeuslääkinnän toiminnot ovat kehittyneet toiminnan sijaitessa nyt THL:n yhteydessä.

Muita avauksia:

THL teki merkittävän terveyspalvelujen uudistamisesityksen: Jonottamatta hoitoon.

THL:n potilasturvallisuus -ohjelma on vakiinnuttanut asemansa potilasturvallisuuden valtakunnallisena asiantuntijana.

Opiskeluterveydenhuollon kehittämisohjelma on laadittu.

Äitiysneuvolasuositukset olivat THL:n vuoden 2013 eniten myyty julkaisu.

Mieli-ohjelman toimeenpano on edennyt hyvin ja sitä on tuettu tutkimuksella ja palvelujen kehittämistyöllä.

Strateginen linjaus 5: Sosiaali- ja terveysalan tietovarantoja käytetään laajasti terveyden ja hyvinvoinnin sekä palvelujärjestelmän toimivuuden edistämiseen

Koko EU:n laajuudelta on käynnistetty toimia julkisin varoin kerättyjen tietojen käytön laajentamiseksi, tavoitteena erilaisten toimintajärjestelmien parempi toimivuus sekä tietovarantojen tarjoamien liiketoimintamahdollisuuksien tukeminen.

THL:n näkökulmasta on jo vuosia ollut keskeistä huolehtia valtakunnallisen ja paikallisen päätöksenteon tietopohjasta terveyden ja hyvinvoinnin kysymyksissä. Tätä varten on kehitetty tiedon esittämistapoja, kymmenittäin portaaleja, indikaattoripankkeja ja muita uudenmuotoisia tietotuotteita. Terveyden ja hyvinvoinnin alan rekisteri-, tilasto- ja tutkimusaineistoja on kartoitettu ja niiden käyttöä avataan ottaen tarkoin huomioon alalla tärkeät tietosuojamääräykset.

Muita avauksia:

Tilastotiedon raportointia avoimena tietokantapalveluna lisättiin onnistuneesti (esim. SOTKANetin avoin rajapinta julkaistiin).

Suomen eTerveys -osaaminen on tuotu näkyvästi kansainvälisille foorumeille.

THL:n väestötutkimusaineistojen tietovarantojen kehittäminen.

Toinen suunta, joka työllistää THL:ään sosiaali- ja terveysalan tilasto- ja rekisteriviranomaisena, ovat alan lainsäädännön jatkuva uudistuminen sekä sosiaali- ja terveysalan tietohallinnon operatiivisen ohjaksen tehtävät (ns. OPER-toiminta).

Mitä uutta THL tästä tietää: Tietovarantoihin on luettava yksi THL:n vuoden 2013 merkkitapahtumista, uuden biopankkilain mukaisen biopankin valmistelu. THL Biopankin perustamishakemus jätettiin vuoden 2013 lopulla. Muiden tietovarantojen kartoitusta jatkettiin sekä THL:n sisäisenä toimintana että STM:n hallinnonalan laitosten verkoston SOTERKON yhteistyönä, johon osallistui myös muita asiantuntijalaitoksia. Vuoden 2013 aikana julkistettiin kartoitusten ensimmäiset tulokset. Vähitellen THL:n sadat tietovarannot saadaan näkyviksi yhtenäisen tarkastelukehikon mukaisesti.

Mitä THL on tehnyt tähän suuntaan pääsemiseksi: THL on aktiivisesti mukana paitsi SOTERKO-tietovarantotyössä myös laajemmin kansallisesta tutkimusinfrastruktuureja ja niiden tietovaranto-osaa koskevassa työssä.

THL myös kehittää ja ylläpitää moni tietovarantojen ja tilasto- ja rekisteritoimintojen tukitoimintoja, jotka jäävät pääosalle tiedonkäyttäjistä näkymättömiksi. Tällä alueella oli vuonna 2013 ajankohtaista esimerkiksi koodistopalvelun kehittäminen.

Strateginen linjaus 6: Hyvinvointi- ja terveyskysymykset vaikuttavat vahvasti päätöksentekoon eri tasoilla

Hyvinvointia ja terveyttä koskeva päätöksenteko on vastavuoroisessa suhteessa muihin päätöksenteon tärkeisiin lohkoihin. Talouspolitiikka, työllisyyspolitiikka, elinkeinopolitiikka ja ympäristöpolitiikka muiden politiikkalohkojen rinnalla vaikuttavat aina väestön hyvinvointiin ja terveyteen. Vaikutuksia on myös toisinpäin: hyvinvointi- ja terveyspolitiikan ratkaisuilla on talousvaikutuksia (esim. julkisen talouden kestävyys), työllisyysvaikutuksia (esim. työssä jaksaminen ja jatkaminen), ja ne voivat heijastua myös elinkeinopolitiikkaan (esim. terveydenhuollon mahdollisuudet toimia alan innovaatioalustana).

Mitä uutta THL tästä tietää: THL:n tiedontuotantoa hyödynnetään laajasti eri hallinnonaloilla päätöksenteossa. Erityistä terveys- tai hyvinvointipolitiikan valtavirtaistumisen tutkimusta ei THL:ssä tehdä.

Mitä THL on tehnyt tähän suuntaan pääsemiseksi: Syksyllä 2013 hallitus laati rakennepoliittisen ohjelman, jonka toimenpiteet ulottuvat lähes koko julkishallinnon kentälle ja eri politiikkalohkoihin. THL osallistuminen ohjelman toimeenpanoon on ollut aktiivista ja kattanut useimmat ohjelman toimenpiteet. Kansainvälisellä tasolla THL on jatkanut työtään Health in All Policies –strategian edistämiseksi. THL vastasi vuoden 2013 ajan kansanterveyslaitosten kattojärjestön IANPHI:n toiminnan koordinoinnista. THL osallistui myös aktiivisesti YK:n Global Social Protection –toimintaan sekä Sosiaalisen kestävyuden toimikunnan työhön.

1.2.2 THL:n vaikuttavuus eri asiakasryhmien tarpeiden näkökulmasta

THL on asiantuntijalaitoksena monialainen. Toimintaa kohdentamalla ja uudistamalla pyritään vastaamaan samanaikaisesti päätöksenteon tietotarpeisiin, sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjien ja ammattilaisten tarpeisiin sekä tieteellisen tutkimuksen haasteisiin. Seuraavaan kuvioon on koottu johdon arvio toiminnan kehittymisestä vuonna 2013 pääkohderyhmien näkökulmasta.

- **Päätöksentekijät ja päätöksenteon valmistelijat:** Lisääntyneeseen ja nopeaan tietotarpeeseen on pystytty vastaamaan. Erityisesti hallituksen valmistelevat lakiuudistukset ja rakennepoliittinen ohjelma ovat vaatineet THL:tä nopeaa reagoitokykyä. Vuoden 2013 aikana valmistui myös uusi lainsäädännön arviointimalli, joka yhdenmukaistaa arviointitoimintaa.
- **Kunnat:** Kunnille suunnattu tuki palvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä on pysynyt korkeana. Terveiden edistämiseen kuntatasolla on pystytty tarjoamaan uusia välineitä. Toisaalta sosiaali- ja terveyssektorin lainsäädännön uudistamisen viivästyminen on ollut haasteellista myös THL:lle.
- **Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset:** Ammattilaisille tarjottava tuki ja menetelmien kehittäminen ovat säilyneet vahvana painopistealueena.
- **Tiedeyhteisö:** THL:n tieteellisen tuotannon määrä ja painoarvo säilyneet korkeana. THL on edelleen tieteellisessä vertailussa Suomen tutkimusorganisaatioiden kärkijoukossa, mitä tulee kansainvälisiin vertaisarvioituihin julkaisuihin. Erityistä huomiota on kiinnitetty tiedon avoimuuden lisäämiseen. Vuoden aikana valmistui THL:n avoimen datan suunnitelma.
- **Väestö:** THL ei pääsääntöisesti tuota suoraan väestölle tarkoitettuja tietotuotteita tai -palveluja. Suoraan väestölle suunnatun tiedon ja palvelujen kysyntä on kuitenkin lisääntynyt monissa palveluissa. THL pyrkii vastaamaan tarpeeseen strategiansa mukaisesti.
- **Media:** Medianäkyvyys ja viestinnän asiakastytyvyys pysyivät korkealla. Kehittämiskohteina oma-aloitteisuus.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus²

Vaikuttavuus- ja tuloksellisuustoimenpiteet

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
<p>THL:n tuottavuus, vaikuttavuus ja tuloksellisuus on kehittynyt uudessa vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Aiemmissa tuottavuusohjelmissa toimintojen tehokkuuden lisäämiselle asetetut tavoitteet on toteutettu taloudellisten kokonaisvaikutusten osalta.</p>	<p>THL toimeenpanee ydintoimintoanalyysin (YTA) johtopäätökset siltä osin kuin niistä on päätetty.</p> <p>THL osallistuu hallinnonalan VATU -hankkeiden toimeenpanoon erikseen sovittavalla tavalla.</p> <p>THL ottaa huomioon inhimillisen pääoman (IPO) VATU -ohjeiden mukaisesti ja laatii IPO -suunnitelman vuosittaisen toiminnan suunnittelun ja henkilöstösuunnittelun yhteydessä.</p> <p>THL on toteuttanut aiemmissa tuottavuusohjelmissa toimintojen tehokkuuden lisäämiseksi asetetut tavoitteet vuodelle 2013 taloudellisten kokonaisvaikutusten osalta.</p>	<p>Tuottavuusohjelman taloudelliset vaikutukset on otettu huomioon THL:n vuoden 2013 talousarvio-määrärahassa sekä edelleen laitoksen sisäisessä resurssijaossa suuntaamalla resursseja strategian toteuttamisen kannalta keskeisille alueille.</p> <p>IPO on otettu huomioon toiminnan ja talouden suunnittelussa. Kehittämissuunnitelman valmistelu on aloitettu loppuvuonna 2013 ja sen viimeistely jatkuu keväällä 2014. Vuoden 2014 aikana tullaan myös työstämään IPO:n kohteet sisältävän henkilöstösuunnittelun integrointia THL:n toiminnasuunnitteluun.</p>	<p>Tulostavoitteet vuodelle 2013 on toteutettu pääsääntöisesti (arvosana 4).</p>

Kokonaisarkkitehtuurimenetelmän käyttö

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
<p>THL on toteuttanut yhteentoimivuuden sekä kuvaukset kokonaisarkkitehtuurimenetelmällä ja menetelmä on osa jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>THL toimii vuosikellon, hallintamallin ja konsernin jorjyssä esitetyn työsuunnitelman mukaisesti.</p> <p>KA-kypsyystaso 2,5 saavutettu.</p> <p>THL/ OPER-yksikkö (KanTa ja KanSa)</p> <p>KanTa nykytilakuvaukset ja tavoitetila määritelty ja soveltuvin osin KanSa.</p> <p>KA-kehityspolku määritelty.</p> <p>KA-kypsyystaso 3,5 saavutettu.</p> <p>THL/Tilastotoiminta</p> <p>Tilastotoiminnan ja OPER-yksikön järjestelmien tietosisältö yhdenmukaistettu</p> <p>(analyysi ja kehityspolku).</p>	<p>Tavoite toteutunut.</p> <p>Kehitys ollut tavoitteen suuntaista. Kypsyystasoa pystyttiin nostamaan. Saavutettu KA-kypsyystaso on 2,0 Taso arvioitu elokuussa 2013, jonka jälkeen KA-työnsä edetty.</p> <p>KanTan nykytila – ja tavoitetila on määritelty ja soveltuvin osin myös KanSan dokumentissa, joka on lausuntokierroksella. Dokumentti sisältää kehityspolun määrittelyn.</p> <p>KA-kypsyystaso 3,5 ei ole saavutettu.</p> <p>Tilastotoiminnan ja OPER-yksikön ohjaamien sote-tietojärjestelmien tietosisällön yhdenmukaistamiseen liittyvä analyysi kehityspolkuineen on valmistunut THL:n sisäiseen arvioon. Luovutetaan STM:lle vuoden 2014 1. vuosineljänneksen aikana.</p>	<p>Suuri osa tavoitteista saavutettu ja kehitys KA-menetelmän käytössä ollut merkittävää (arvosana 3)</p>

² Sanallisen tulosanalyysin lisäksi tuloksellisuutta on arvioitu myös arvosanan avulla (5= erinomainen tulos, tulostavoite saavutettu ja ylitetty huomattavasti 4 = hyvä tulos, tulostavoite saavutettu tavoitteen mukaisesti, 3 = tyydyttävä tulos, tulostavoite toteutunut lähes tavoitteen mukaisesti, 2 = välttävä tulos, tulostavoite on toteutunut osittain, 1 = huono tulos, tulostavoitetta ei ole saavutettu tulossopimusvuonna).

Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisen tehostaminen

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
<p>Tietohallintolain ja JulkICT-strategian edellyttämät ja muut VIP:n tarjoamat yhteiset palvelut sekä järjestelmät on otettu käyttöön.</p> <p>Edetään merkittävästi kohti korotettua turvatasoa, joka saavutetaan 2017.</p>	<p>THL:n omat ICT-linjaukset ja tavoitteet noudattavat hallinnon alan sekä JulkICT-linjauksia.</p> <p>Valtion yhteiset palvelut (VY-verkko, VYVI-palvelut) käytössä 2013–2014.</p> <p>THL osallistuu hallinnonalan yhteisen verkkopalvelujen julkaisujärjestelmän suunnitteluun, toteutukseen ja käyttöönottoon.</p> <p>TORI- eli perustietotekniikka-palveluiden projektisuunnitelma tehty 2013 ja käyttöönotto vuoden 2014 puolella.</p> <p>1.10.2013 tietoturvan perustaso saavutettu ja suunnitelma tehty korotetun tason osalta.</p>	<p>THL on liittynyt valtion yhteiseen tietoliikenneverkkoon, valtion yhteiseen Virtu-luottamusverkkoon sekä korkeakoulujen Haka-luottamusverkkoon. Valtion yhteisen viestintäratkaisun käyttöönottoa on selvitetty erityisesti videoneuvotteluohjelmien osalta mutta ei vielä toteutettu.</p> <p>THL on osallistunut konseptointi- ja vaatimusmäärittelytyöhön sekä kilpailutuksen valmisteluun. THL on myös thl.fi-uudistusprojektissa ottanut huomioon hallinnonalan tarpeita ja kehittänyt yleiskäyttöisiä komponentteja.</p> <p>THL on osallistunut Tori-hankkeen valmisteluun hankkeen etenemisen aikataulussa.</p> <p>Edennyt suunnitelman mukaisesti. Tietoturvan perustaso saavutettu 30.9.2013</p>	<p>Tulostavoitteet saavutettu (4)</p>

SOTERKO-yhteenliittymä

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
<p>SOTERKO:n valmistelu on liitetty hallitusohjelman kärkihankkeisiin.</p>	<p>THL on osallistunut SOTERKOn tutkimusohjelmien avulla valtioneuvoston yhteiseen hanketoimintaan hallitusohjelman mukaisesti. Tulevaa hanketoimintaa linjataan SOTERKOn pidemmän aikavälin suunnitelmien mukaisesti.</p>	<p>SOTERKO/TIETOKO-ryhmän työskentely hallinnonalan tietovarantojen hyödyntämisvalmiuksien parantamiseksi on jatkunut suunnitelmien mukaisena.</p>	<p>Tulostavoitteet toteutettu hyvin (4)</p>

Sukupuolten välisen tasa-arvon suunnitelmallinen edistäminen

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
<p>THL on edistänyt naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti ja tukenut ministeriön työtä sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseksi.</p>	<p>THL on laatinut tavoitteita sukupuolinäkökulman huomioon ottamiseksi keskeisten/strategisten hankkeiden toteutuksessa.</p> <p>THL vahvistaa sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyvää osaamistaan yhteiskuntapolitiikan eri sektoreilla.</p>	<p>Strategisen sopeuttamisen sukupuolivaikutukset on arvioitu. Sukupuolen valtavirtaistamistyöryhmä on jatkanut toimintaansa.</p> <p>Tilastotuotannossa tuotetaan kattavasti sukupuolijakaumat kaikissa soveltuissa tietotuotteissa ja sukupuolen merkitys analysoidaan näihin liittyvissä tutkimuksissa.</p>	<p>Tavoite saavutettu. (4)</p>

Viestinnän kehittäminen

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
Sidosryhmätyö THL:n viestinnän vaikuttavuus on parantunut (kansalaiskysely 2012, mediabarometri 2013, mainetutkimus 2014).	THL osallistuu hallinnonalan yhteiseen mediabarometriin.	Mediabarometriin on osallistuttu ja THL:n kokonaisarvosana hallinnonalan paras (3,15).	Hyvä tulos saavutettu (5)
Julkaisutoiminta THL hallinnoi hallinnonalan yhteistä, erilaisista ulkoistetuista palveluista koottua julkaisujen tuotanto-, varastointi- ja jakelu-järjestelmää	Neuvottelut THL:n kilpailuttaman kokonaisjärjestelmän käytöstä on käyty kaikkien virastojen kanssa. THL kehittää yhteistä julkaisujen tuotanto-, varastointi- ja jakelu-järjestelmää ja varmistaa, että kokonaisuus vastaa hallinnonalan tarpeita. THL:n suunnitteluttama julkaisuarkisto on käytössä kaikissa virastoissa.	Neuvottelut on käyty ja järjestelmä on toteutettu. Julkaisuarkisto on toteutettu hallinnonalaratkaisuna, johon kaikki voivat liittyä tekemällä sopimuksen teknisen palvelun tuottaman Kansallisarkiston kanssa. THL ei voi vastata muiden tahojen käyttöönotosta.	Tavoitteet saavutettu (4)
Asiakkuuksien hallinta THL:ssa on käytössä yhteinen asiakas- ja jakelurekisterijärjestelmä.	THL kartoittaa viestinnän järjestelmänsä ja asiakasrekisterinsä yhteisen ratkaisun pohjaksi.	Kartoitus on tehty.	Tavoite toteutettu (4)
Kriisiviestintä THL:ssa on hyvä valmius hoitaa verkkoviestintää kriisitilanteissa.	Verkkopalvelun tekninen toimivuus ja prosessien ajantasaisuus on varmistettu kriisiviestinnän näkökulmasta.	Thl.fi:n uudistuksen yhteydessä kriisiviestintävalmiudet on otettu huomioon. Kriisiviestintäohjeistus on päivitetty.	Kriisiviestintää myös simuloitu (4)

Riskienhallinnan, valvonnan ja sisäisen tarkastuksen kehittäminen

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
THL:ssa on käytössä systemaattinen riskienhallinta sekä kattava valvonta ja sitä tukeva sisäinen tarkastus.	THL:n johto toteuttaa sisäistä valvontaa suunnitelmallisesti kaikissa toiminnoissa. Riskien kartoittamista jatketaan säännöllisesti yhdessä henkilöstön kanssa, toteutetaan tarpeelliset toimenpiteet riskien minimoimiseksi, kehitetään edelleen riskienhallintakeinoja sekä toteutetaan asianmukaiset sisäisen valvonnan menettelyt turvaamalla asianmukaiset ja riittävät resurssit sisäiseen valvontaan ja sitä tukevaan tarpeelliseen sisäiseen tarkastukseen. Toteuttamistaan toimenpiteistä THL raportoi annettavien ohjeiden mukaisesti ministeriölle.	Sisäisen tarkastuksen suunnitelma on laadittu ja toteutettu. Erityisenä tarkastelukohteenä on ollut tietoturva, johon liittyvät riskit on kartoitettu systemaattisesti. STM:n johtamaan riskienhallinnan kehittämistyöhön on osallistuttu.	Tavoitteet saavutettu (4)

Talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän käyttöönotto (KIEKU)

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
THL on ottanut käyttöön talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän (KIEKU).	THL on käynnistänyt talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä (KIEKU) käyttöönottoprojektin Valtiokonttorin määrittelemän aikataulun mukaisesti.	Kiekun käyttöönotossa on edetty ministeriön antamassa aikataulussa. Suunniteltu käyttöönotto tuotantoon on tällä hetkellä aikataulutettu 10/2015.	Kiekun käyttöönotto viivästynyt ministeriön myöhennettyä alkuperäistä käyttöönottoa koskevaa aikataulua. (4)

Toimitilojen käytön ja hankintatoimen tehostaminen

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
THL:n toimitilatehokkuus tavalisissa toimistotiloissa on parantunut ja lähestynyt selkeästi 25 htm ² /henkilö tavoitetta.	THL on päivittänyt suunnitelman toimitilojensa tilatehokkuuden lisäämiseksi siten, että vuoteen 2015 mennessä tavallisten toimitilojen tilankäytössä lähestytään selkeästi 25 htm ² /henkilö tavoitetta.	THL:n Toimitila-strategia valmistui syksyllä 2013. Strategiassa on asetettu tavoitteet myös tilatehokkuuden kehittymiselle valtionhallinnon linjausten mukaisesti. Strategian linjaukset on jo otettu huomioon ja otetaan jatkossakin huomioon kaikissa THL:n toimitilojen kehittämishankkeissa. THL:n Tilkanmäen kampuksen uuden vuoden 2015 alussa valmistuvan päärakennuksen tilatehokkuus tulee olemaan valtionhallinnon uusimpien linjausten mukainen.	Tavoite saavutettu. (4)
THL on lisännyt Hanselin käyttöä niin, että käyttövelvoitteen alaisissa hankinnoissa käyttöaste on 100 % ja muissa hankinnoissa käyttöaste lisääntynyt verrattuna vuoden 2011 tilanteeseen.		Käyttövelvoitteen alaisissa hankinnoissa käyttöaste on 100 %. Muissa hankinnoissa systemaattista työtä Hanselin puitesopimusten hyödyntämiseksi on jatkettu koko kirjanpitoyksikössä.	Tavoite saavutettu. (4)

Tuottavuuden kehittyminen

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
Viraston tuottavuuden keskimääräinen vuosimuutos on positiivinen (yli 0)	THL:n tuottavuusmittari käytössä ja mittaustulos saadaan vuosilta 2013–2014.	Toiminnan volyymien arvioidaan pysyneen edellisen vuoden tasolla tai nousseen. Samanaikaisesti työpanos on vähentynyt 5 %. Kokonaistuottavuuden arvioidaan täten kasvaneen. Laitoksen kokonaistuottavuutta kuvaavan tuottavuusmittarin luominen on edelleen kesken. Eri-laisia sijaissuureita on käytössä. Toimintojen kirjaamista on täsmennetty.	Tuottavuuden kehitys arvioidaan myönteiseksi mutta mittaroinnin kehittämisessä aikataulu viivästynyt. (3)

1.3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus

THL:n kirjanpitoyksikön vuoden 2013 tuotot 108 575 (1000 €) euroa jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti THL:n, valtion mielisairaaloiden ja valtion koulukotien tuottoihin.

THL:n kirjanpitoyksikön tuotot yhteensä vuosina 2011–2013

Tuotot laitoksittain	2013 1 000 €	Osuus tuotoista%	2012 1 000 €	Osuus tuotoista %	2011 1 000 €	Osuus tuotoista %
THL ilman alaista hallintoa	30 197	28 %	35 751	32 %	41 215	35 %
Mielisairaalat	56 913	52 %	56 034	50 %	54 502	18 %
Koulukodit	21 465	20 %	20 955	19 %	21 317	47 %
Tuotot yhteensä	108 575	100 %	112 740	100 %	117 034	100 %

THL:ssä tulot ja menot kohdennetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kustannuslajeittain kustannuspaikoille ja osaprojekteille.

Erilliskustannukset ovat osaprojektien aiheuttamia välittömiä kustannuksia. Kokonaiskustannukset sisältävät toimialoille vyörytetyt tukitoimintojen kustannukset eli laskennallisen osuuden THL:n yhteiskustannuksista. Osa tukitoimintojen kustannuksista on kohdistettu maksulliseen ja yhteisrahoitteiseen toimintaan (sisältäen tässä myös yhteistoiminnan).

Yhteenveto THL:n kirjanpitoyksikön toiminnan kustannusvastaavuudesta vuosina 2011-2013

	Nettobudjetoitu maksullinen toiminta 2013 1 000 €	Bruttobudjetoitu maksullinen toiminta 2013 1 000 €	Yhteis- rahoitteinen toiminta 2013 1 000 €	Yhteis- toiminta 2013 1 000 €	Toiminta yhteensä 2013 1 000 €	Toiminta yhteensä 2012 1 000 €	Toiminta yhteensä 2011 1 000 €
TUOTOT							
– maksullisen/yhteisrah. toim. tuotot/yht.toim.kust.korv.	81 567	53	24 586	2 970	109 176	106 323	107 087
– muut tuotot	4 422	0	5 359	0	9 781	9 721	11 689
– tuotot/yhteistoiminnan kustann. korvaukset yhteensä	85 989	53	29 945	2 970	118 957	116 044	118 776
KOKONAISKUSTANNUKSET							
Erilliskustannukset							
– aineet, tarvikkeet, tavarat	5 664	45	960	34	6 703	6 784	6 880
– henkilöstökustannukset	61 548	3	16 401	1 492	79 444	75 854	77 034
– vuokrat	7 104	0	222	13	7 339	7 014	6 934
– palvelujen ostot	7 425	1	6 642	1 136	15 204	12 890	13 003
– muut erilliskustannukset	1 814	0	6 361	135	8 310	8 604	8 181
= erilliskustannukset yhteensä	83 555	49	30 586	2 810	117 000	111 146	112 032
Osuus yhteiskustannuksista							
– tukitoimintojen kustannukset	1 789	2	5 897	587	8 291	9 044	10 819
– poistot	296	0	57	8	361	463	529
– korot	12	0	55	8	75	143	29
– muut yhteiskustannukset	0	0	0	215	215	0	0
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2 097	2	6 009	818	8 942	9 649	11 377
Kokonaiskustannukset yhteensä	85 652	51	36 595	3 628	125 942	120 795	123 409
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	337	2	-6 650	-658			
Kustannusvastaavuus-% (tuotot-kustannukset)	100 %	104 %	82 %	82 %			
HTV:t	1 185	0	200	27	1 412	1 459	1 528

THL:llä on kirjausoikeus momenteille 23.01.03, 24.20.66, 24.90.68, 29.90.50, 29.10.20, 33.01.25, 33.60.38, 33.70.50 ja 35.10.64. Momenteille kirjatut kustannukset esitetään vastaavasti tässä laskelmassa tuottoina.

THL:n kaikki tuotot ja kustannukset jakautuvat alla olevan taulukon mukaisesti toimialoittain. THL:n organisaatorakenteen nimet ja lyhenteet on selvitetty liitteessä 18.

THL:n tuotot ja kustannukset toimialoittain vuonna 2013

	TA01	TA02	TA03	TA04	Tieto	Kiva	Yhteensä 2013	Yhteensä 2012	Yhteensä 2011
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Tuotot									
Maksullisen toiminnan tuotot	80	2 434	891	1 127	143	2 025	6 700	6 138	7 626
Yhteistoiminnan tuotot	3 090	11 192	5 254	4 530	8 455	259	32 780	31 596	34 178
Muut tuotot	5	44	61	5	1		117	268	460
Tuotot yhteensä	3 175	13 670	6 206	5 663	8 598	2 284	39 597	38 002	42 264
Kustannukset									
Aineet, tarvikkeet, tavarat	85	1 083	18 697	554	88	19	20 526	29 990	17 221
Henkilöstökustannukset	5 632	12 257	13 069	16 613	5 879	1 134	54 584	59 317	57 663
Vuokrat	31	92	89	490	153	30	885	1 572	1 381
Palvelujen ostot	1 296	2 119	1 615	12 397	4 773	571	22 771	16 810	18 678
Muut erilliskustannukset	237	4 703	569	657	1 734	400	8 300	8 112	5 511
Poistot	10	200	398	0	11	17	636	1 279	990
Vähennetään toimialojen sisäisen hallinnon kustannukset	-829	-792	-1 060	-1 400	-363	0	-4 444	-4 366	-4 766
Erilliskustannukset yhteensä	6 462	19 662	33 377	29 311	12 275	2 171	103 258	112 714	96 678
Osuus yhteiskustannuksista									
Toimialojen sisäisen hallinnon kustannukset	829	792	1 060	1 400	363	0	4 444	4 366	4 766
Johto	87	221	238	231	92	16	885	839	2 532
Strategia								849	757
Viestintä	392	999	1 076	1 042	413	73	3 995	3 601	3 666
YPAL	1 472	3 753	4 044	3 915	1 553	275	15 013	14 543	13 702
Vuokrat ja kiinteistökustannukset	875	2 231	2 404	2 327	923	163	8 923	9 542	9 218
Poistot	32	81	87	84	33	6	322	537	375
Korot	30	78	84	81	32	6	311	542	1 102
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 717	8 154	8 993	9 079	3 409	539	33 892	34 819	36 118
Kokonaiskustannukset yhteensä	10 179	27 816	42 370	38 390	15 684	2 711	137 150	147 533	132 796
HTV:t	110	280	301	292	116	20	1 119	1 169	1 231

Toimialan 2 erilliskustannukset sisältävät momentin 33.70.50 käyttöön liittyviä terveyden edistämiseen tarkoitettuja siirtomenoja.

Toimialan 3 erilliskustannukset sisältävät momentin 33.70.20 käyttöön liittyviä rokotehankintoihin tarkoitettuja menoja.

Toimialan 4 erilliskustannukset sisältävät momentin 33.02.20 käyttöön liittyviä oikeuslääketieteellisen kuolemansyn selvittämiseen sekä momentin 33.60.34 käyttöön liittyviä oikeuspsykiatriisiin tutkimuksiin sekä potilassiirtoihin tarkoitettuja menoja.

Tieto-toimialan erilliskustannukset sisältävät momentin 33.01.25 käyttöön liittyviä sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisiin sähköisiin asiakastietojärjestelmiin liittyviä siirto- ja muita menoja.

Edellä mainitut omille momenteilleen kirjatut erilliskustannukset eivät lisää THL:n toimintamomentin käyttöä.

Vuonna 2013 Strategian yhteiskustannukset sisältyvät YPAL:n kustannuksiin.

Laskelma sisältää laskennalliset korkomenot yhteensä 0,3 miljoonaa euroa. Tukitoiminnoille kirjatut tuotot ja kustannukset on jaettu toimialoille htv-suhteessa.

THL:n kansainvälisten asiain yksikön toiminnan pääpaino (79 %) oli maksullisen toiminnan hankkeissa. Mongolian ja Lesothon monivuotiset terveysalan-hankkeet sekä Kosovon oikeuspsykiatrian hanke päättyivät v. 2013. Namibiassa aloitettiin pitkään valmisteltu kouluterveyshanke. Yksikön maksullisen toiminnan liikevaihto v. 2013 oli n. 2 milj. € ja tulos voitollinen.

Seuraavassa taulukossa on esitetty THL:n henkilötövuodet toimialoittain jaoteltuna rahoituslähteisiin sekä tukitehtäviin.

THL:n henkilötövuodet rahoituslähteittäin ja toimialoittain

	Budjetti- rahoitus	Yhteis- rahoitteinen toiminta	Yhteis- toiminta	Maksullinen palvelu- toiminta	Tuki- tehtävät	Yhteensä 2013	Yhteensä 2012	Yhteensä 2011
Hyvinvointi- ja terveys- politiikat -toimiala	54	21	8	0	9	91	107	155
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimiala	142	57	11	14	7	232	241	238
Terveyden suojelun toimiala	180	55	1	6	8	250	277	309
Sosiaali- ja terveyspalvelut -toimiala	181	38	7	3	14	242	243	236
Tieto-osasto	67	25		1	3	96	88	80
Kansainväliset asiat	2	2		12	1	17	18	21
Johto					4	4	3	3
Johtaminen, strategia ja tavoitteet					0	0	9	9
Yhteiset palvelut					140	140	137	130
Viestintä ja vaikuttaminen					47	47	46	50
	626	198	27	36	233	1 119	1 169	1 231

1.3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

THL:n kirjanpitoyksikön maksulliset suoritteet on määritelty asetuksissa 1019/2013, 1132/2001 ja 1133/2001. Suoritteet hinnoitellaan liikeloudellisin perustein siten, maksullinen toiminta on kannattavaa. Suoritteita hinnoiteltaessa kaikki kustannukset kohdennetaan suoritteille aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Seuraavassa taulukossa esitetään THL:n kirjanpitoyksikön maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat vuodelta 2013.

Yhteenveto THL:n kirjanpitoyksikön maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta vuosina 2011–2013

	Netto- budjetoitu maksullinen toiminta 2013 1 000 €	Brutto- budjetoitu maksullinen toiminta 2013 1 000 €	Maksullinen toiminta yhteensä 2013 1 000 €	Netto- budjetoitu maksullinen toiminta 2012 1 000 €	Brutto- budjetoitu maksullinen toiminta 2012 1 000 €	Maksullinen toiminta yhteensä 2012 1 000 €	Maksullinen toiminta yhteensä 2011 1 000 €
TUOTOT							
– maksullisen toim. tuotot	81 567	53	81 620	79 634	93	79 727	80 517
– muut tuotot	4 422	0	4 422	4 534	0	4 534	3 871
= tuotot yhteensä	85 989	53	86 042	84 168	93	84 261	84 388
KOKONAISKUSTANNUKSET							
Erilliskustannukset							
– aineet, tarvikkeet, tavarat	5 664	45	5 709	5 899	62	5 961	6 006
– henkilöstökustan- nukset	61 548	3	61 551	61 183	4	61 187	59 913
– vuokrat	7 104	0	7 104	6 881	0	6 881	6 752
– palvelujen ostot	7 425	1	7 426	7 522	4	7 526	7 542
– muut erilliskustan- nukset	1 814	0	1 814	1 719	2	1 721	1 755
= erilliskustannukset yhteensä	83 555	49	83 604	83 204	72	83 276	81 968
Osuus yhteiskus- tannuksista							
– tukitoimintojen kustannukset	1 789	2	1 807	1 594	3	1 597	2 043
– poistot ¹⁾	296	0	296	344	0	344	434
– korot	12	0	12	23	0	23	29
– muut yhteiskustan- nukset	0	0	0	0	0	0	0
= osuus yhteiskustan- nuksista yhteensä	2 097	2	2 115	1 961	3	1 964	2 506
Kokonaiskustannuk- set yhteensä	85 652	51	85 719	85 165	75	85 240	84 474
KUSTANNUS- VASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	337	2	323	-997	18	-979	-86
Kustannus- vastaavuus-%	100 %	104 %	100 %	99 %	124 %	99 %	100 %
HTV:t	1 185	0	1 185	1 195	0	1 195	1 213

1) Poistot sisältävät vain mielisairaaloiden ja koulukotien poistot, koska THL:n osalta poistot on huomioitu kokonaiskustannusmallin mukaisessa yleiskustannuskertoimessa kohdassa tukitoimintojen kustannukset

THL:n kirjanpitoyksikön maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2013 oli 100 % (v. 2012: 99 %). Nettobudjetoidun maksullisen toiminnan ylijäämä kirjanpitoyksikössä oli 337 tuhatta euroa (v. 2012: -997 tuhatta euroa). Valtion mielisairaaloiden maksullisen toiminnan tulos oli ylijäämäinen 21 tuhatta euroa (v. 2012: 146 tuhatta euroa), valtion koulukotien maksullisen toiminnan tulos oli alijäämäinen 318 tuhatta euroa (v. 2012: -822 tuhatta euroa), ja THL:n maksullisen toiminnan tulos oli puolestaan ylijäämäinen 636 tuhatta euroa (v. 2012: -321 tuhatta euroa).

THL:n maksullisen toiminnan tiedot

Seuraavassa taulukossa on esitetty THL:n maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuodelta 2013. Laskelmassa on vuoden 2013 osalta esitetty erikseen erillislakiin perustuva oikeusgeneettiseen isyys-tutkimukseen liittyvä maksullinen toiminta. Vuosien 2011–2012 osalta oikeusgeneettiseen isyystutkimukseen liittyvä maksullinen toiminta sisältyy nettobudjetoidun maksullisen toiminnan laskelmiin.

THL:n maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuosina 2011–2013

Maksullinen toiminta	Netto- budje- toitu 2013 1 000 €	Oikeus- gen. isyystutk. 2013 1 000 €	Brutto- budje- toitu 2013 1 000 €	Yhteensä 2013 1 000 €	Netto- budje- toitu 2012 1 000 €	Brutto- budje- toitu 2012 1 000 €	Yhteensä 2012 1 000 €	Netto- budje- toitu 2011 1 000 €	Brutto- budje- toitu 2011 1 000 €	Yhteensä 2011 1 000 €
TUOTOT										
– maksullisen toi- minnan myynti- tuotot	6 017	630	53	6 700	6 139	93	6 232	7 626	70	7 696
– maksullisen toi- minnan muut tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= tuotot yhteensä	6 017	630	53	6 700	6 139	93	6 232	7 626	70	7 696
KOKONAISKUSTANNUKSET										
Erilliskustan- nukset										
– aineet, tarvik- keet, tavarat	656	57	45	758	858	62	920	1 077	40	1 117
– henkilöstö- kustannukset	1 899	292	3	2 194	1 944	4	1 948	2 325	4	2 329
– vuokrat	108	1	0	109	99	0	99	72	0	72
– palvelujen ostot	1 259	31	1	1 291	1 884	4	1 888	2 093	1	2 094
– muut erillis- kustannukset	422	0	0	422	438	2	440	508	1	509
= erilliskustan- nukset yhteensä	4 344	381	49	4 774	5 223	72	5 295	6 075	46	6 121
Osuus yhteiskus- tannuksista										
– tukitoimintojen kustannukset	1 110	178	2	1 290	1 237	3	1 240	1 814	3	1 817
– poistot ¹⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– korot ²⁾	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
= osuus yhteis- kustannuksista yhteensä	1 110	178	2	1 290	1 237	3	1 240	1 816	3	1 819
Kokonaiskustan- nukset yhteensä	5 454	559	51	6 064	6 460	75	6 535	7 891	49	7 940
KUSTANNUS- VASTAAVUUS (tuotot-kustan- nukset)	563	71	2	636	-321	18	-303	-265	21	-244
Kustannus- vastaavuus-%	110 %	113 %	104 %	110 %	95 %	125 %	95 %	97 %	143 %	97 %
HTV:t	30	6		36	31		31	39		39

1) Poistot sisältyvät laskennallisiin tukitoimintojen kustannuksiin.

2) Korko on laskettu vain käyttöomaisuudelle, koska lähes koko vaihto-omaisuus on rokoteohjelman mukaisia rokotteita (ei maksullista).

THL:n maksullisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 6,7 miljoonaa euroa, mistä kasvua edellisvuoteen oli 0,5 miljoonaa euroa. Tuottojen lisäys selittyy pääosin Keskusrikospoliisin liikennejuopumuksiin liittyvien laboratoriopalveluiden palautumisesta laitoksen hoidettavaksi. Toiminnan alijäämä vaihtui 636 tuhannen euron ylijäämään. Tukitoimintojen kustannukset kohdistettiin toiminnalle kokonaiskustannusmallin mukaisesti yleiskustannuskertoimen (61 % henkilöstökuluista) avulla. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 110 %, mikä ylittää tavoitteen (102 %) kahdeksalla prosentilla. THL:n maksullisen toiminnan tuotot alittivat asetetun tavoitteen (8.250 tuhatta euroa).

Oikeusgeneettisen isyystutkimuksen toiminta perustuu erillislakiin Laki oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta (378/2005). Toiminnan tuotot ja kustannukset on esitetty seuraavassa laskelmassa.

THL:n oikeusgeneettisen isyystutkimuksen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuosina 2011–2013

	Oikeusgeneettinen isyystutkimus 2013 1 000 €	Oikeusgeneettinen isyystutkimus 2012 1 000 €	Oikeusgeneettinen isyystutkimus 2011 1 000 €
TUOTOT			
– maksullisen tuotot	630	645	656
– muut tuotot	0	0	0
= tuotot yhteensä	630	645	656
KUSTANNUKSET			
– aineet, tarvikkeet, tavarat	57	95	128
– henkilöstökustannukset	292	270	255
– vuokrat	1	0	1
– palvelujen ostot	31	28	18
– muut erilliskustannukset	0	0	1
= erilliskustannukset yhteensä	381	393	404
– tukitoimintojen kustannukset	178	178	199
– poistot ¹⁾	0	0	0
– korot	0	0	0
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	178	178	199
Kokonaiskustannukset yhteensä	559	571	603
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)	71	74	53
Kustannusvastaavuus-%	113 %	113 %	109 %
HTV:t	6	6	6

1) Poistot sisältyvät laskennallisiin tukitoimintojen kustannuksiin

Seuraavassa taulukossa on esitetty yhteenveto THL:n maksullisesta toiminnasta vuosina 2011–2013.

THL:n maksullisen toiminnan tunnusluvut vuosina 2011–2013

Tunnusluvut	Toteutunut 2013 1 000 €	Tavoite 2013 1 000 €	Toteutunut 2012 1 000 €	Tavoite 2012 1 000 €	Toteutunut 2011 1 000 €
Tuotot	6 700	8 250	6 232	8 400	7 696
Erilliskustannukset	4 774		5 295	8 250	6 121
Käyttöjäämä	1 926		937	150	1 575
Osuus yhteiskustannuksista	1 290		1 240		1 819
Kokonaiskustannukset	6 064	8 085	6 535	8 250	7 940
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	636	165	-303	150	-244
Yli-/Alijäämä % tuotoista	9 %	2 %	-5 %	2 %	-3 %
Kustannusvastaavuus %	110 %	102 %	95 %	102 %	97 %
Maksullisen toiminnan HTV	36		31		39

Seuraavassa taulukossa on esitetty THL:n maksullisen toiminnan tuotot asiakasryhmittäin vuosina 2011–2013.

THL:n maksullisen toiminnat tuotot asiakasryhmittäin vuosina 2011–2013

Asiakasryhmät	2013 1 000 €	2012 1 000 €	2011 1 000 €
Tuotot kunnilta ja kuntayhtymiltä	1 746	1 305	1 852
Tuotot kotitalouksilta	72	74	66
Tuotot elinkeinoelämltä	1 036	1 171	1 171
Tuotot EU:lta	191	193	347
Tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta	2 224	1 433	1 311
Muut tuotot liiketaloudellisesti hinnoiteltavista suoritteista	1 426	2 054	2 946
Muut tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	7	3	3
Tileistä poistot	-2	-2	0
Yhteensä	6 700	6 231	7 696

Maksullisen toiminnan tiedot mielisairaaloista ja koulukodeista

Mielisairaalat

Valtion mielisairaalat (Niuvanniemen sairaala ja Vanhan Vaasan sairaala) harjoittavat maksullista toimintaa perimällä kunnilta hoitopäivämaksuja. Mielisairaaloiden tuomioistuimen määräyksestä rikoksesta epäillyille tekemät mielentilatutkimukset ovat myös niiden maksullista toimintaa.

Valtion mielisairaaloiden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma sairaaloittain vuosina 2011-2013

	Niuvanniemen sairaala Toteutuma 2013 1 000 €	Vanhan Vaasan sairaala Toteutuma 2013 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 2013 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Tavoite 2013 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 2012 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 2011 1 000 €
TUOTOT						
Maksullisen toiminnan tuotot						
– maksullisen toiminnan myyntituotot	37 524	18 028	55 552	57 172	54 730	53 573
– maksullisen toiminnan muut tuotot	982	192	1 174	1 039	1 140	733
Tuotot yhteensä	38 506	18 220	56 726	58 211	55 870	54 306
KUSTANNUKSET						
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset						
– aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 058	1 347	3 405	3 513	3 487	3 206
– henkilöstökustan- nukset	30 161	13 431	43 592	44 820	43 302	42 337
– vuokrat	3 061	1 612	4 673	4 729	4 407	4 362
– palvelujen ostot	2 611	1 394	4 005	4 058	3 545	3 336
– muut erilliskustan- nukset	382	273	655	577	570	553
Erilliskustannukset yhteensä	38 273	18 057	56 330	57 697	55 311	53 794
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuk- sista						
– tukitoimintojen kustannukset	70	30	100	103	100	99
– poistot	140	124	264	328	292	342
– korot	7	4	11	35	21	22
Osuus yhteiskustannuk- sista yhteensä	217	158	375	466	413	463
Kokonaiskustannukset yhteensä	38 490	18 215	56 705	58 163	55 724	54 257
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	16	5	21	48	146	49
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	16	5	21	48	146	49
Kustannusvastaavuus %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Htv 2013	567	250	817		829	

Mielisairaaloiden maksullisen toiminnan tunnusluvut v. 2011–2013

Valtion talousarviossa mielisairaaloiden kannattavuustavoite on asetettu siten, että tuotoilla katetaan toiminnasta aiheutuvat kustannukset ilman voiton tavoittelua. Valtion mielisairaaloiden ylijäämä vuodelta 2013 on yhteensä 21 tuhatta euroa, joka alittaa tulossopimusten mukaisen tavoitteen (48 tuhatta euroa). Valtion mielisairaaloiden tuotot jäivät tavoitteesta 1 485 tuhatta euroa, ja vastaavasti kokonaiskustannukset jäivät alle budjetoidun tason 1 458 tuhatta euroa, mikä johti tavoitetta huonomman tuloksen muodostumiseen. Tämän johtui siitä, että sairaaloiden käyttöaste jäi noin 1 % tavoitteesta. Säästöjä saavutettiin erityisesti henkilöstökustannuksissa, jotka jäivät 1 228 tuhatta euroa tavoitteesta. Henkilöstökulujen prosentuaalinen osuus kokonaiskustannuksista oli sekä toteuman että tavoitteen osalta 77 % (v. 2012 toteuma oli 78 %).

Valtion mielisairaaloiden maksullisen toiminnan tunnusluvut vuosina 2011–2013

	Niuvanniemen sairaala Toteutuma 2013 1 000 €	Vanhan Vaasan sairaala Toteutuma 2013 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 2013 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Tavoite 2013 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 2012 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 2011 1 000 €
Toiminnan tuotot	38 506	18 220	56 726	58 211	55 870	54 306
Kokonaiskustannukset yhteensä	38 490	18 215	56 705	58 163	55 724	54 257
Ali- tai ylijäämä	16	5	21	48	146	49
Ali- tai ylijäämä % tuotoista	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,3 %	0,1 %
Tuotot % kustannuksista	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Htv 2013	567	250	817		829	

Valtion koulukodit

Valtion koulukotien toiminta rahoitetaan pääasiassa kuntien maksamilla hoitopäivämaksuilla ja koulukodeissa annettavaan perusopetukseen ja muuhun opetukseen saatavalla Opetusministeriön rahoituksella. Opetushallituksen maksamat korvaukset perustuvat laskennallisiin yksikköhintoihin, jotka opetusministeriö määrää ja valtioneuvosto vahvistaa vuosittain. Opetushallitukselta saatavan rahoituksen määrä perustuu laskentapäivinä (20.1 ja 20.9) olevaan oppilaslukumäärään. Laskentapäivien välillä tapahtuva vaihtelu vaikeuttaa koulukotien talouden suunnittelua, mikä osaltansa voi edesauttaa tappiollisen tuloksen syntymistä.

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat vuosina 2011–2013

	Toteutuma 2013 1 000 €	Tavoite 2013 1 000 €	Toteutuma 2012 1 000 €	Toteutuma 2011 1 000 €
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
– maksullisen toiminnan myyntituotot	19 368	18 865	18 765	19 248
– maksullisen toiminnan muut tuotot				
– Opetushallituksen osuus tuotoista	1 613	1 535	1 644	1 640
– Valtiovarainministeriön osuus tuotoista	1 178	1 060	1 322	1 062
– muut tuotot	457	510	428	436
Tuotot yhteensä	22 616	21 970	22 159	22 386
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
– aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 546	1 479	1 554	1 683
– henkilöstökustannukset	15 765	15 709	15 937	15 247
– vuokrat	2 322	2 186	2 375	2 318
– palvelujen ostot	2 130	1 514	2 093	2 112
– muut erilliskustannukset	737	673	711	693
Erilliskustannukset yhteensä	22 500	21 561	22 670	22 053
Osuus yhteiskustannuksista				
– osuus THL:n tukitoimintojen kustannuksista	401	265	257	127
– poistot	32	37	52	92
– korot	1	2	2	5
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	434	304	311	224
Kokonaiskustannukset yhteensä	22 934	21 865	22 981	22 277
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	-318	105	-822	109
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-318	105	-822	109
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
Kustannusvastaavuus %	99 %	100 %	96 %	100 %
Htv 2013	332		335	

Valtion talousarviossa on koulukotien kannattavuustavoitteeksi asetettu 100 % kustannusvastaavuus. Valtion koulukotien alijäämä vuodelta 2013 on 318 tuhatta euroa, joka jää tavoitteesta (105 tuhatta euroa) 423 tuhatta euroa.

Valtion koulukotien tuotot ylittivät tavoitteensa 4 tuhatta eurolla (1,0 %). Kokonaiskustannukset ylittivät tavoitetason 545 tuhannella eurolla (2 %). Edellä mainitut tuotot ja kustannukset on laskettu ilman perhe-osastoa. Perhe-osaston toiminnan tulos oli tappiollinen 17 tuhatta euroa. Kokonaisuutena valtion koulukotien, mukaan lukien perheosasto, tuotot kasvoivat 457 tuhatta euroa (2 %) vuodesta 2012. Kokonaiskustannukset laskivat edellisvuodesta 47 tuhatta euroa (0,2 %). Koulukotien tulos on kuitenkin edelleen alijäämäinen, koska kokonaiskustannukset kasvoivat tuottoja enemmän. Alijäämä on kuitenkin vähentynyt, koska koulukotien tuotot ovat kasvaneet ja samanaikaisesti kokonaiskustannukset ovat vähentyneet. Koulukotien kulurakenne pysyi prosentuaalisesti muuttumattomana.

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuusvaihtelut johtuvat vaikeudesta hinnoitella toiminta oikein vastaamaan vuositason esiintyvää suurta kysynnänvaihtelua, kustannusten sopeuttamiskeinojen hitaasta vaikutuksesta ja laskentapäivien välillä tapahtuvasta oppilasmäärän vaihtelusta. Koulukotien kustannustietoisuuteen ja talouden seurantaan on kiinnitetty erityistä huomiota.

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan tunnusluvut vuosina 2011–2013

	Toteutuma 2013 1 000 €	Tavoite 2013 1 000 €	Toteutuma 2012 1 000 €	Toteutuma 2011 1 000 €
Toiminnan tuotot	22 616	21 970	22 159	22 386
Kokonaiskustannukset yhteensä	22 934	21 865	22 981	22 277
Ali- tai ylijäämä	-318	105	-822	109
Ali- tai ylijäämä % tuotoista	-1,4 %	0,5 %	-3,7 %	0,5 %
Tuotot % kustannuksista	99 %	100 %	96 %	100 %
Htv 2013	332		335	

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma koulukodeittain vuonna 2013

	Harvialan koulukoti toteutuma 1 000 €	Kasvun Yhteisöt toteutuma	Lagmansgården toteutuma	Limingan kou- lutuskeskus toteutuma	Sippolan koulukoti toteutuma	Vuorelan koulukoti toteutuma	Koulukodit yhteensä
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
TUOTOT							
Maksullisen toi- minnan tuotot							
– maksullisen toiminnan myyntituotot	1 973	4 263	2 151	4 028	3 534	3 419	19 368
– maksullisen toiminnan muut tuotot							
– Opetushal- lituksen osuus tuo- toista	170	341	193	261	375	273	1 613
– Valtiovarain- ministeriön osuus tuo- toista	102	294	135	189	246	212	1 178
– muut tuotot	12	38	116	175	48	68	457
Tuotot yhteensä	2 257	4 936	2 595	4 653	4 203	3 972	22 616
KOKONAISKUSTANNUKSET							
Erilliskustan- nukset							
– aineet, tarvik- keet ja tavarat	176	272	239	357	279	223	1 546
– henkilöstökus- tannukset	1 476	3 694	2 098	3 216	2 784	2 497	15 765
– vuokrat	219	591	125	583	409	395	2 322
– palvelujen ostot	174	324	194	410	308	720	2 130
– muut erillis- kustannukset	119	130	41	164	174	109	737
Erilliskustannuk- set yhteensä	2 164	5 011	2 697	4 730	3 954	3 944	22 500
Osuus yhteis- kustannuksista							
– osuus THL:n tukitoimintojen kustannuksista	35	106	56	76	68	60	401
– poistot	4	8	10	7	3	0	32
– korot	0	0	1	0	0	0	1
Osuus yhteis- kustannuksista yhteensä	39	114	67	83	71	60	434
Kokonaiskustan- nukset yhteensä	2 203	5 125	2 764	4 813	4 025	4 004	22 934
KUSTANNUS- VASTAAVUUS (tuotot- kustannukset)	54	-189	-169	-160	178	-32	-318
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki							
KUSTANNUS- VASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	54	-189	-169	-160	178	-32	-318
Käytettävissä ol- lut MPL 7.1 §:n mukainen hin- tatuki							
Kustannus- vastaavuus %	102 %	96 %	94 %	97 %	104 %	99 %	99 %
Htv 2013	29	83	48	61	60	51	332

Vuonna 2013 valtion koulukodeista ylijäämän tekivät Harvialan ja Sippolan koulukodit. Myös Sippolan koulukoti teki vuonna 2012 ylijäämäisen tuloksen. Kasvun Yhteisöt, Lagmansgården ja Limingan koulutuskampus puolestaan tekivät kaikki yli 100 tuhatta euron alijäämän. Myös Vuorelan koulukodin tulos oli alijäämäinen 32 tuhatta euroa. Vuorelan koulukodin toimintaan sisältyy vankilan perheosaston toiminta, jonka tilivuoden tulos oli lievästi tappiollinen (-17 tuhatta euroa).

Seuraavassa taulukossa on esitetty valtion koulukotien maksullisen toiminnan yhteenveto vuonna 2013.

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan tunnusluvut koulukodeittain vuonna 2013

	Harvialan koulukoti toteutuma 1 000 €	Kasvun Yhteisöt toteutuma 1 000 €	Lagmansgården toteutuma 1 000 €	Limingan koulutuskampus toteutuma 1 000 €	Sippolan koulukoti toteutuma 1 000 €	Vuorelan koulukoti toteutuma 1 000 €	Koulukodit yhteensä 1 000 €
Toiminnan tuotot	2 257	4 936	2 595	4 653	4 203	3 972	22 616
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 203	5 125	2 764	4 813	4 025	4 004	22 934
Ali- tai ylijäämä	54	-189	-169	-160	178	-32	-318
Ali- tai ylijäämä % tuotoista	2,4 %	-3,8 %	-6,5 %	-3,4 %	4,2 %	-0,8 %	-1,4 %
Tuotot % kustannuksista	102 %	96 %	94 %	97 %	104 %	99 %	99 %
Htv 2013	29	83	48	61	60	51	332

1.3.3 Yhteisrahoitteisen toiminnan ja yhteistoiminnan kustannusvastaavuus

Vuonna 2013 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laskentaperusteita on muutettu siten, että erilliskustannukset sisältävät toimintaan liittyvän THL:n omarahoituksen. Vuosien 2011–2012 laskelmat on oikaistu vastaavasti. Vuonna 2013 osa aiemmin yhteisrahoitteiseksi toiminnaksi luetusta toiminnasta on käsitelty kirjanpidossa valtion virastojen välisenä yhteistoimintana. Käsiteltävän muutoksen vuoksi myös yhteistoiminnasta on laadittu erillinen laskelma, koska toiminnan volyymi on kasvanut merkittävästi.

Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset sisältävät toisilta virastoilta ja laitoksilta saadut yhteistoiminnan ja yhteisten hankkeiden kustannusten korvaukset. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi viranomaistoimintaa, johon on toiselta virastolta saatu kustannusten korvausta. THL on saanut yhteistoiminnan kustannusten korvauksiin rahoitusta lähes yksinomaan STM:ltä.

Yhteisrahoitteiseen toimintaan saadaan rahoitusta joko valtion ulkopuolelta tai toiselta virastolta tai laitokselta ilman velvoitetta luovuttaa rahoittajalle välitöntä vastiketta, kun taas valtion sisäiseen yhteistoiminnan kustannusten korvauksiin liittyy yleensä vastike, työpanos, tavara, palvelu tai muu tuotannon-tekijä, jonka loppukäyttäjänä on korvauksen maksaja. Yhteisrahoitteinen toiminta eroaa maksullisesta toiminnasta siten, että yhteisrahoitteisessa toiminnassa rahoittaja ei saa rahoituspanostaan vastaan välitöntä vastiketta (suoritetta). Toiminnan tulokset, esim. tutkimustulokset ovat näin ollen lähtökohtaisesti julkisia. Yhteisrahoitetun hankkeen tulokset kuuluvat lähtökohtaisesti THL:lle, eikä rahoittaja yleensä saa niihin edes rajoitettuja oikeuksia.

Seuraavassa taulukossa on esitetty THL:n yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosina 2011–2013 sekä yhteistoiminnan kustannusten korvaukset ja kustannukset vuonna 2013.

**THL:n yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kustannukset rahoituslähteittäin vuosina 2011–2013 sekä yhteistoiminnan kustannusten korvaukset vuonna 2013
(ei sisällä mielisairaaloita eikä koulukoteja)**

Yhteisrahoitteinen toiminta	2013 Toteuma 1 000 €	2013 Tavoite 1 000 €	2012 Toteuma 1 000 €	2011 Toteuma 1 000 €	Yhteistoiminta	2013 Toteuma 1 000 €	2013 Yhteensä Toteuma 1 000 €
Tuotot					Tuotot		
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot					Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset		
– muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	19 996	17 000	20 518	20 520	– muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	2 970	22 966
– EU:lta saatu rahoitus	3 581	4 500	4 177	4 181			
– muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	875	4 500	1 715	1 869			
– yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	5 359	6 000	5 187	7 604			
Tuotot yhteensä	29 811	32 000	31 597	34 174	Tuotot yhteensä	2 970	32 781
Kustannukset					Kustannukset		
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset					Yhteistoiminnan erilliskustannukset		
– aineet, tarvikkeet, tavarat	948		886	1 050	– aineet, tarvikkeet, tavarat	34	982
– henkilöstökustannukset	16 327		19 442	22 735	– henkilöstökustannukset	1 492	17 819
– vuokrat	222		158	254	– vuokrat	13	235
– palveluiden ostot	6 621		5 699	5 657	– palveluiden ostot	1 136	7 757
– muut erilliskustannukset	6 339		6 292	6 578	– muut erilliskustannukset	135	6 474
Erilliskustannukset yhteensä	30 457		32 477	36 274	Erilliskustannukset yhteensä	2 810	33 267
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista					Yhteistoiminnan osuus yhteiskustannuksista		
– tukitoimintojen kustannukset	4 306		5 341	6 443	– tukitoimintojen kustannukset	587	4 893
– poistot	57		119	95	– poistot	8	65
– korot	55		120	279	– korot	8	63
– muut yhteiskustannukset	1 579		2 106	2 336	– muut yhteiskustannukset	215	1 794
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5 997		7 685	9 153	Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	818	6 815
Kokonaiskustannukset yhteensä	36 454	37 600	40 162	45 427	Kokonaiskustannukset yhteensä	3 628	40 082
OMARAHOITUSOSUUS (tuotot-kustannukset)	-6 643	-5 600	-8 565	-11 253	OMARAHOITUSOSUUS (tuotot-kustannukset)	-658	-7 301
Kustannusvastaavuus %	81,8	85,0	78,7	75,2	Kustannusvastaavuus %	81,9	81,8
Omarahoitusosuus, %	18,2	15,0	21,3	24,8	Omarahoitusosuus, %	18,1	18,2
HTV:t	198		258	312	HTV:t	27	225

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot sisältävät muilta valtion virastoilta saatua rahoitusta, jota on edelleen maksettu (laskelmassa sisältyy muihin erilliskustannuksiin) valtionapuna ja valtion sisäisenä menona. Tämän rahoituksen määrä oli 5,1 miljoonaa euroa vuonna 2013 (4,7 miljoonaa euroa vuonna 2012).

Yhteisrahoitteisen toiminnan ja yhteistoiminnan htv:t vuonna 2013 olivat yhteensä 225, missä vähennystä edellisvuoteen verrattuna on 33 htv:tä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty THL:n suurimmat yhteisrahoitteisen toiminnan (sis. yhteistoiminta) rahoittajat. Luvut sisältävät momenttien käytöt.

THL:n 20 suurinta yhteisrahoittajaa

Yhteisrahoittaja	2013		2012		Muutos 2012–2013 1 000 €	2011	
	Sij.	1 000 €	sij.	1 000 €		sij.	1 000 €
Sosiaali- ja terveysministeriö (STM)	1.	16 023	1.	12 437	3 586	1.	11 004
Suomen Akatemia (SA)	2.	3 968	2.	4 649	-681	3.	4 623
Euroopan Unioni (EU)	3.	3 855	3.	4 342	-487	2.	4 983
Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus	4.	782	4.	1 256	-474	5.	1 588
Kansan eläkelaitos KELA	5.	777	8.	639	138	6.	1 495
Kunnat, kaupungit ym	6.	731	6.	810	-79	4.	1 817
National Institutes of Health (NIH)	7.	725	7.	760	-35	8.	773
GlaxoSmithKline Oy	8.	700	5.	945	-245	7.	905
Opetus- ja kulttuuriministeriö	11.	574	10.	435	139	16.	156
Tutkijakoulut (Tampere, Helsinki ym)	9.	381	11.	390	-9	13.	453
World Health Organization (WHO)	10.	321	15.	92	229		
University of South Florida	12.	203					
Sisäasiainministeriö (SM)	13.	182	13.	142	40	18.	139
Valtiovaraministeriö	14.	153					
Työsuojelurahasto	15.	152	18.	85	67	15.	295
Juho Vainion Säätiö r.s	16.	142					
Puolustusvoimat	17.	120	19.	83	37		
Novo Nordisk Fonden	18.	116					
European Foundation for the Study of Diabetes (EFSD)	19.	112					
Palosuojelurahasto	20.	109					
Yhteensä		30 126					
%-osuus koko yhteisrahoitteista toiminnasta		91					

Vuosina 2011–2013 välillä 20 suurinta rahoittajaa ovat vastanneet 90 %:sta yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista. Suurimmat rahoittajat ovat Sosiaali- ja terveysministeriö, Euroopan Unioni ja Suomen Akatemia, joilta saatiin vuonna 2013 rahoitusta yhteensä 23,8 miljoonaa euroa, mikä on 79,2 % yhteisrahoitteisen toiminnan kaikista tuotoista.

Seuraavassa taulukossa on esitetty valtion mielisairaaloiden yhteisrahoitteisen toiminnan laskelma vuosina 2011–2013.

Valtion mielisairaaloiden yhteisrahoitteinen toiminta vuosina 2011–2013

	Niuvanniemen sairaala Toteutuma 2013 1 000 €	Vanhan Vaasan sairaala Toteutuma 2013 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 2013 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Tavoite 2013 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 2012 1 000 €	Mielisairaalat yhteensä Toteutuma 2011 1 000 €
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT						
– yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	109	25	134	139	186	214
Tuotot yhteensä	109	25	134	139	186	214
Yhteisrahoitteisen toiminnan erillis- kustannukset						
– aineet, tarvikkeet ja tavarat	12	0	12		8	6
– henkilöstökustannukset	49	25	74		115	82
– vuokrat	0	0	0	139	0	0
– palvelujen ostot	21	0	21		21	107
– muut erilliskustannukset	22	0	22		35	16
Erilliskustannukset yhteensä	104	25	129	139	179	211
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteis- kustannusosuus						
– Tukitoimintojen kustannukset	0	12	12	13	14	9
– Poistot	0	0	0	0	0	0
– Korot	0	0	0	0	0	0
– Muut yhteiskustannukset	0	0	0	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	12	12	13	14	9
Kokonaiskustannukset yhteensä	104	37	141	152	193	220
OMARAHOITUSOSUUS (Tuotot- kustannukset)	5	-12	-7	0	7	3
Kustannusvastaavuus, %	105 %	68 %	95 %	91 %	96 %	97 %
Omarahoitusosuus, %	-5 %	32 %	5 %	9 %	4 %	3 %
Htv 2013	1,0	0,5	1,5		2	

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

Tuotoksia ja laadunhallintaa koskevan luvun rakenne noudattaa STM:n ja THL:n välisen tulossopimuksen rakennetta. Taulukkomuotoisten tulossopimuksen tavoitteiden toteutumista kuvaavan raportoinnin jälkeen esitetään raportti joistakin merkittävistä kokonaisuuksista. Luvun taulukko-osuus jakautuu STM:n strategian mukaisesti kolmeen osaan:

- hyvinvoinnille vahva perusta
- kaikille mahdollisuus hyvinvointiin
- elinympäristö tukemaan terveyttä ja turvallisuutta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Kaste-ohjelma II 2012–2015

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
THL on onnistunut Kaste-ohjelman toimeenpanon tuessa sille osoitettujen tehtävien osalta.	THL vastaa Kaste-ohjelmassa ja sen toimeenpanosuunnitelmassa sille osoitetuista tehtävistä. THL vastaa viiden Kaste-ohjelman osaohjelman operatiivisesta johtamisesta. THL antaa asiantuntijatukea ja ohjaa kuntien kehittämishankkeiden toteuttamisessa ja arvioinnissa. Se auttaa hankkeiden verkostoitumisessa ja hyvien käytäntöjen leviämässä ja juurtumisessa erityisesti Innokylän välityksellä.	KASTE-ohjelmaa on toteutettu suunnitellusti ja monilta osin tavoitteet on ylitetty. Kaste-ohjelman hankkeille on kehitetty arvioinnin viitekehys, jonka kautta hankkeen tulokset saadaan arvioitua ja tehtyä näkyväksi. Arvioinnin viitekehysten käyttöä tukee uusi Innokylän Kehittämisympäristö.	Tavoitteet saavutettu ja THL on edistänyt monipuolisesti Kaste-ohjelmaa. (5)

Hyvinvoinnille vahva perusta

Terveys ja hyvinvointi osaksi kaikkea päätöksentekoa

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
THL on tukenut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eriarvoisuuden vähentämisen huomioon ottamista kaikessa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.	THL tukee STM:ää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja eriarvoisuuden vähentämisen huomioon ottamiseksi kaikessa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa suunnitelman toteuttamisessa.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja eriarvoisuuden vähentämisen (HYTE) toimeenpanosuunnitelma on käynnistetty. Valmisteltiin kansanterveyden neuvottelukunnan seuranta- ja arviointijaoston raportointisuunnitelma HYTE-suunnitelman tueksi. Vanhuspalvelulain seuranta toteutettu tavoitteiden mukaisesti. Toteutettiin ministerin asettama Kaikenikäisten Suomi -työryhmän puheenjohtajuus ja koordinoiti sekä Sukupolvifoorumi. Tuotettiin työryhmän loppuraportti.	THL on johdonmukaisesti toteuttanut ao. strategista linjaa ja monin eri toimenpitein tukenut ministeriötä. (4)
THL tarjoaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä terveyserojen kaventamiseen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin välineet ja on tukenut kuntia ja alueita toiminnan kehittämisessä.	THL kehittää joukkoruokailun seurantaa ja kansallisen elintarviketietokannan ylläpitoa. THL selvittää mahdollisuuksia käynnistää erillistutkimukset lasten ja nuorten ravitsemuksen ja liikunnan seurannasta.	Joukkoruokailun seurantaa on toteutettu ja monitieteinen joukkoruokailua koskeva asiantuntijaseminaari järjestetty. Elintarviketietokannan (Fineli) laadunvalvontaa ja ohjeistusta kehitettiin. Lasten ravitsemushankkeissa tuotettiin tietoa ravitsemuspolitiikka varten, esim. lasten D-vitamiinitilanteesta. Selvitettiin alueiden ja kuntien tuen tarpeita terveydenhuoltolain toimeenpanossa ja hyvinvointikertomustyössä. Kuntatuki-toiminta käynnistyi. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä eriarvoisuuden vähentäminen (HYTE) -oppimisverkosto käynnistettiin.	Tavoite saavutettu. (4)
KanTa-arkistoon kertyvien potilastietojen käytöstä tilastoinnissa ja raportoinnissa on hyväksytty suunnitelma. SADE-ohjelmassa valmistuva kansalaisten yleinen sosiaali- ja terveystietopalvelu siirtyy THL:n ylläpidettäväksi.	THL kehittää nykyisten hyvinvoinnin ja terveyden sekä palvelujen ja hoitoon pääsyn seurantarjestelmien kattavuutta ja selvittää toimivuutta ja laatii vaiheittain toteutettavan suunnitelman KanTa-arkistoon toimitettavien potilastietojen käytöstä tilastoinnissa ja raportoinnissa.	AvoHilmo ja Hilmo-toimintaa on kehitetty suunnitelmien mukaisesti. Vaiheittain toteutettavasta KanTa-arkistoon toimitettavien potilastietojen käytöstä tilastoinnissa ja raportoinnissa on tuotettu analyysi kehityspolkuineen THL:n sisäiseen arvioon. Luovutetaan STM:lle vuoden 2014 1. vuosineljänneksen aikana.	Tavoitteita edistetty. (4)

Pidempiä työuria työhyvinvoinnilla

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
<p>THL on kehittänyt työttömien ja osatyökykyisten mahdollisuuksia siirtyä kuntoutuksen kautta työelämään.</p> <p>THL on edistänyt työterveyshuollon integroitumista osaksi terveydenhuoltojärjestelmää STM:n linjausten mukaisesti, huomioita ottaen paikalliset olosuhteet, tarpeet ja resurssit.</p>	<p>THL osallistuu työttömien ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn kehittämällä sosiaali- ja terveyspalveluiden ja kuntoutuksen saumattomuutta.</p> <p>THL kehittää ja toimintakäytäntöjä tukemaan terveyttä ja työkykyä saumattomien palvelujen toteuttamiseksi yhdessä TTL:n kanssa.</p> <p>THL osallistuu sujuvien hoitoketjujen rakentamiseen työkyvyn tukemiseksi edistämällä perusterveydenhuollon, työterveyshuollon, erikoissairaanhoidon ja kuntoutuksen yhteistyön huomioimista järjestämissuunnitelmissa.</p> <p>THL osallistuu hallitusohjelman mukaiseen selvitykseen monialaisesta kuntoutuksesta.</p>	<p>Toimintakonsepti osatyökykyisten työllistämiseksi valmistui Osatyökykyiset työssä -ohjelmassa.</p> <p>Toteutettiin terveyskeskuskysely työttömien terveyspalveluista ja järjestettiin siihen liittyvä Inno-paja kuntatoimijoille.</p> <p>Hoitoketjujen pitkäjänteistä kehittämistä eri terveydenhuollon toimijoiden kanssa on jatkettu. Peruspalveluhankkeen aineistoa kerättiin sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelu- ja hoitoketjujen, kustannusten ja vaikuttavuuden tutkimiseen.</p> <p>Monialaisen kuntoutuksen selvitystyön suunnitelman laadinta on käynnistynyt.</p>	<p>Tavoitteet saavutettu. (4)</p>

Elämän eri osa-alueet tasa-painoon

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
<p>THL on tukenut perhevapaaudistusta tuottamalla tietoa ja vahvistamalla perhevapaiden käyttöön liittyvää asiantuntemusta.</p>		<p>Perhevapaa-kysely 2012 -aineisto kerättiin yhteistyössä Kelan tutkimusosaston kanssa.</p>	<p>Tavoite saavutettu (4)</p>

Kaikille mahdollisuus hyvinvointiin

Vähennetään hyvinvointi- ja terveyseroja

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
<p>THL on tukenut eriarvoisuuden vähentämistä ja väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveys-erojen kaventamista sekä yhdenvertaisuutta palveluissa.</p> <p>THL on onnistunut EU2020-strategian sekä HO:n köyhyyttä, eriarvoisuutta ja syrjäytymistä vähentävän ohjelman toimeenpanossa sille osoitettujen toimenpanotehtävien osalta.</p>	<p>THL seuraa maahanmuuttajien terveyttä ja hyvinvointia sekä antaa asiantuntijatukea maahanmuuttajien palvelutarpeiden turvaamiseksi ja erojen vähentämiseksi kantaväestöön.</p> <p>THL työskentelee laaja-alaisesti terveydenhuollon eri sidosryhmien kanssa kansallisen rokotusohjelman kehittämiseksi ja korkean rokotuskattavuuden ylläpitämiseksi.</p>	<p>Saatu päätöksen Maahanmuuttajien terveys- ja hyvinvointitutkimus. Suunniteltu ulkomaista syntyperää olevien työ- ja hyvinvointitutkimus yhteistyössä Tilastokeskuksen ja työterveyslaitoksen kanssa.</p> <p>Rokotusohjelmaa on kehitetty pitkäjänteisesti. HPV-rokotte on otettu kansalliseen rokotusohjelmaan onnistuneesti kohderyhmälle räätälöityjen materiaalien ja kanavien avulla.</p> <p>THL on tuottanut tutkimustietoa terveyspolitiikan päämäärien toteutumisesta ja terveyspalvelujen toiminnan alueellisista ja sosio-ekonomisista eroista, joita ministeriö ja muut tahot ovat käyttäneet päätöksen teossa ja tiedon levittämisessä.</p> <p>Osallistuttu STM:n asettaman EU2020 -köyhyystyöryhmän työhön ja ImProVe -hankkeen työhön.</p>	<p>Tavoitteet saavutettu. (4)</p> <p>Tavoitteet saavutettu ja monelta osin ylitetty haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta. (5)</p> <p>Tavoitteet saavutettu. (4)</p>

Asiakaskeisyyss palvelujen lähtökohdaksi

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
THL on kehittänyt asiakaskeisii menetelmiä ja toimintamalleja terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen painopisteen siirtämiseksi ehkäisevään toimintaan.	THL jatkaa asiakaskeisisten menetelmien ja niiden seurannan sekä koetun hoidon laadun/asiakastytytyväsyyden mittamisen menetelmien kehittämistä. Lisäksi THL arvioi kansalais- ja asiakasosallisuuden muotojen (esim. vanhusneuvostot, kokemusasiatuntijat, kehittäjäasiakkaat, asiakasraadit ja kuntoutuksen asiakasyhteistyötoimikunnat ja -ryhmät) soveltuvuutta sosiaali- ja terveyspalveluissa ja tuottaa näistä tietoa seurantaan varten.	Ikäihmisten koetun hoidon laadun mittareiden pilotit tehty. interRAI koetun hoidon laadun väline pilotoitu Espoossa, Tampereella ja Folkhälsanissa. Neuvoloiden asiakaskyselyt on levitetty jo suurimpaan osaan maata. Vanhuspalvelulain toimeenpanon seuranta on tuottanut tietoa myös SADE-hankkeeseen. Onnistuttu yhdistämään useampi hanke ja yhteistyö sidosryhmien kanssa varmistettu.	Tavoitteet saavutettu. (4)
THL toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluhakemiston osana SADE-ohjelman toimeenpanoa ja vastaa hakemiston ylläpidosta ja kehittämisestä ohjelmakauden jälkeen.	THL rakentaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluhakemistoa SADE-ohjelman mukaisesti.	Palveluhakemiston kehittämisen edennyt suunnitellusti ja hakemiston käytännön toteuttajan kanssa on solmittu sopimus.	Tavoitteet saavutettu. (4)
Lastensuojelun ja toimeentulotuen määräaikaisten toteutumista kerätään tietoa.	THL aloittaa tiedonkeruun lastensuojelun ja toimeentulotuen määräaikaisten toteutumisesta.	Tiedonkeruut lastensuojelun ja toimeentulotuen määräaikaisten toteutumisesta valmisteltiin ja pilotoitiin. Tuotanto käynnistyy 2014 suunnitellusti.	Tavoitteet saavutettu. (4)
Terveydenhuollon palvelujen valinnan mahdollisuuksien käytöstä on käynnistetty arviointitutkimus ja seuranta.	THL tukee lastensuojelulain ja lastensuojelun laatusuosituksen toimeenpanoa. THL tukee varhaiskasvatuslain valmistelua.	Toimiva lastensuojelu -loppuraportti valmistui ja julkaistiin. Selvitys kiireellisten sijoitusten määrän kasvusta saatiin viimeistelyvaiheeseen. Lastensuojelun laatusuosituksen valmisteluun on osallistuttu aktiivisesti. Lastensuojelun edunvalvonnan alueellisten koordinaattoreiden verkostoitumista on tuettu.	
	THL käynnistää terveydenhuollon palvelujen valinnan mahdollisuuksien käytöstä arviointitutkimuksen ja seurannan suunnittelun.	Varhaiskasvatuksen lainsäädännön ja esiopetuksen opetussuunnitelman uudistukseen on osallistuttu aktiivisesti. Valinnan vapaus ja palvelujen integraatio -hanke valmisteltu ja rahoitus varmistettu.	Tavoitteet saavutettu. (4)

Vahva sosiaalinen yhteenkuuluvuus

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
THL on tukenut erityis- ja vähemmistöryhmien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.		Saatu päätöksen Maahanmuuttajien terveys- ja hyvinvointitutkimus. Suunniteltu ulkomaista syntyperää olevien työ- ja hyvinvointi -tutkimus yhteistyössä Tilastokeskuksen ja työterveyslaitoksen kanssa.	Tavoitteet saavutettu. (4)
THL on tukenut toiminnallaan lähisuhde- ja perheväkivallan poikikihallinnollista yhteistyötä.	THL vahvistaa lähisuhde- ja perheväkivallan osaamisaluettaan.	Asiantuntijatukea on annettu seudullisille kehittämishankkeille lähisuhdeväkivallan koordinoimiseksi ja erityisosaamisen palvelumuotojen kehittämiseksi.	Tavoitteet saavutettu. (4)
Turvakodeille on laadittu laatusuosituksen.		Turvakotipalveluiden kansalliset laatusuositukset julkaistiin.	Tavoitteet saavutettu. (4)
THL on tukenut ja kehittänyt sovittelun yhdenmukaisia käytäntöjä koko massa.	THL jatkaa riita- ja rikosasioiden sovittelua koskevien tilastotietojen, seurannan, tutkimuksen ja koordinoinnin kehittämistä sekä julkaisee sovittelijan oppaan.	Rakennamme sovintoa -opas valmistui ja sen markkinoinnissa on onnistuttu. Kansainvälisen työn tavoitteet toteutuneet. Yhteistyötä kehitetty poliisi- ja syyttäväviranomaisten ja sovittelutoimijoiden kesken. Sovittelun vision, arvojen ja toiminta-ajatuksen määrittelytyö aloitettu yhteistyössä sovittelun toimijatahojen kanssa. Viestintä- ja vaikuttamissuunnitelman toimeenpano edennyt suunnitelman mukaan. Sovittelun viestintä- ja vastuutahot määritetty. Uuden sovittelupalvelun tietojärjestelmän suunnittelutyö käynnistynyt. Riita- ja rikosasioiden sovittelua koskeva tilastoraportti julkaistu aikataulussa.	Tavoitteet saavutettu ja toiminta ollut suunniteltua. (5)

Elinympäristö tukemaan terveyttä ja turvallisuutta

Vahvistetaan ympäristön elinkelpoisuutta

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
<p>THL tukee ja edistää osaltaan, että ympäristöstä aiheutuvien terveyshaittojen arviointi sekä esteettömyyden edistäminen otetaan osaksi kaikkea suunnittelua ja päätöksentekoa.</p> <p>Turvallisuusohjeistus on valmis julkaistavaksi THL:n toimesta.</p>	<p>THL koordinoi hallitusohjelman mukaisen terveydensuojeluohjelman laatimisen.</p> <p>THL osallistuu hallitusohjelman mukaisen talousveden kansallisen turvallisuussuunnitelman (WSP) laatimiseen.</p> <p>THL osallistuu STM:n ympäristöyliherkkyy verkoston toimintaan.</p> <p>THL osallistuu kansallisen kemikaaliohjelman mukaisen kemikaaliliriskien viestintää koskevan toiminta-ohjelman valmisteluun.</p> <p>THL osallistuu vanhusten ja vammaishuollon toimintayksiköiden fyysistä turvallisuutta koskevan ohjeistuksen laadintaan.</p>	<p>THL tuotti Avoimen päätöksen-tekokäytännön menetelmän terveyshaittojen paremmaksi huomioimiseksi kunnissa ja valtakunnallisesti.</p> <p>THL tuotti vaikutusarviointeja ja toimenpiteiden tehokkuusarviointeja ympäristöterveyden keskeisistä kysymyksistä kuten energiantuotannosta, pienpoltosta ja liikenteestä.</p> <p>THL on osallistunut WSP:n laatimiseen pienillä ja isoilla vesilaitoksilla suunnitellulla tavalla.</p> <p>THL osallistui verkoston toimintaan suunnitellulla tavalla.</p> <p>Kemikaaliriskien viestinnästä valmistui valtakunnallinen suunnitelma ja THL osallistui sen valmisteluun. THL:n edustaja jatkaa asiaan liittyvässä työryhmässä.</p> <p>Ohjeistuksen laadintaan on tarjottu asiantuntijatukea.</p>	<p>Tavoitteet saavutettu. (4)</p>
<p>Biopankkilaki, sen nojalla annetut asetukset ja BBMRI.fi:n kansallinen koordinaatio toimeenpantu THL:ää koskevilta osin.</p>	<p>THL perustaa oman biopankkin, johon siirretään asteittain siihen soveltuvia näyteaineistoja. THL tukee BBMRI.fi konsortiota erikseen sovittavalla tavalla.</p>	<p>THL on jättänyt biopankin perustamishakemuksen. Kansallista biopankkiyhteistyötä (BBMRI.fi) on koordinoitu ja vastattu Suomen tehtävistä Eurooppalaisessa biopankki-infrastruktuurikonsortiossa BBMRI-ERIC.</p>	<p>Tavoitteet saavutettu. (4)</p>

Varmistetaan yhteiskunnan toimivuus erityistilanteissa

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
THL:llä on jatkuvan tartuntatautiseurannan lisäksi valmius nopeaan (24/7) tukeen ja toimintaan ympäristöterveyteen ja tartuntatauteihin liittyvissä erityistilanteissa.	THL ylläpitää talousvedestä, ihmisestä ja ympäristöstä tutkittavien taudinaiheuttajien laboratorioanalytiikkaa ja kehittää palveluita jatkuvasti.	THL on pitänyt yllä laboratorioanalytiikkaa ja 24/7 päivystysvalmiutta erityistilanteiden hoitoon. Epäilytapauksia, joissa on nostettu toimintavalmiutta, on ollut toista kymmentä (MERS-Koronavirus- ja Lintuinfluenssa). Otettu vastaan ja käsitelty kansainvälisiä infektioautiuhkien varhaisvaroitusviestejä: 149 IHR (WHO) ja 276 EWRS (EU) -järjestelmistä tullutta viestiä sekä kymmeniä kansallisia konsultaatioita.	Tulostavoitteet saavutettu. (4)
THL on vahvistanut traumaattisten tilanteiden psykososiaalisen tuen osaamistaan.	THL aloittaa mikrobilääkkeiden käytön ohjauksen mikrobilääke-resistenssin torjumiseksi yhteistyössä Fimean kanssa. THL perustaa psykososiaalisen tuen asiantuntijaverkoston kuntatoimijoiden ja alan muiden asiantuntijatahojen kanssa (ml. järjestöt).	Osallistuttu Euroopan antibioottipäivän toteuttamiseen 18.11.2013. ECDC:n video ”Antibioottien oikea käyttö” sosiaalisen median kautta levitykseen. Suomennettu ”Taitoja mielen toimimiseen” opas perustason käyttöön. Ydinryhmä koottu, laajan ryhmän kokoaminen ja ylläpito edellyttää erillistä rahoitusta.	Tavoitteet edistyneet hyvin. (4)

Oikeuslääkintä

THL on ollut lakisääteinen viranomaisen kuolemansyyn selvittämisen alalla vuodesta 2010, kun lääninhallitukset lakkautettiin. THL:n oikeuslääkärit, assistentit ja obduktiokoordinaattorit toimivat koko maan alueella viiteen tiimiin organisoituna Helsingissä, Turussa, Tampereella, Oulussa ja Kuopiossa. Yksikön johdon toimipiste on Helsingissä, siihen kuuluvat yksikön päällikkö, kehittämisspäällikkö ja yksikön assistentti. Oikeuslääkintäyksikön tehtävänä on kuolemansyyn selvittämisen ohjaus ja valvonta, oikeuslääketieteellisten ruumiinavausten suorittaminen ja muut oikeuslääkinnän asiantuntijatehtävät. Kuolemansyyn selvittämisen valvonta toteutuu Suomessa kirjoitettavien kuolintodistusten tarkastamisen yhteydessä. Kuolintodistukset toimitetaan koko maasta THL:n oikeuslääkäreiden tarkastettavaksi, tarkastamisen jälkeen osa palautetaan korjattavaksi kuolintodistuksen kirjoittaneelle lääkärille ja suurin osa suoraan Tilastokeskukseen.

Oikeuslääketieteelliset ruumiinavaukset suoritetaan useimmiten poliisin määräyksestä. Oikeuslääketieteellisten ruumiinavausten suorittaminen tapahtuu sairaaloissa ja yliopistojen oikeuslääketieteen laitoksissa. Ruumiinavauksia tekevät THL:n ja yliopistojen oikeuslääkärit ja erikoistuvat lääkärit sekä eräät eläkkeellä olevat oikeuslääkärit. Vuonna 2011 hyväksytyn oikeuslääkinnän kehittämissuunnitelman 2010–2015 tavoitteiden mukaan oikeuslääketieteellisten ruumiinavausten keskittämistä on jatkettu siten, että niitä suoritetaan vuoden 2014 alusta lähtien yllä mainittujen keskusten lisäksi Mikkeliissä ja Maarianhaminassa.

Vuoden 2013 aikana suoritettujen oikeuslääketieteellisten ruumiinavausten määrä väheni edelleen edelliseen vuoteen verrattuna ja oli noin 9 600, kun niiden lukumäärä vuonna 2009 oli 12 340.

Määrän vähentyminen on tulosta poliisin, oikeuslääkäreiden ja hoitavien lääkäreiden välisestä lisääntyneestä konsultaatiotoiminnasta, jonka tavoitteena on avausten indikaatioiden tarkentaminen ja oikeuslääketieteellisten avausten hallittu vähentäminen kansalaisten oikeusturvaa vaarantamatta.

Vuoden 2013 aikana THL:n rahoituksella koulutettiin kahta erikoistuvaa lääkäriä. Yliopistoissa tapahtuva kahdeksan lääkärin erikoistumiskoulutus maksettiin oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen arviomäärärahasta.

Oikeuslääkinnän sähköinen tietojärjestelmähanke on edennyt aikataulusta jonkin verran jäljessä. Nyt tavoitteena on saada järjestelmä käyttöön vuoden 2014 loppuun mennessä. Vuonna 2013 THL hyväksyttiin Euroopan komission rahoittamaan kuolinsyytietojen sähköisen ilmoittamisen projektiin. Projektissa selvitetään ja kokeillaan mahdollisuuksia kuolinsyytietojen sähköiseen ilmoittamiseen, siirtoon ja käsitteilyyn.

Oikeuslääkinnän kehittämissuunnitelman tukemiseksi THL asetti vuonna 2011 oikeuslääkinnän yhteistyöryhmän, joka luo edellytyksiä suunnitelman toteuttamiseksi, tukee alan operatiivista kehittämistä ja edistää kansallisen tason ja aluetason toimijoiden yhteistyötä. THL on tilannut ulkoisen väliarvioinnin kehittämissuunnitelman toteuttamisesta emeritusprofessori Martti Kekomäeltä. Väliarvioinnin valmistumisaikataulu on syksyyn 2014 mennessä.

Oikeuslääketieteelliset ruumiinavaukset vuosina 2009–2013

Paikkakunta	2009	2010	2011	2012	2013
Ahvenanmaa	38	38	41	40	25
Helsinki	2 376	2 403	2 218	2 934	2 968
Hämeenlinna	417	372	349	0	0
Joensuu	413	477	51	0	0
Jyväskylä	716	629	612	537	369
Kemi	120	147	25	0	0
Kokkola	203	185	27	0	0
Kotka	377	413	442	0	0
Kuopio	660	646	908	917	959
Kuusankoski	258	211	0	0	0
Lahti	482	447	462	425	225
Lappeenranta	473	454	418	337	0
Mikkeli	484	447	444	413	422
Oulu	1 069	1 051	1 112	1 182	1 133
Pori	745	723	619	572	0
Rovaniemi	355	285	285	105	0
Seinäjoki	490	567	596	588	527
Tampere	1 225	1 148	1 116	1 035	1 394
Turku	1 115	1 109	996	948	1 593
Uusikaupunki	99	41	0	0	0
Vaasa	225	155	0	0	0
Yhteensä	12 340	11 948	10 721	10 033	9 615*

* Alustava tieto

Oikeuspsykiatria

Oikeuspsykiatrian viranomaistehtäviä ovat mielentilatutkimukset ja vaarallisuusarvioinnit sekä oikeuspsykiatrien potilaiden hoitoon liittyvät asiat. Oikeuspsykiatrien asioiden lautakunta toimii suoraan THL:n pääjohtajan alaisuudessa. Lautakunta käsittelee ja ratkaisee kahdeksassa eri tutkimusyksikössä mielentilasta laaditut lausunnot sekä vaarallisuudesta annetut arviot. Lautakunta myös päättää psykiatriseen sairaalahoitoon tai kehitysvammaisten erityishuoltoon määräämisestä niissä tapauksissa, joissa henkilön on mielentilatutkimuksen päättyessä arvioitu tarvitsevan tahdosta riippumattomasti psykiatrista sairaalahoitoa tai vastentahtoista kehitysvammaisten erityishuoltoa sekä päättää tällaisen hoidon lopettamisesta.

Oikeuspsykiatrian tehtäväalueen tavoitteena on tuottaa tuomioistuimille laadukkaita mielentilalausuntoja ja arvioida syyntakeisuutta yhdenmukaisesti. Vuonna 2013 tuomioistuinten määräämiä mielentilatutkimuksia suoritettiin 101, mikä osoittaa hienoista vähenemistä edellisestä vuodesta ja huomattavaa vähenemistä verrattaessa aikaisempiin vuosiin (vuonna 2012 mielentilatutkimuksia suoritettiin 112 kappaletta ja vuonna 2005 yhteensä 197 kappaletta). Esitutkintavaiheessa mielentilatutkimuksia pyydettiin 18 tapauksessa. Mielentilatutkimuksen jälkeen hoitoon määrättyjen lukumäärä on pysynyt lähes vakiona olleen vuonna 2013 yhteensä 32 (vuonna 2012 yhteensä 30 ja vuonna 2005 yhteensä 34). Tutkimusyksiköissä laadittujen mielentilalausuntojen lisäksi lautakunnassa käsiteltiin vuonna 2013 seitsemän THL:n viranomaistyönä asiakirjojen perusteella laadittua mielentilalausuntoa ja kaksi mielenterveyslain 21 §:n mukaisen psykiatrisen hoidon tarpeen arviointia. Mielentilatutkimusten yhteydessä annettavia vaarallisuusarvioita oli neljä ja Helsingin hovioikeuden pyytämiä vaarallisuusarvioita neljä. Vuonna 2013 tehdyistä hoitoon määräämispäätöksistä valitettiin hallinto-oikeuteen kahdessa tapauksessa.

THL ja mielentilatutkimusyksiköiden vastuuhenkilöt ovat kokoontuneet säännöllisesti. Neuvottelupäivällä joulukuussa 2013 keskusteltiin tutkimusyksiköiden ajankohtaista asioista ja THL:n ja tutkimusyksiköiden yhteistyöhön liittyvistä ajankohtaista aiheista sekä suunniteltiin syksyllä 2014 järjestettävää mielentilatutkimuksia suorittavien tahojen yhteistä neuvottelupäivää.

Asioiden tavoitekäsittelyaikoja kyettiin pääsääntöisesti noudattamaan: mielentilalausunnot käsiteltiin kahden viikon sisällä lausunnon saapumisesta ja asiakirjojen perusteella laaditut lausunnot kahden kuukauden sisällä tarvittavien asiakirjojen saapumisesta. Viivytystä tapahtui lähinnä tapauksissa, joissa mielentilatutkimus oli pyydetty jo esitutkintavaiheessa. Tällöin jouduttiin usein odottamaan mielentilatutkimuksen kannalta oleellista esitutkintamateriaalia. Yhden esitutkintavaiheen tutkittavan kohdalla tutkimus jouduttiin keskeyttämään tutkimusaikana ilmenneiden ongelmien vuoksi. Muutamassa tapauksessa mielentilatutkimuksen päättyessä hoidon tarpeessa olevan henkilön kohdalla lautakuntakäsittelyä jouduttiin siirtämään kunnes syyte oli nostettu, koska mielenterveyslain mukaan THL voi mielentilatutkimuksen jälkeen määrätä hoitoon ainoastaan rikoksesta syytetyn.

Oikeuspsykiatristen asioiden lautakunnassa käsitellyt asiat vuosina 2011–2013

	2011	2012	2013
Oikeuspsykiatristen asioiden lautakunnassa käsitellyt mielentilalausunnnot yhteensä	108	112	101
Tutkimuspyynnön lähettäjä			
Käräjäoikeus	107	106	95
Hovioikeus	1	6	6
Korkein oikeus	0	0	0
Tutkittavat			
Mies	96	96	87
Nainen	12	16	14
Vangittu	86	90	86
Ei vangittu	22	22	15
Tutkituista alle 18-vuotias	4	4	1
Syyte			
Henkirikos	46	47	40
Muu väkivaltarikos	39	43	43
Tuhoto	13	10	6
Seksuaalirikos	9	7	5
Omaisuusrikos	0	4	5
Muu syyte	1	1	2
Tutkimuspaikat			
Niuvanniemen sairaala	46	51	53
Vanhan Vaasan sairaala	34	26	26
OYS/Psykiatrian klinikka	4	7	6
TAYS/Oikeuspsykiatrian klinikka	5	4	1
TAYS/EVA-yksikkö	2	1	0
Psykiatrinen vankisairaala;			
Turun yksikkö	2	8	2
Vantaan yksikkö	4	3	2
Kellokosken sairaala	11	12	11

Syyntakeisuusarviot	Tutkiva lääkäri			Lautakunta		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Syyntakeisuusarviot						
Syyntakeinen	60	55	56	59	57	54
Alentuneesti syyntakeinen	13	19	8	13	21	9
Syyntakeeton	33	34	33	34	32	35
Syyntakeinen ja alentuneesti-syyntakeinen	2	3	2	2	2	2
Alentuneesti syyntakeinen ja syyntakeeton		1	2		0	1

	2011	2012	2013
Vaarallisuusarviot mielentilatutkimuksen yhteydessä	9	10	4
Helsingin hovioikeuden pyytämät vaarallisuusarviot¹⁾	6	5	4
Asiakirjojen perusteella annetut lausunnot			
Mielentilalausunnot	6	1	7
MTL 21 §:n mukaiset hoidon tarpeen arviot	1	4	2
Hoitoomääräämispäätös mielentilatutkimuksen jälkeen			
Valtion mielisairaalaan	27	24	27
Kunnalliseen sairaalaan	5	3	3
Kehitysvammaisten erityishuoltoon	1	3	2
	Yhteensä	33	30
Hoitoomääräämispäätös ilman mielentilatutkimusta (MTL 22 §)			
Valtion mielisairaalaan	1	0	2
Kunnalliseen sairaalaan	0	0	1
Kehitysvammaisten erityishuoltoon	0	0	
	Yhteensä	1	3
Hoitoomääräämispäätös myöhemmin			
Psykiatrinen sairaalahoito	5	2	2
Kehitysvammaisten erityishuolto	3	2	2
	Yhteensä	8	4
Hoidontarve päättynyt			
Psykiatrinen sairaalahoito	4	2	5
Poistettu sairaalasta lopullisesti	27	27	3
Kehitysvammaisten erityishuolto	2	0	31
	Yhteensä	33	29
MTL 18 a §:n mukaiset päätökset²⁾			
Päästetty valvonta-ajalle	45	29	58
Valvonta-aikaa jatkettu	26	47	48
Ei päästetty valvonta-ajalle	0	1	6
	Yhteensä	71	112
Oikeuspsykiatristen asioiden lautakunnassa käsitellyt asiat yhteensä	234	253	293

1) Rikoslaki 2 C luku 12 §

2) Sairaalasta poistaminen sairaanhoitopiiriin toimintayksikön valvonnassa

Julkaiseminen

THL vahvisti vuonna 2013 asemaansa monipuolisena ja vahvana tiedon tuottajana ja välittäjänä. Laitos onnistui kasvattamaan THL:n tuotteiden asiakaskuntaa ja lisäämään näkyvyyttä monin tavoin kuluneena vuonna. THL:n julkaisusarjoissa ilmestyi yhteensä 183 nimikettä. Raportteja-sarjan kriteerejä tiukennettiin ja sarjan julkaisut ovat aina myös myynnissä. Lisäksi perustettiin uusi Työpaperi-verkkojulkaisusarja erilaisille väliraporteille ja pienilevikkisille loppuraporteille.

Julkaisumyynti oli yhteensä 323 883 € ja 17 979 kpl. Suosituimpia julkaisuja olivat Äitiysneuvolaopas sekä Rakennamme sovintoa – opas rikosten ja riitojen sovitteluun. THL:n verkkokirjakaupassa julkaisuihin käytiin tutustumassa yhteensä 36 953 kertaa.

Sarja	Nimikkeitä kpl		
	2011	2012	2013
Tutkimus (väitöskirjat)	21	21	21
Raportti	64	75	21
Luokitukset, termistöt ja tilasto-ohjeet ¹	8	9	
SVT-kokoomatilastot	3	1	3
Tilastoraportti-sarja	46	30	34
Opas	7	5	6
Tietokirjat (Teema)	2	2	3
Kide	3	3	3
Suositus-sarja ¹	5	8	
Päätösten tueksi	1	2	0
Tutkimuksesta tiiviisti (alkoi 2012)		5	14
Ohjaus			22
Työpaperi-sarja (alkoi 2013)			45
Avauksia (lopetettu 1.3.2011)	4	0	
Muut	5	5	11
Yhteensä	169	166	183

¹ Yhdistettiin Ohjaus-sarjaksi vuoden 2013 alussa

THL:n linjauksen mukaisesti kaikki julkaisut, myös myytävät, ovat saatavilla vapaasti verkossa pdf-muodossa Julkari-tietokannassa (www.julkari.fi). STM:n hallinnonalan yhteiseksi arkistoksi suunniteltu Julkari parantaa entisestään THL:n julkaisujen avointa saatavuutta. Vuonna 2013 THL:n julkaisuja ladattiin Julkarista 351 959 kertaa.

Henkilöstön julkaisutoiminta THL:n julkaisusarjojen ulkopuolella oli vuonna 2013 runsasta. THL:ssä tehty tieteellinen työ on korkeatasoista. Kansainvälisissä vertaisarvioituissa lehdissä julkaistiin n. 760 artikkelia. Näistä yli 75 % ilmestyi alansa parhaissa lehdissä. 53 % artikkeleista syntyi kansainvälisessä yhteistyössä. THL:n tutkijoiden/asiantuntijoiden artikkeleihin viitataan yli kaksi kertaa enemmän kuin vastaavien alojen muiden tutkijoiden artikkeleihin maailmalla (SIR Global Finland 2013). Tutkimus- ja kehittämistyö on siis tieteellisesti vaikuttavaa. Kotimaisissa terveysalan ammattilehdissä julkaistiin liki sata artikkelia.

Lehdet

THL:n omista lehdistä Yhteiskuntapolitiikka-lehti (YP) ilmestyi suunnitelmien mukaisesti kuusi kertaa. Yhteiskuntapolitiikan levikki oli noin 1 900, josta maksullisia tilaajia oli noin 1 000. YP:n artikkeleita ladattiin Julkarista vuoden aikana 122 164 kertaa. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille ja päättäjille suunnit-

natun Tesso-lehden levikki oli 23 000, mutta lukijakunta huomattavasti laajempi eli yli 100 000. Lehti julkaisi kahdeksan numeroa, joista yksi oli kaksoisnumero. Käytännön toimitustyöstä vastasi MCI Press yhteistyössä THL:n ja STM:n kanssa. Tesso ilmestyy myös verkossa.

THL julkaisee useita sähköisiä uutiskirjeitä, joista laajimmalle leviää erityisesti kuntapäätäjille suunnattu uutiskirje. Sen tilaajakunta kasvaa tasaisesti ja on tällä hetkellä noin 4 000.

Verkkopalvelut ja sosiaalinen media

Vierailujen määrä THL:n pääverkkopalvelussa thl.fi:ssä kasvoi voimakkaasti edellisvuodesta noin 4,2 miljoonaan (2012 vierailuja oli 1,8 miljoonaa, vaikka tuolloin laskettiin mukaan myös THL:n sisäinen käyttö). Hakukoneiden kautta tuleva liikenne lisääntyi entisestään ollen 69,5 %. Myös verkkopalvelujen käyttö mobiililaitteilla jatkoi vahvaa kasvuaan koko vuoden. Lähes joka viides vierailu verkkopalvelussa tapahtui matkapuhelimella tai tabletilla ja loppuvuodesta mobiilikäytön määrä oli jo 23 %.

Toimintavuonna panostettiin Thl.fi-verkkopalvelun verkkopalvelun uudistusprojektiin, jossa tarkoituksena on siirtyä Liferay-julkaisujärjestelmän käyttöön. Projekti eteni tekniseen toteutukseen. Myös verkkopalvelun konseptia uudistettiin niin, että tulevassa thl.fi:ssä suurin osa sisällöistä rakentuu omiksi aiheistuvustoikseen.

Thl.fi-projektin dokumentointia ja läpivientiä varten otettiin käyttöön opensouce.thl.fi-wikialusta, joka on avoimesti nähtävillä internetissä. Jatkossa alustaa hyödynnetään muissakin THL:n digitaalisten palveluiden projekteissa.

Innokylä päättyi hankkeena vuoden 2013 lopussa ja verkkopalvelu siirtyi ylläpitovaiheeseen. Samalla Innokylän kaikki palvelut olivat täysimittaisesti käytössä ja erityisesti vuoden lopussa avattiin kauan odotettu Verkostot-työkalu, jonka avulla hyvinvointi- ja terveysalan verkostot voivat luoda itselleen työtiloja kehittämistyön tueksi. Lisäksi verkkopalveluun avattiin keskustelupalsta ja palvelun eri osioita parannettiin käyttäjäystävällisemmiksi.

Sosiaalisen median käyttö THL:n viestinnässä kasvoi voimakkaasti kaikissa kanavissa. Sosiaalisen median palvelujen kautta THL:n verkkosivuilla käytiin lähes 75 000 kertaa. THL:n Tiedosta terveyttä ja hyvinvointia -blogissa julkaistiin 77 asiantuntijakirjoitusta. Esitysten jakoon tarkoitettuun SlideShare-palveluun oli vuoden loppuun mennessä ladattu 952 esitystä. Esityksiä katsottiin yhteensä yli 156 000 kertaa. Twitterissä lähetettiin vuoden aikana 1 095 twiittiä ja laitoksella oli palvelussa 1 820 seuraajaa. THL:n Facebook-sivujen tykkääjiä oli vuoden lopussa 3 470. YouTube-palvelun THL-kanavaan oli vuoden lopussa ladattu 174 videota, joita oli käyty vuoden aikana katsomassa yli 36 000 kertaa.

Tapahtumat, messut ja konferenssit

Sosiaali- ja terveysalan suurin valtakunnallinen koulutus- ja messutapahtuma, TERVE-SOS, järjestettiin Turussa 15.–16.5.2013. Teemana oli ”Kohti huomista – luovasti ja vastuullisesti”. Messuilla esiteltiin laaja-alaisesti THL:n tuotteita ja asiantuntijapalveluja. Tapahtumaan osallistui sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, luottamushenkilöitä, päättäjiä, tutkijoita ja opiskelijoita. Maksulliseen koulutustapahtumaan osallistui 786 sosiaali- ja terveysalan asiantuntijaa ja ammattilaista ja messuilla kävi noin 2 000 vierailijaa.

Helsingissä joulukuussa järjestetyn Kansanterveyspäivän aiheena oli Allergiaohjelma. Tapahtumaan osallistui yli 300 terveydenhuollon ammattilaista. Lisäksi THL järjesti itse useita muita valtakunnallisia konferensseja ja seminaareja rajatuista aiheista sekä osallistui näytteilleasettajana keskeisimpiin sosiaali- ja terveydenhuollon messu- ja koulutustapahtumiin (yhteensä noin 30:een) eri puolella Suomea.

THL ja sen asiantuntijat olivat mukana myös useissa kansainvälisissä konferensseissa sekä osallistujana etä järjestäjänä. Merkittävien kansainvälinen tapahtumaponnistus oli kesäkuussa Helsingissä yhteistyössä WHO:n, STM:n ja TTL:n kanssa järjestetty The 8th Global Conference on Health Promotion (8GCHP).

Mediaviestintä

Vuosi 2013 oli mediaviestinnän osalta vilkas. Laitos julkaisi yhteensä 61 tiedotetta ja 234 verkkouutista. Tiedotteista yli puolet käännettiin ruotsiksi ja 15 % myös englanniksi. Verkkouutisista ruotsiksi julkaistiin 13 % ja englanniksi 15 %. Eniten tiedotteita ja uutisia ilmestyi sosiaali- ja terveyspalvelut- sekä päih-teet ja riippuvuudet aihealueilta.

Sidosryhmäpalautteet

Vuonna 2013 laitos osallistui hallinnonalan mediamittaukseen, toteutti Tesso-lehden lukijatutkimuksen sekä keräsi käyttäjäpalautetta verkkokirjakaupan ja TERVE-SOS tapahtuman asiakkailta. Mediamittauk-sessa THL arvioitiin mediakuvaindeksiltään hallinnonalan parhaaksi laitokseksi. Myös Tesso sai lukijoil-taan hyvät arviot. Lukijatutkimuksen mukaan lehti palvelee parhaiten luottamushenkilöitä, johtavassa asemassa olevia sekä lähiesimiehiä. TERVE-SOSin kävijöiltä ja verkkokaupan käyttäjiltä saatiin arvokkai-ta kehittämis ehdotuksia tulevaisuuden varalle.

THL:n lausunnot, eduskuntakuulemiset ja viralliset nimeämiset eri valmisteluelimiin

THL:n asiantuntijoilla on vuosittain STM:n työryhmissä puheenjohtajuuksia, jäsenyyksiä ja sihteeritehtä-viä huomattava määrä. Lisäksi THL:n asiantuntijat palvelevat runsaasti myös muuta valtionhallintoa (eri ministeriöitä, neuvottelukuntia, työryhmiä) vastaavanlaisissa tehtävissä. Vuoden 2013 aikana THL nime-si edustajan 141 valmisteluelimeen. Lisäksi THL:n henkilökuntaa kuullaan asiantuntijana STM:n toimin-nassa ja muussa valtionhallinnossa. Eduskunnassa THL:n asiantuntijat olivat kuultavana 37 kertaa. Lai-tos antoi 143 lausuntoa, joista suuri osa on STM:n pyytämiä, mutta myös muun keskushallinnon osuus on merkittävä.

Alkoholitutkimussäätiö

Vuonna 1950 perustettu Alkoholitutkimussäätiö on vuodesta 2009 lähtien toiminut Terveiden ja hy-vyvoinnin laitoksen tiloissa Alkoholi ja huumet -yksikön yhteydessä. Säätiö edistää ja tukee sellaista tieteellistä tutkimusta, jonka kohteena on alkoholin käyttö yleensä tai alkoholi yksilön ja yhteiskunnan ongelmana. Raittiustutkimus ja alkoholitutkimukseen liittyvä huumausainetutkimus sekä erilaisista riip-puvuuksista aiheutuvien haittojen, ongelmien, ehkäisyn ja hoidon tutkimus voivat kuulua säätiön toimin-nan piiriin. Alkoholitutkimussäätiö on hallinnollisesti itsenäinen, yleishyödyllinen säätiö. Säätiön ja Ter-veyden ja hyvinvoinnin laitoksen solmiman sopimuksen mukaan THL luovuttaa säätiön tutkimusjohtajan ja THL:n tiloissa työskentelemään hyväksyttyjen tutkijoiden käyttöön tarpeelliset työtilat, työvälineet ja hallintopalvelut.

Alkoholi- ja huumetutkimukseen myönnettiin yhteensä 431 313 euroa ja rahapelihaittoja koskeviin tutki-muksiin 259 892 euroa. Yhteiskuntatieteellisistä alkoholitutkimushankkeista suurimman rahoituksen sai Janne Härkösen hanke ”Riskijuomisen pysyvyyttä, muutosta ja haitallisia seurauksia ennustavat tekijät 11 vuoden seurannassa”. Lääketieteellisistä tutkimushankkeista merkittävimmän tuen sai Mikko Uusi-Ouka-rin hanke ”Aivojen estävät välittäjäainereseptorit ja alkoholihumala” ja rahapelitutkimuksesta Ville Oini-on hanke ”Uhkapelaamisen neurobiologiset taustatekijät”.

Alkoholitutkimussäätiön tukea saaneita väitöskirjoja julkaistiin vuoden 2013 aikana kahdeksan. Vertaisarviointimenettelyn läpikäyneitä uusia artikkeleita ilmestyi kansainvälisissä julkaisusarjoissa 28 ja kotimaisissa sarjoissa viisi. Lisäksi ilmestyi yksitoista muuta julkaisua.

Terveyden edistämisen määrärahalla THL:ssä toteutetut hankkeet

Terveyden edistämisen määrärahalla on laitoksessa toteutettu useita kehittämishankkeita, joissa kehitetään ja tutkitaan terveyden edistämiseen liittyviä ilmiöitä ja toimintatapoja. Lisäksi laitos hallinnoi ja koordinoi STM:n alaista terveyden edistämisen määrärahaa.

Vuonna 2013 käynnistettiin Kansallinen lihavuusohjelma 2012–2015, jolla pyritään pysäyttämään väestön lihomiskehitys. Muistisairauksien ehkäisyn hankkeen tavoitteena on Kansallisen muistiohjelman 2012–2020 mukaisesti tuottaa tietoa aivojen terveydestä ja muistisairauksien ehkäisyn mahdollisuuksista sekä tukea eri toimijoita aivoterveystien edistämiseksi ja muistisairauksien ennaltaehkäisyssä. Osana hanketta toteutettava muistisairauksien ehkäisyyn tähtäävän interventiotutkimuksen kenttävaihe saatiin päätökseen.

Osana Ehkäisevän päihdetyön kehittämisen -kokonaisuutta toteutettiin neljää eri osatoimintoa (1) Alkoholiohjelman pääkoordinaatio, 2) Huumekoordinaatio päihdehaittojen ehkäisyn tukena, 3) Neuvoa-antavat -verkkopalvelun ja muun päihdeaiheisen verkkoaineiston kehittäminen ja 4) Ehkäisevän päihdetyön laatu), joissa tuettiin suunnitelmien mukaisesti päihdehaittojen ehkäisyn rakenteita ja koordinaatiota sekä toteutettiin aktiivista tieto-ohjausta ja toimitettiin asiantuntijoina niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla.

Nuorten alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen paikallinen ehkäisy -hankkeessa tutkittiin ikärajojen valvontaa vähittäisliikkeissä sekä alkoholin osalta Alkoissa ostokoemenetelmän avulla. Ehkäisevä päihdetyö 2025 -ennakointitutkimuksessa tarkastellaan ehkäisevän päihdetyön toimintaedellytyksiä ja toteutettavuutta Suomessa Delfoi -menetelmällä.

TEVA II -hankkeessa tuetaan kuntien terveyden edistämisen toimintaa tuottamalla tietoa kuntien terveyden edistämisen taloudellisesta arvioinnista sekä siihen liittyvästä päätöksenteosta. Tutkimus- ja kehittämishankkeen tavoitteena on juurruttaa terveyden edistämisen taloudellinen arviointi osaksi kuntien hyvinvointikertomustyötä sekä selvittää taloudellisen tiedon käyttöä ja tarvetta päätöksenteossa.

Kansallisen lasten ja nuorten tapaturmien ehkäisyn ohjelman koordinaatiota jatkettiin ja toimeenpanoa edistettiin ohjelman painopistealueiden mukaisesti. Lasten ja nuorten turvallisempaa arkea edistettiin kehittämällä tapaturmien ehkäisytyötä tukevia työmenetelmiä (esim. päivähoiton ja koulujen turvallisuustyö) ja materiaaleja sekä edistämällä niiden käyttöönottoa (mm. neuvoloiden Tiedä ja toimi kortti, Turvalisesti mestoille tieto- ja menetelmäpaketti, perusopetuksen oppimateriaaliselvitys).

IKINÄ-ohjelma edistää valtakunnallisesti systemaattisen näyttöön perustuvan iäkkäiden kaatumisten ehkäisytyön implementointia ja toteuttamista kaatumisten ja kaatumisvammojen vähentämiseksi. Viestintää ja tiedolla ohjaamista on toteutettu Piste Tapaturmille! -verkkopalvelun ja IKINÄ-asiantuntijaverkoston välityksellä ja Osana toimintaa on ollut paikallisten hankkeiden tuki kunnissa sekä niihin liittyen ammattilaisten ja järjestötoimijoiden koulutusta.

Hyvinvointia perheille (HYPE) -pilotti-intervention tavoitteena on edistää lasta odottavien perheiden terveellisiä elintapoja ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä kehittää perheiden käyttöön soveltuvia itsearviointivälineitä ja äitiysneuvolan terveydenhoitajien työtä helpottavia motivoivia menetelmiä.

THL:n alaiset valtion laitokset

THL:n alaisuudessa on kaksi valtion mielisairaala ja kuusi koulukotia, jotka solmivat tulossopimuksen THL:n kanssa. THL:n alaisten laitosten lukumäärässä tai rakenteessa ei tapahtunut muutoksia toimintavuonna.

Valtion kahden mielisairaalan toiminnan tarkoituksena on tuottaa oikeuspsykiatrian erikoisalan palveluja koko maata varten. Sairaaloissa hoidetaan kriminaalipotilaita, jotka on oikeudessa mielentilatutkimuksen perusteella jätetty tuomitsematta, sekä erityisen vaarallisia ja/tai vaikeahoitoisia psykiatrisia potilaita. Molemmissa sairaaloissa suoritetaan mielentilatutkimuksia ja annetaan oikeuspsykiatrian erikoisalan perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta sekä tehdään alan tieteellistä tutkimustyötä. Tämän lisäksi Niuvanniemmen sairaala toimii Itä-Suomen yliopiston oikeuspsykiatrian klinikkana

Sairaaloiden hoitotoiminta on ollut jatkuvasti yhteiskunnallisesti merkittävää, koska se on kohdentunut pääasiassa vaikeasti psyykkisesti sairaihin henkilöihin, jotka ovat sairautensa takia vaarallisia toisten hengelle, terveydelle tai turvallisuudelle. Perustuslakiin kirjattujen perus- ja ihmisoikeuksien ja Suomen jälkeenjääneen mielenterveyslain välinen ristiriita kävi kertomusvuonna merkittäväksi paitsi valtion sairaaloiden, myös kunnallisten sairaaloiden toiminnan kannalta. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) ratkaisu (N:o 34806/04) vaikutti merkittävästi toimintaan, koska sen perusteella hallinto-oikeudet katsoivat sairaalan ulkopuolisen lääkärin lausunnon hankkimisen hoitopäätöstä jatkettaessa tarpeelliseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö antoi loppuvuodesta 2012 asiaan liittyvän menettelytapaohteen, ja hallituksen esitys eduskunnalle mielenterveyslain muuttamiseksi näiltä osin annettiin marraskuussa 2013. Mielenterveyslain oikeuspsykiatriaa koskevan osan muutoksia ei ole vielä valmisteltu lakiesitykseksi, asiaa käsitellyt itsemääräämisoikeuslainsäädäntöhankkeen oikeuspsykiatrian työryhmän toiminta on keskeytetty v. 2011. Epäselvä tilanne on heijastunut myös THL:ssa toimivan oikeuspsykiatristen asioiden lautakunnan työskentelyyn.

Valtion koulukotien toimintaa ohjaava Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä (1379/2010) tuli voimaan 1.1.2011. Uuden lainsäädännön mukaisesti valtion lastensuojeluyksiköillä on yhteinen johtokunta ja toiminnasta vastaava johtaja. Valtion koulukotien yhtenäistymistä on edistetty niin palveluiden sisällön, laadunhallinnan kuin toiminnanohjauksen organisoinnin osalta. Toiminnan muuttaminen yhdeksi tulosyksiköksi (yhteinen Y- tunnus) valmisteltiin toimintakertomusvuoden lopulla.

Koulukotien toimitiloja koskeva Kasvun Yhteisöjen rakennushanke eteni suunnitelmien mukaisesti. Koulukotien toimitiloihin kohdistuu kokonaisuudessaan kustannusvaikutuksiltaan huomattavan isoja investointitarpeita. Jotta toimintaa voidaan jatkaa koulukotien taloudellisen kantokyvyn asettamissa rajoissa, tarvitaan toimitilaratkaisuja koskeva uusi kokonaistarkastelu. Yhteistyössä THL:n ja Senaatti kiinteistöjen kanssa käynnistettiin toimintaa ja toimitiloja koskeva strateginen selvitys, jonka pohjalta on tarkoitus tehdä uusia toimitilaratkaisuja.

Valtion kuudessa koulukodissa on yhteensä 170 paikkaa. Koulukodeissa annetaan kasvatusta, hoitoa ja peruskouluopetusta tai ammatillista koulutusta sellaisille lastensuojelulain perusteella sosiaalilautakunnan huostaan otetuille lapsille, joita ei voida tarkoituksenmukaisesti kasvattaa ja hoitaa perhehoidossa, lastenkodissa tai muussa lastensuojelulaitoksessa ja jotka eivät sairautensa tai vammaisuutensa vuoksi tarvitse muualla annettavaa hoitoa (Laki terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä, 1 § 2 mom). Koulukodeissa voidaan järjestää myös lastensuojelulain mukaista avohuoltoa ja jälkihuoltoa sekä mielenterveyslaissa (1116/1990) tarkoitettuja mielenterveyspalveluja lukuun ottamatta tahdosta riippumatonta hoitoa (L THL:n alaisista lastensuojeluyksiköistä, 1 § 2 mom.). Koulukoteihin sijoitetaan pääasiassa murrosikäisiä vaikeasti oireilevia lapsia, joilla voi olla mm. psyykkisiä ja käyttäytymisongelmia, päihteiden käyttöä ja kouluvaikeuksia. Koulukodeissa on erikoistuttu erityisen huolenpidon järjestämiseen kaikista haastavimmin oireileville nuorille.

Kunnat ostavat sijaishuollon, jälkihuollon ja erityisopetuksen palveluita koulukodeilta. Koulukotien lastensuojelutoiminnasta aiheutuvat menot katetaan johtokunnan vuosittain vahvistamien hoitopäivämak-

suojen tuotoilla, mutta jo yli puolet palveluiden myynnistä perustuu kuntien kanssa tehtyihin puitesopimuksiin, jolloin palveluhinnat on sidottu sopimuksella usean vuoden ajaksi. Valtion talousarvioon sisältyy määräraha, jota voidaan käyttää oppilashoitopaikka- ja koulupaikkakäytön sekä vankilan perheosaston paikkakäytön vuosittaisen vaihtelun tasaamiseen. Lisäksi määrärahaa voidaan suunnata toiminnan sisällölliseen kehittämiseen ja tutkimukseen.

Vuoden 2013 aikana järjestettiin koulukotien henkilöstölle mm. perhetyön ja psykiatrian pitkäkestoista koulutusta. ”Koulukodin jälkeen” rekisteritutkimuksen ensimmäiset osareportit valmistuivat toimintakertomusvuoden aikana. Koulukodit ja THL tekevät vuosittain tulossopimuksen, jossa sovitaan valtion budjettirahoituksen kohdentamisesta ja toiminnan suuntaviivoista. Myös Opetushallitus osallistuu tulossopimusneuvotteluihin ja allekirjoittaa tulossopimuksen koulukotien opetustoiminnasta ja sen rahoituksesta vastaavana virastona.

Koulukotien vaikuttavuutta pyritään mittaamaan mm. kuntien tilaaja-asiakaspalautteen ja arvioinnin avulla sekä lapsille ja heidän vanhemmilleen osoitetuilla kyselyillä sijoituksen aikana ja sen jälkeen. Toimintakertomusvuoden aikana valmisteltiin kaikissa yksiköissä käyttöön tuleva kasvatusta- ja hoitotyön seuranta- sekä jälkiseurantakäytön mittaristo, joka tullaan sisällyttämään Nappula asiakasjärjestelmään. Vuoden 2013 aikana otettiin käyttöön koulukotien IMS- laadunhallintajärjestelmä.

THL:n alaisten valtion laitosten toimintaa kuvaavat luvut vuosilta 2011–2013 olivat seuraavat:

THL:n alaiset valtion laitokset									
Laitos	Henkilöstö			Paikkaluku			Suoritteiden lukumäärä		
	2013	2012	2011	2013	2012	2011	2013	2012	2011
Mielisairaalat									
Niuvanniemen sairaala (htv)	574	587	595	296	296	296	100 479	103 815	103 113
Vanhan Vaasan sairaala (htv)	255	254	249	152	152	152	50 085	51 454	52 799
Yhteensä	829	841	844	448	448	448	150 564	155 269	155 912
Koulukodit									
Harvialan koulukoti	29	29	30	15	15	15	9 627	9 723	9 704
Kasvun yhteisöt	83	90	100	34	37	45	17 008	18 898	26 234
Lagmansgårdenin koulukoti	48	47	40	22	21	21	10 589	10 219	10 542
Limingan koulutuskeskus	62	65	57	40	42	42	16 944	17 781	18 954
Sippolan koulukoti	60	58	57	33	33	33	17 161	17 691	18 426
Vuorelan koulukoti	52	51	49	26	29	29	13 388 PO: 2 670	14 792 PO: 2 955	14 637 PO: 3 657
Yhteensä	334	340	333	170	177	185	84 717 +PO: 87 387	89 104 +PO: 92 059	98 497 +PO: 102 154

Niuvanniemen sairaalan henkilötyövuodet ovat vähentyneet vuodesta 2006 (615 htv) vuoteen 2013 (574 htv) yhteensä 41 henkilötyövuotta. Vanhan Vaasan sairaalassa kertyi 255 henkilötyövuotta, jossa on lisäystä vuoteen 2006 verrattuna (225 htv) yhteensä 30 henkilötyövuotta.

Valtion mielisairaaloiden yhteinen sairaansijamäärä oli kertomusvuoden lopussa 448: Niuvanniemen sairaalassa oli 296 ja Vanhan Vaasan sairaalassa 152 paikkaa.

Niuvanniemen sairaalassa aikuisosastojen käyttöaste oli 92,6 % (tavoite 94,0 %) ja nuoriso-osaston käyttöaste oli 103,8 % (tavoite 96,7 %). Toimintavuonna koko sairaalan käyttöaste 93,0 alitti tavoitteen kokonaisuudessaan noin 1,1 %-yksiköllä. Vanhan Vaasan sairaalan käyttöaste oli 90,28 % (tavoite 90,00 %).

Niuvanniemen sairaalan sairauspoissaolot vähentyivät edelleen hieman ja olivat kertomusvuotena 15,95. Vanhan Vaasan sairaalan sairauspoissaolot vähentyivät ollen kertomusvuotena 12,24 pv/henkilötyövuosi.

Niuvanniemessä tehtiin kertomusvuonna 54 kpl mielentilatutkimuksia, joista nuoriso-osastolla kertomusvuonna yksi. VVS:ssä tehtiin 25 mielentilatutkimusta, eli sairaaloissa yhteensä 79. Vuonna 2012 mielentilatutkimuksia oli yhteensä 80 ja vuotena 2011 vastaavia tutkimuksia oli 81.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstörakenne ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
Sairauspoissaolot (pv/htv) ei nouse vuodesta 2010	Ei nouse vuodesta 2010 (7,0)	7,7	Sairauspoissaolot ovat kasvaneet verrattuna vuoden 2010 tavoite-tasoon (2).
Eläkkeelle siirtymisen keski-ikä vähintään 64,5 (vuotta)	Vähintään 64,5	65,2	Tulostavoite saavutettiin (4)
Työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien osuus (% henkilöstöstä) on alle 0,5 %	Alle 0,5 % /vuosi	0,2 %	Tulostavoite saavutettiin (4).
Määräaikaisten osuus (% henkilöstöstä) on enintään 20 %	Enintään 25 %	22 %	Tulostavoite saavutettiin (4)

Työhyvinvointi

Toiminnallinen tavoite 2015	Tulostavoite 2013	Toteuma 2013	Tulosanalyysi ja arvio
Työtyytyväisyysbarometrin indeksi (VM baro) on yli valtion keskitason	Vähintään valtion keskitasoa	3,4	Indeksi parantui, tavoite saavutettiin (4).
Seuraavat VMBaron tulokset ovat yli valtion vuoden 2012 keskiarvon ja vähintään sama kuin vuonna 2012			
Johtaminen			
– Töiden yleinen organisointi työyhteisössä	– yli valtion vuoden 2012 keskiarvon	3,3	Indeksi parantui, tavoite saavutettiin (4).
– Johdon toiminta esimerkkinä ja suunnan näyttäjänä	– kaikkien kysymysten indeksi yli 3	3,2	Indeksi parantui, tavoite saavutettiin (4).
Osaaminen			
Tulos- ja kehityskeskustelujen toimivuus osaamisen kehittämisessä		3,0	Indeksi parantui, tavoite saavutettiin (4).
– Esimiesten ja johdon antamat mahdollisuudet uudistua työssä		3,4	Indeksi parantui, tavoite saavutettiin (4).
Työkyky			
– Työyhteisön avoimuus asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa		3,2	Indeksi parantui, tavoite saavutettiin (4).
– Työn innostavuus ja työssä koettu työn ilo		3,7	Indeksi parantui, tavoite saavutettiin (4).

Palkkausjärjestelmän kehitys

Laitoksen henkilöstöstrategian linjausten mukaisesti palkkausjärjestelmää kehitettiin eteenpäin niin sanotun siirtymäkauden aikana. Vuoden 2013 huhtikuussa käytössä ollut paikallinen erä 0,5 % kohdennettiin sopimuksen mukaisesti palkkausjärjestelmän käyttöön otossa vuonna 2010 syntyneen korotustarpeen kattamiseen. Loput korotustarpeesta 1,02 % katetaan siirtymäkauden aikana työmarkkinaratkaisujen seurauksena syntyvillä tulevilla virastoerillä. Syksyn 2013 työmarkkinaratkaisun tuloksena seuraava toimeenpantava virastoerä elokuussa 2014 on 0,2 %. Laitoksen suurena ongelmana pysyy edelleen pitkä siirtymäaika, jonka pituus on täysin riippuvainen tulevista työmarkkinaratkaisuksista sekä korotustarpeen piirissä olevan henkilöstön suuri määrä, joka on pysynyt samana palkkausjärjestelmäsopimuksen solmimisesta alkaen.

Vuoden 2013 lopulla toteutetussa VMBaro-työtyytyväisyyskyselyssä henkilöstön tyytyväisyys palkkaukseen parani edellisvuoteen verrattuna. THL:n henkilöstö piti kyselyn mukaan palkkausjärjestelmää ja sen periaatteita nyt selkeämpinä, kannustavampina ja oikeudenmukaisempina kuin aikaisemmin. Vaikka henkilöstön tyytyväisyys palkkausjärjestelmään on kasvanut, pyrkimys edelleen selkeämpään palkkausjärjestelmään ja helpommin ymmärrettävään palkan muodostumiseen ovat keskeisiä tavoitteita myös ensi vuonna jatkuvassa palkkausjärjestelmän kehittämisessä.

Palkkausjärjestelmän rakenteita muutettiin yksinkertaisemmaksi siirtymäkauden käytäntöjen osalta ja lisättiin avointa tiedottamista palkka-asioista. 1.1.2013 voimaan tullut muutos korjasi palkkausjärjestelmää uusien ja vanhojen työntekijöiden yhdenvertaiseen palkitsemiseen liittyvän ongelman ja teki järjestelmästä yksinkertaisemman ja helpommin ymmärrettävän.

Vuonna 2013 yli viidennes Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen työntekijöistä sai palkankorotuksen palkkausjärjestelmän henkilökohtaisen palkanosan korotuksen seurauksena.

Henkilöstöstrategia ja johtamisen kehittämisohjelma

Syksyllä 2012 valmistuneiden henkilöstöstrategian ja johtamisen kehittämisohjelman toimeenpano aloitettiin 2013. Esimiestyön kehittämisen osalta otettiin käyttöön esimiesfoorumit, joiden tehtävänä on toimia ensisijaisesti esimiesten koulutusfoorumeina ja linjajohdon keskustelu- ja kehittämisfoorumeina.

Vuoden aikana toteutettiin kuusi esimiesfoorumia, joista yksi oli koko päivän kestävä linjajohdon tilaisuus, jossa ylin johto ja esimiehet yhdessä pohtivat laitoksen tulevan sopeuttamisen suuntaviivoja ja strategioita. Kevään ensimmäisen foorumin aiheena oli rekrytointi ja erityisesti rekrytointiprosessin haastatteluvaihe. Hallituksen kehysriihi-päätöksen seurauksena kevään toukokuun ja syyskuun esimiesfoorumeissa keskityttiin muutosjohtamiseen. Työterveyslaitoksen muutosjohtamisen asiantuntija Anna Tienhaara luennoi muutosjohtamisen perusteista sekä tunteiden huomioimisesta muutoksessa. Syksyn lopun foorumeissa jouduttiin keskittymään tuleviin sopeutustoimenpiteisiin.

Henkilöstöyksikköön saatiin valtion henkilökierron mahdollistamana puolustusvoimien pääesikunnasta henkilöstön kehittämispäälliköksi osaamisen kehittämisen ammattilainen syksyn 2013 ajaksi. Osaamisen kehittämisen osalta tehtiin nykytilan kartoitus, joka valmistui syksyn 2013 aikana. Kartoitus osoitti, että yksiköiden ja osastojen osaamisen kehittämisen käytännöt vaihtelivat suuresti: joissain yksiköissä kehittämistä suunniteltiin ja toteutettiin systemaattisesti, erilaisia osaamisen kehittämisen muotoja hyödyntäen, toisissa yksiköissä osaamiseen liittyviä teemoja käsiteltiin lähinnä kehityskeskustelujen yhteydessä. Yhteistä toimintatapaa kehittämiseen ja sen tulosten seurantaan ei THL:ssa ole. Jatkossa onkin tarpeen luoda ja ottaa käyttöön yhtenäinen osaamisen kehittämisen ja henkilöstö-suunnittelun toimintamalli osaksi toiminnan ohjauksen vuosikelloa. Vuodesta 2014 lähtien kootaan myös koko THL:n kattava koulutus- ja henkilöstösuunnitelma. Kartoituksen perusteella yksiköt kaipasivat koottua tietoa talon koulutustarjonasta ja kumppania itse järjestettävän koulutuksen suunnitteluun; keskitetyksi järjestettäviä koulutuksia toivottiin mm. projektihallinnan ja -johtamisen osalta. Lisäksi nähtiin tarpeellisenä jatkaa esimiestyön, erityisesti muutosjohtamisen tukemista. Esille nousseet teemat on huomioitu THL:n inhimillisen pää-

oman kehittämissuunnitelmassa, jonka ensimmäinen versio valmistui vuoden 2013 lopulla ja jonka työstämistä jatketaan vielä vuoden 2014 puolella.

Työhyvinvointipäivää vietettiin nyt toista kertaa syksyllä 2013. Ensimmäistä kertaa Virtaa Arkeen -tapahtuma järjestettiin syksyllä 2011 ja jatkossa on tarkoitus, että henkilöstöyksikkö järjestää tapahtuman vuosittain yhdessä työsuojeluorganisaation kanssa. Tapahtuman yhteydessä jaettiin myös ensimmäistä kertaa TOIVO-työhyvinvointi-palkinto, jonka sai Rokotusohjelmayksikkö työhyvinvoinnin monipuolisesta kehittamisestä. Palkinto jaetaan jatkossa vuosittain. Osallistujia palkinnon hakemisen ensimmäisellä kerralla oli kymmenen.

Toiminnan sopeuttaminen jatkui

Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle vuoden 2014 valtion talousarvioesityksessä kohdennettujen määrärahojen vähentämisen sekä vuoden 2015 budjetin odotettavissa olevan noin 8,5 miljoonaa euroa nykytasoa pienemmän budjettirahoituksen seurauksena käynnistyivät marraskuussa yt-neuvottelut ensimmäisen 115 henkilötyövuoden vähentämiseksi. Irtisanotuksi tuli lopulta 34 henkilöä ja kaikkiaan valtion budjettirahoitukselta siirtyy pois neuvottelujen tuloksena eri järjestelyin noin sata työntekijää.

Yt-keskustelujen käymisen tueksi järjestettiin esimiehille valmennusta sekä pienryhmien työnohjausta. Tukitoimenpiteenä irtisanottaville jaettiin irtisanotun opas, minkä lisäksi järjestettiin infotilaisuuksia, luento työhyvinvoinnista muutoksessa, uudelleensijoittumisvalmennusta sekä mahdollisuus osallistua henkilöstökoordinaattorin toimesta toteutettuun uudelleensijoittumista ja takaisinottovelvoitteen toteuttamista tukevaan henkilökohtaiseen haastatteluun.

Työtyytyväisyys parani

Vuoden lopulla toteutettiin THL:n neljäs VMBaro-työtyytyväisyyskysely. Työtyytyväisyysindeksi oli kertomusvuoden lopussa toteutetussa seurantamittauksessa 3,38. Tulokset useilla tutkimuksen osa-alueilla olivat kehittyneet suotuisasti, ja työtyytyväisyysindeksi oli vuoden 2012 valtion indeksin tasolla. Valtion vertailulukujen valossa THL:n työntekijät ovat keskimääräistä tyytyväisempiä johtamiseen, työn sisältöön ja haasteellisuuteen sekä lähityöyhteisönsä työilmapiiriin ja yhteistyöhön sekä tiedon kulkuun.

Laitoksen keskeisiksi kehittämiskohteiksi nousevat tuloksen pohjalta työnantajakuvan parantaminen, työolot ja erityisesti työpaikan epävarmuuteen liittyvät seikat.

Tulosten tarkempi käsittely organisaation eri tasoilla jatkuu vuoden 2014 alussa, jolloin laaditaan myös yksikkökohtaiset kehittämis- ja seurantasuunnitelmat.

Henkilöstörakenne kertomusvuoden lopussa

	2013	2012	2011
Henkilötyövuodet	1 118,8	1168,7	1230,3
Henkilöstömäärä	1 232	1271	1 438
naiset	871 (71%)	908 (71%)	1 062 (74%)
miehet	361 (29%)	363 (29%)	376 (26%)
Keski-ikä	46,4	46,1	45,2
naiset	46,4	46,1	45
miehet	46,4	46	45,7
Koulutustasoindeksi	6,2	6,2	5,9
naiset	6,1	6	5,7
miehet	6,5	6,6	6,4
Henkilöstömäärä ikäluokittain			
15–24	12 (1%)	19 (1%)	20 (1%)
25–34	213 (17%)	246 (19%)	295 (21%)
35–44	330 (27%)	322 (25%)	389 (27%)
45–54	352 (29%)	351 (28%)	401 (28%)
55–64	294 (24%)	303 (24%)	309 (21%)
65–	31 (3%)	30 (2%)	24 (2%)
Vakinaiset	944 (77%)	983 (77%)	1 006 (70%)
naiset	666 (76%)	691 (76%)	715 (67%)
miehet	278 (77%)	292 (80%)	291 (77%)
Määräaikaiset	288 (23%)	288 (23%)	432 (30%)
naiset	205 (24%)	217 (24%)	347 (33%)
miehet	83 (23%)	71 (20%)	85 (23%)
Kokoaikaiset	1 008 (82%)	1024 (81%)	1 178 (82%)
naiset	719 (83%)	734 (81%)	868 (82%)
miehet	289 (80%)	290 (80%)	310 (82%)
Osa-aikaiset	224 (18%)	247 (19%)	260 (18%)
naiset	152 (17%)	174 (19%)	194 (18%)
miehet	72 (20%)	73 (20%)	66 (18%)

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoitusrakenne

THL:n toiminta rahoitetaan talousarviorahoituksella, yhteistoiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuottojen rahoitusosuuksilla, maksullisen palvelutoiminnan tuotoilla sekä valtion muiden kirjanpitoyksikköjen (ministeriöiden ja virastojen) THL:n käyttöön osoittamilla määrärahoilla (kirjausoikeus).

THL:n 108 miljoonan euron kokonaisrahoituksesta valtion talousarviorahoituksen osuus (sis. siirtyneet erät) on 76,4 miljoonaa euroa eli 71,0 %. Talousarviorahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta on tällä tavoin tarkasteltuna noussut 3,6 % vuodesta 2011.

Ulkopuolisen rahoituksen (yhteisrahoitteinen/yhteistoiminta toiminta 23,4 miljoonaa euroa ja maksullisen palvelutoiminta 6,7 miljoonaa euroa) osuus on yhteensä 30,1 miljoonaa euroa eli 21,7 % kokonaisrahoituksesta (ei sisällä momentin käyttöä yhteisrahoitteiseen toimintaan). Vuonna 2012 ulkopuolisen rahoituksen kokonaismäärä oli 29,4 miljoonaa euroa ja osuus kokonaisrahoituksesta 26,0 %. Yhteisrahoitteisen ja yhteistoiminnan tuotot ovat kasvaneet 32,8 miljoonaa euroon (ks. tarkemmin kohta 1.3.3). Toiminnan rahoitusta kuvaavasta taulukosta tämä ei käy ilmi, koska STM:stä tulevan rahoituksen osalta THL kirjaa aiempaa useammin rahoituksen käytön suoraan STM:n momentille, mikä ei näy tulona THL:n tuotto- ja kululaskelmalla.

Maksullisen palvelutoiminnan tuotot kääntyivät vuonna 2013 nousuun, nousua vuodesta 2012 oli noin 7,4 % (0,5 miljoonaa euroa). Tuottojen lisäys selittyy pääosin Keskusrikospoliisin liikennejuopumuksiin liittyvien laboratoriopalveluiden palautumisesta laitoksen hoidettavaksi.

THL-kirjanpitoyksikön rahoitusrakenne poikkeaa THL:n rahoitusrakenteesta siten, että alaisella hallinnolla maksullisen toiminnan tuottojen osuus on merkittävästi suurempi kuin THL:ssä. Maksullisen toiminnan tuotot muodostivat 75,7 % tuotoista kirjanpitoyksikössä vuonna 2013 (71,3 % vuonna 2012). THL:llä yhteisrahoitteisen ja yhteistoiminnan tuotot ovat suurin tuottoerä muodostaen tuotoista yhdes-
sä 77,4 %.

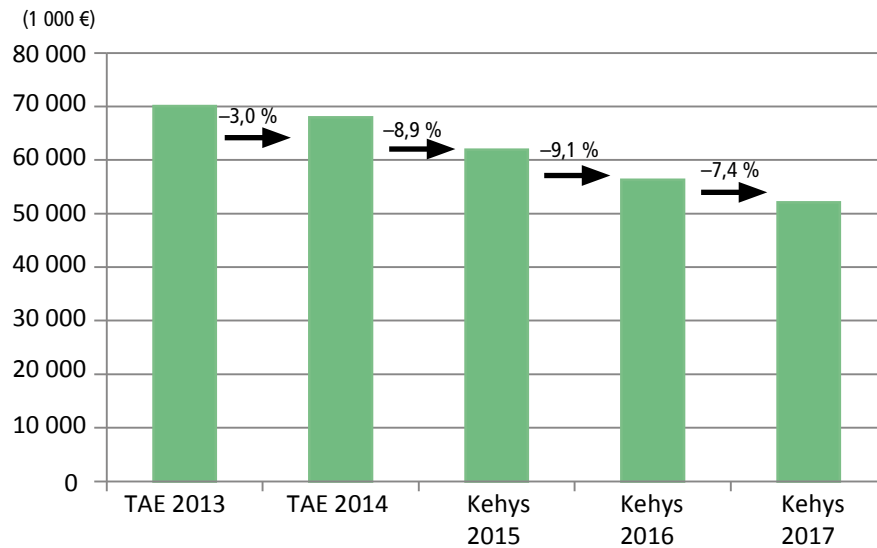
THL:n toimintamenomomentilta (33.03.04, siirtomääräraha 2v) vuodelta 2013 vuodelle 2014 siirtyvä summa on 6 546 253,00 euroa.

Toiminnan rahoitus

	2013	%	2012	%	2011	%
Talousarviorahoitus (THL:n toimintameno- momentti ja siirtyneet)	76 412	71,00 %	76 363	67,40 %	74 337	63,70 %
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	20 699	19,20 %	29 334	25,90 %	33 436	28,60 %
Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset toisilta valtion virastoilta	2 671	2,50 %	114	0,10 %	0	0,00 %
Maksullisen palvelutoiminnan tuotot	6 686	6,20 %	6 228	5,50 %	7 695	6,60 %
Muut tuotot	139	0,10 %	72	0,10 %	84	0,10 %
Alaisen hallinnon momenttien käyttö	311	0,30 %	278	0,20 %	223	0,20 %
Muiden momenttien käyttö	742	0,70 %	908	0,80 %	954	0,80 %
Yhteensä	107 660	100 %	113 297	100 %	116 729	100 %

*Tuotto- ja kululaskelmalta lkp-tilien mukaisesti (ilman teknisiä oikaisuja)

THL:n talousarviorahoitukseen kohdistuu lähivuosina suuria leikkauksia. Leikkaukset perustuvat STM:n hallinnon alalle kohdistettuun sektoritutkimuslaitossäästöön sekä tutkimuslaitosuudistukseen liittyvään rahoituksen siirtämiseen Valtioneuvostoon ja Suomen Akatemiaan. THL:n talousarviorahoitus on leikkautumassa vuoden 2013 tasosta vuoteen 2017 mennessä noin 25 %. Talousarviorahoituksen kehitystä kuvaa alla oleva taulukko.

	TAE 2013	TAE 2014	Kehys 2015	Kehys 2016	Kehys 2017
Budjettirahoituksen kehitys	70 051	67 953	61 906	56 290	52 099
Muutos		-2 098	-6 047	-5 616	-4 191
Muutos %		-3,0 %	-8,9 %	-9,1 %	-7,4 %

THL:n toimintamenot jakautuivat kululajeittain vuosina 2011–2013 seuraavasti:

THL:n toiminnan kulujen osuus kokonaiskustannuksista vuosina 2011–2013

	2013 1 000 €	Osuus toiminta- menoista %	2012 1 000 €	Osuus toiminta- menoista %	2011 1 000 €	Osuus toiminta- menoista %
Aineet, tarvikkeet, tavarat ¹⁾	22 154	16,9 %	31 672	22,1 %	18 613	14,1 %
Henkilöstökulut	64 589	49,2 %	69 487	48,6 %	67 529	51,3 %
Vuokrat	9 809	7,5 %	11 114	7,8 %	10 598	8,1 %
Palvelujen ostot	29 640	22,6 %	23 351	16,3 %	25 176	19,1 %
Muut kulut	4 039	3,1 %	4 881	3,4 %	7 509	5,7 %
Poistot	577	0,4 %	1 816	1,3 %	1 389	1,1 %
Sisäiset kulut	597	0,5 %	698	0,5 %	785	0,6 %
Kulut yhteensä	131 405	100,0 %	143 019	100,0 %	131 599	100,0 %

1) Sisältää varaston muutoksen

THL kirjanpitoyksikkö yhteensä

Toiminnan kulujen osuus kokonaiskustannuksista vuosina 2011–2013

	2013 1 000 €	Osuus toiminta- menoista %	2012 1 000 €	Osuus toiminta- menoista %	2011 1 000 €	Osuus toiminta- menoista %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	27 147	12,86 %	26 801	12,07 %	26 900	12,92 %
Varaston muutokset ¹⁾	-4	0,00 %	9 926	4,47 %	-3 380	-1,62 %
Henkilöstökulut	124 776	59,09 %	129 560	58,34 %	125 636	60,32 %
Vuokrat	16 805	7,96 %	17 898	8,06 %	17 289	8,30 %
Palvelujen ostot	35 872	16,99 %	29 227	13,16 %	30 863	14,82 %
Muut kulut	5 097	2,41 %	5 801	2,61 %	8 396	4,03 %
Poistot	872	0,41 %	2 159	0,97 %	1 793	0,86 %
Sisäiset kulut	597	0,28 %	698	0,31 %	785	0,38 %
Kulut yhteensä	211 162	100,0 %	222 070	100,0 %	208 282	100,0 %

1) Aineet ja tarvikkeet sekä valmistevarasto

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Kirjanpitoyksikkötasolla määrärahojen käyttö on jatkunut edellisen vuoden kaltaisena.

THL:n tulot (harvinaisten rokotteiden ja muiden myytävien rokotteiden myynnistä) olivat noin 55 tuhatta euroa, mikä oli tavoitearviota 445 tuhatta euroa pienempi. Vuoteen 2012 verrattuna tulot vähenivät 37 tuhatta euroa. Tälle momentille kirjautuvat tulot tulevat rokotetuotteista, joita mikään muu taho ei tuo maahan.

THL:n vuoden 2013 toiminta on ollut 4-vuotisen tulossopimiskauden 2012–2015 toinen vuosi. Budjetoinnissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. THL:n käyttöön talousarviossa ja lisätalousarvioissa osoitettu toimintamääräraha oli vuonna 2013 yhteensä 70 051 000 euroa. THL:n toimintamäärärahoista siirtyy seuraavalle vuodelle 6 546 253,00 euroa, jossa lisäystä edellisvuoteen on 184 770,25 euroa.

Alaisen hallinnon osalta valtion mielisairaaloiden siirtyvä määräraha seuraavalle vuodelle on 600 000 euroa. THL:n alaisten lastensuojeluyksiköiden (valtion koulukodit sekä vankilan perheosasto) siirtyvä määräraha seuraavalle vuodelle on 287 499,40 euroa, jossa lisäystä edellisvuoteen on 133 804,25 euroa.

Rokotteiden hankinnan osalta siirtyvä määräraha on 33 150 982,77 euroa, jossa lisäystä edellisvuoteen on 10 460 982,77 euroa. Siirtyvän määrärahan kasvun jatkumisen syynä on odotettua halvempi hintataso rokotushjelman mukaisissa rokotteissa sekä onnistuneet rokotekilpailutukset. Odotettavissa on kuitenkin isojen rokotehankintojen selviä hintakorotuksia, koska markkinat ovat keskittyneet harvoille toimijoille. Jatkossa kilpailutukset tulevat painottumaan yhä enemmän laatuun, millä toivotaan edelleen olevan hintoja alentavaa vaikutusta. Lisäksi on huomioitava, että pandemiatilanteessa rokotehankintoihin tarvitaan kymmeniä miljoonia lisärahaa. Siirtyvää määrärahaa on myös kasvattanut se, että pandemiarokotevarausmaksuja ei ole maksettu muutamina viime vuosina, kun ei ole ollut varaussopimusta. Vuosien 2013–2014 aikana hankitaan uudet pandemiarokotteiden varaussopimukset joko EU-komission koordinoimana yhteishankkeena tai tarvittaessa kansallisesti, mistä aiheutuu miljoonatasoisen vuosittaiset lisä kustannukset.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelma on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Tuotto- ja kululaskelma kuvaa kirjanpitoyksikön tuotto- ja kulurakennetta. THL-kirjanpitoyksikön tuotot olivat vuonna 2013 yhteensä 108 574 853,97 euroa. Laskua edelliseen vuoteen oli noin 4,2 miljoonaa euroa eli 3,7 %. Lasku johtuu pääosin muiden tuottojen laskusta noin kuudella miljoonalla eurolla, minkä vaikutusta tosin mahdollisen toiminnan tuottojen nousu 2 miljoonalla eurolla pienentää.

Toiminnan kulut 211 142 786,21 euroa pienenevät vuoteen 2012 verrattuna 10 927 740,47 euroa eli 4,9 %. Kulut laskivat erityisesti aineet, tarvikkeet ja tavarat kuluryhmässä ja henkilöstökuluissa. Palvelujen osat sen sijaan kasvoivat.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -ryhmän kulujen lasku 10 miljoonalla eurolla johtuu siitä, että rokotevarastosta tehtiin edellisenä vuonna iso vanhentuneiden Pandemrix-influenssarokotteiden poisto, joka näkyi vuonna 2012 kertaluonteisena kuluna. Henkilöstökulut laskivat edellisvuodesta noin 4,8 miljoonaa euroa eli 3,7 %. Lasku on pääosin seurausta kirjanpitoyksikön henkilötövuosimäärän vähenemisestä (-66 htv).

Palvelujen ostot kasvoivat 6,6 miljoonaa euroa, josta THL:n osuus on 6,3 miljoonaa euroa. Kasvua selittävät pääosin oikeuslääketieteelliseen kuoleman syyn selvittämiseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisiin sähköisiin asiakastietojärjestelmiin liittyvien palveluostojen lisääntyminen.

Toiminnan muissa kuluryhmissä ei tapahtunut oleellisia muutoksia, myönnettyjen valtionapujen määrä tosin kasvoi.

1.6.4 Tase

THL:n kirjanpitoyksikön taseen loppusumma on 68 747 777,16 euroa. Taseen loppusumma pieneni edellisvuodesta 1 347 424,02 euroa. Aineellisten hyödykkeiden arvon useamman vuoden kestänyt lasku kirjanpitoyksikkötasolla pysähtyi, mikä on seurausta kone- ja laiteinvestoinneista. Taseen osalta ei ole muuta erityistä esitettävää.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

THL-kirjanpitoyksikön johdolla on vastuu sisäisen valvonnan rakenteen asianmukaisuudesta ja tehokkuudesta. Valvonta tapahtuu toimintaprosesseissa. Kunkin toimintayksikön esimiehen tulee yksikkönsä toiminnan ja talouden järjestelyissä ja valvonnassa ottaa huomioon sisäisen valvonnan näkökohdat.

THL ohjaa sisäisen valvontaa sisäisillä määräyksillä ja ohjeilla, politiikoilla, tulossopimuksilla sekä pääjohtajan päätöksillä. Sisäisen valvonnan toimivuutta arvioidaan mm. erilaisten ulkoisten ja sisäisten arviointien avulla.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

THL:n 2020 -strategia valmistui helmikuussa 2011 ja osastrategiat (5 kpl) vuonna 2012. THL:n riskienhallintapolitiikka hyväksyttiin kesäkuussa 2012, mutta sitä ei ole toimeenpantu. THL on osallistunut STM:n nk. riskienhallintatietojärjestelmän hankintatyöryhmän kokouksiin, mutta ei ole toistaiseksi tehnyt päätöstä järjestelmähankinnasta. Nykytilan riskienarviointi tehtiin osastrategioiden osalta tuloraportoinnin ja toimintakertomuksen valmistelun yhteydessä. Tietoturvallisuuden riskienarviointia on tehty koko toimintakertomusvuoden aikana.

THL:n sisäinen tarkastus sijoittui 1.1.2013 alkaen suoraan pääjohtajan alaisuuteen. Tarkastuspäällikkö arvioi sisäisen valvonnan toimivuutta 30.11.2013 asti, jolloin hän jäi virkavapaalle. Lisäksi käytettiin sisäisen tarkastuksen ostopalveluita 21 200 € edestä. Sisäinen tarkastus toteutti pääosin sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelmaa, painottuen enemmän erilaisiin kehittämis- ja konsultointityyppisiin tehtäviin niin THL:ssä kuin STM:n hallinnonalalla. Sisäinen tarkastus kohdistuu myös THL:n alaiseen hallintoon.

THL:ssä seurattiin marraskuulle saakka valtiontalouden tarkastusviraston tekemiä havaintoja sisäisen tarkastuksen toimesta. Toimintakertomusvuonna THL:n johtoryhmä käsitteli puolivuositain korjaavien toimenpiteiden tilannekatsauksen. Eri rahoittajien tarkastuksissa tehtyjen havaintojen ja tilintarkastajien lausuntojen sisältämien havaintojen seurantavastuu on talousyksiköllä, mutta säännönmukaisesta raportoinnista johtoryhmälle ei ole toistaiseksi sovittu.

Alainen hallinto: valtion koulukodit ja mielisairaalat

THL:n tilinpäätösohjeiden mukaisesti valtion koulukotien ja mielisairaaloiden johdon tuli arvioida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa joko VM:n arviointikehikon tai toimintayksikössä käytössä olevan laatuohjelman tuottaman tiedon pohjalta ja toimittaa lausumansa THL:lle. Yhteenvedot koulukotien ja mielisairaaloiden lausumista on laadittu THL:n tulosohtavaan toimintayksikön toimesta THL:n osastrategioita mukaillen. Niuvanniemen sairaalalla on ollut jo useamman vuoden ajan käytössä riskienarviointimenettely ja riskienhallintasuunnitelma.

Tietoturvallisuuden kehittämisen tilannetta valtion koulukodeissa ja mielisairaaloissa arvioitiin vuoden 2014 alussa tietoturva-asetuksen vaatimuksiin pohjautuvalla kyselyllä, jossa kartoitettiin organisaatioiden tietoturvallisuuden perustason saavuttamista. Organisaatiot arvioivat kuinka laajasti ne ovat jo saavuttaneet tietoturva-asetuksen ja sen toimeenpano-ohjeen perustason vaatimukset. Yhteenvedon arvioinnista kokosi THL:n tietoturvapäällikkö.

Kehittämiskohteet tietoturvan ja osastrategioiden osalta

Tietoturvallisuus

Valtioneuvoston asetus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010) velvoittaa kaikkia valtionhallinnon organisaatioita saavuttamaan asetuksessa säädetty tietoturvallisuuden perustaso 30.9.2013 mennessä. Asetuksessa on kymmenen perustason vaatimusta ja lisäksi asetuksen toimeenpano-ohjeessa (Vahti 2/2010) on 83 perustason toteutumisen vaatimusta. THL, valtion koulukodit ja mielisairaalat osallistuvat Valtiokonttorin järjestämiin tietoturvallisuuden yhteishankkeisiin vuosien 2011–2013 välisenä aikana. Hankkeet tukevat valtionhallinnon organisaatioita tietoturvallisuuden perustason saavuttamisessa.

THL:ssä tehtyjen arviointien perusteella laitoksessa täyttyvät salassapidon ja luottamuksellisuuden varmistamisen sekä tehtävien ja vastuiden määrittelyn vaatimukset. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella ei tietoturvallisuuden arviointihetkellä todettu perustason vaatimuksiin nähden vakavia poikkeamia. Tietoturvallisuuden kehitystyötä jatketaan.

Valtion mielisairaalat ovat vuoden 2013 aikana tehneet työtä tietoturva-asetuksen (681/2010) ja Vahti (2/2010) ohjeistuksen asettamien vaatimusten täyttämiseksi. Valtion mielisairaaloissa on kehitetty toimintakulttuuria ja riskien arviointia vuoden 2013 aikana. Valtion mielisairaaloilla ei tietoturvallisuuden arviointihetkellä todettu perustason vaatimuksiin nähden vakavia poikkeamia. Toiminnan vakiinnuttamista ja kehittämistä tulee kuitenkin jatkaa.

Valtion koulukodit ovat vuoden 2013 aikana tehneet työtä tietoturva-asetuksen (681/2010) ja Vahti (2/2010) ohjeistuksen asettamien vaatimusten täyttämiseksi. Valtion koulukodeissa tietoturvallisuuden kehittämisen tilanne vaihtelee paljon. Valtion koulukodeilla ei todettu perustason vaatimuksiin nähden vakavia poikkeamia. Toiminnan vakiinnuttamista kehittämistä tulee kuitenkin jatkaa.

Rahoitus ja omaisuuden hallinta

Arvio perustuu vuonna 2013 THL:n toimintayksiköissä osana päivittäistä johtamista toteutettuihin riskien arviointiin, rahoitusstrategian toteuttamisen yhteydessä kerättyihin havaintoihin sekä vuoden 2013 aikana THL:n talousyksikköön kertyneisiin havaintoihin.

Rahoituksen ja omaisuuden hallintaan liittyvät menettelyt ovat pääasiallisesti riittävät.

Olenaiset sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan kehittämiskohteet liittyvät yhteisrahoitteisen toiminnan johtamiseen ja hallintaan, maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden varmistamiseen sekä omaisuuden hallintaan. Rahoituksen jatkuvuuden aiheuttamien epävarmuusriskien hallintaan on kiinnitetty huomiota toiminnan suunnitteluprosessien eri vaiheissa. Eri rahoittajien vaihtelevien hallinnointikäytäntöjen yhtenäisessä käsittelyssä ja sisäisen resurssienjaon yhdenmukaistamisessa on edistytty. THL:n yhteisrahoitteiseen toimintaan sitoutuvan omarahoitusosuuden ennakointia tullaan edelleen kehittämään osana strategista talousjohtamista. Talouden raportointia on kehitetty siten, että se tukee aiempaa paremmin projektimuotoisen toiminnan suunnittelua, seuranta ja raportointia. Maksullisen palvelutoiminnan hinnoittelun oikeellisuutta volyymiltaan suurimpien suoritteiden osalta on varmennettu vuosittaisilla hinnoittelun tarkastuksilla. Omaisuuden hallinnan osalta käyttöomaisuuskirjanpidon ja irtaimistorekisterin tietojen varmentaminen sekä ajantasaistaminen säännöllisten inventointien avulla ovat jatkuvaa toimintaa. Kirjanpitoyksikön inventointiraportti vuodelta 2013 on valmistunut.

Koulukotitoiminnan taloudellinen riski muodostuu arvioidun hoitopäivämaksuihin sekä perusopetuksen rahoitukseen perustuvan tulokertymän alittumisesta ja/tai toisaalta kustannusten ennakoitua suuremmasta kasvusta. Uutena riskielementtinä tulokertymän suhteen on kuntien kilpailuttamiseen perustuviin puitesopimuksiin useamman vuoden ajaksi sidotut hinnat. Kysynnän vaihtelut aiheuttavat etenkin kesäisin taloudellisen riskin. Toimitilahankkeisiin ja toiminnalliseen muutoksiin liittyy merkittäviä riskejä. Toimitiloihin liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan yhteistyössä Senaatti kiinteistöjen kanssa valmisteltavalla toimitilastrategialla.

Sairaaloiden suurimmat taloudelliset riskit liittyvät kiinteistöihin kohdistuviin toimintahäiriöihin, esimerkiksi tulipalon tai vesivahingon aiheuttamana. Niuvanniemen sairaalan potilasosastoilla otettiin vuonna 2013 käyttöön automaattinen sammutusjärjestelmä, jonka arvioidaan pienentävän tulipaloriskiä, mutta lisäävän vesivahinkojen riskiä. Sairaala on saanut useita langettavia päätöksiä virkamieslautakunnasta ja hallinto-oikeudesta liittyen määräaikaisten virkasuhteiden laillisuuteen. Hallinto-oikeuden päätösten mukaan sairaala ei ole osoittanut, että sillä olisi ollut valtion virkamieslain 3 luvun 9 §:ssä vaadittua perustetta nimittää henkilöitä toistuvasti määräaikaisiin virkasuhteisiin. Sairaala on valittanut päätöksistä KHO:een, mutta varautuu oikeustapausten aiheuttamaan taloudelliseen riskiin. Sairaaloissa talouden ja omaisuuden hallinnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt koetaan riittäviksi. Sisäisen valvonnan kehittämiseksi taloussäännöstä tiedottaminen ja talon omien ohjeiden päivitys tulevat sisällyttämään osaksi sisäisen viestinnän parantamisen tavoitetta.

Henkilöstö

Henkilöstön osalta tulee jatkaa edelleen hyvien johtamiskäytäntöjen, henkilöstön työtyytyväisyyden sekä osaamisen kehittämisen ja sen jakamisen käytäntöjen kehittämistä. Hyvällä johtamisella tuetaan henkilöstöä sopeuttamisen aikana ja varmistetaan toimintojen jatkuvuus. Riskienhallinnan näkökulmasta tulee kiinnittää erityistä huomiota mm. resursointi- ja rekrytointikäytäntöihin, jotta varmistamme lainsäädännön ja hyvän henkilöstöjohtamisen edellyttämät uudelleensijoittamis- ja työn tarjoamisvelvoitteet.

Koulukotien henkilöstöstrategiset kehittämiskohteet pysyivät pääosin samoina vuoden 2012 tilanteeseen verrattuna. Pätevän henkilöstön rekrytoinnissa on edelleen selkeästi alueellisia eroja. Toimintakertomusvuoden lopussa tarkasteltuna 76% koko henkilöstöstä oli kelpoisuusehdot täyttäviä työntekijöitä. Koulukotien henkilöstön sairauspoissaolojen määrä kasvoi edellisvuodesta. Työntekijöiden sairauspoissaolojen kasvu on sekä toiminnallinen että taloudellinen riski. Riskiä pyritään pienentämään kehittämällä talous- ja henkilöstöhallinnon yhteistyötä ja työnjakoa yksiköiden välillä. Työntekijöiden pysyvyyteen pyritään vaikuttamaan jo rekrytoinnin yhteydessä. Koulukotien palkkausjärjestelmään liittyvä virkaehtosopimuksen mukainen arviointi- ja kehittämisryhmä on aloittanut säännöllisen toiminnan vuoden 2013 aikana. Tältä osin edellisen vuoden arvioinnissa todettu laillisuusriski on poistunut. Koulukodit eivät raportoineet uusista riskeistä.

Sairaaloissa henkilöstöriskit liittyvät paljolti rekrytointiin. Riskejä pyritään minimoimaan mm. Valviran rekisterin aukottomalla käytöllä. Henkilöstöriskeihin vastataan myös kehittämällä työturvallisuutta sekä kattavalla työterveyshuollolla. Kehittämiskohteena on edelleen hoitohenkilöstön toiminnan sisäisen valvonnan lisääminen. Vaasan sairaalan osalta alueen psykiatripula saattaa heijastua sairaalan mahdollisuuksiin saada sijaisia.

Viestintä- ja vaikuttaminen

THL:n viestintä- ja vaikuttamisstrategiaan liittyvä kokonaisriski on henkilöstön sitoutumattomuus strategiaan linjauksiin ja sen myötä ne jäävät toteutumatta. Riskinä nähdään myös digitaalisen julkaisemisen kehittyminen ripeämpää tahtia kuin mihin organisaation resurssit ja osaaminen riittävät. THL:n pääverkkopalvelun uudistaminen käyttäjälähtöisesti on mittava hanke niin konseptiuudistuksena, teknisenä projektina kuin investointinakin. Uudenlainen konsepti edellyttää myös horisontaalista yhteistyötä ja panostusta verkkoviestintään substanssiosastoilta. Verkkopalvelun uudistamiseen liittyvien riskien toteutumisen ensisijainen torjuntakeino on suunnitelmallisuus, vuorovaikutus, testaus ja hyvä projektinhallinta.

Koulukodeilla asiakasviestinnän haasteena on riittävän, informatiivisen ja myönteisen näkyvyyden saavuttaminen niin, että koulukodit erottuvat kilpailijoistaan. Koulukotien uudet kotisivut sekä strategia julkaisiin syksyllä 2013 – tässä ulkoisen viestinnän haasteisiin on pystytty vastaamaan suhteessa edellisen vuoden tilanteeseen. Koulukodeissa nähdään sosiaalisen median käyttö sekä riskinä että mahdollisuutena.

Riskit liittyvät etenkin salassa pidettävän viestin hallintaan, mahdollisuudet mm. myönteisen julkisuuskuvan välittämiseen ja uuden vuorovaikutuskanavan avaamiseen nykyaikaista mediaa hyödyntäen.

Sairaaloissa viestinnän riskeihin on vastattu seuraavasti. Niuvanniemen sairaala on laatinut sähköposti- ja sosiaalisen median käyttöpolitiikat. Vanhan Vaasan sairaalan haasteita valvonnalle ja mahdollisten riskien havaitsemille luo sosiaalisen median käyttö viranhaltijan yksityiselämässä sekä potilaiden sosiaalisen median käyttömahdollisuuksien lisääntyminen. Virkamiehille asiasta on annettu ohjeita tietoturvaohjeessa. Sairaala on myös kehittänyt varautumis- ja valmiusohjeistustaan. Vanhan Vaasan sairaalan johtoryhmä hyväksyi tavoitteeksi talon sisäisen viestinnän parantamisen.

Johtaminen

THL uudisti johtamisjärjestelmäänsä monella rintamalla vuoden 2013 aikana. Toiminnan ja talouden suunnittelu sidottiin entistä tiukemmin yhteen ja suunnitteluprosessia jännevoitettiin. Uudeksi johtamisen välineeksi luotiin toimintasuunnitelma-asiakirja, joka sisältää strategisten linjausten lisäksi suunnitelmat STM:n asettamien tulostavoitteiden toteuttamiselle. Budjetointia yksinkertaistettiin muun muassa yleiskustannuskertymien kohdentamisessa. THL:n johto on todennut suunnitteluprosessin muutokset toimiviksi ja johtamisjärjestelmän kehittämistä päätettiin jatkaa samojen periaatteiden mukaisesti. Johtamis- ja ohjausmenetelmien kehittämiseksi käynnistettiin myös sisäisten määräysten ja ohjeistusten uudistaminen. Työ jatkuu vuonna 2014.

Toiminnan tuotosten, tuloksellisuuden ja vaikuttamisen seurannassa ei otettu merkittäviä kehitysaskelia. Osana kokonaisarkkitehtuuryötä alettiin kuitenkin kartoittaa laitoksen prosesseja tuotoslähtöisesti. Tämä tarjonnee jatkossa perustan mittaroinnin kehittämiseksi.

Koulukotien johtamis- ja ohjausjärjestelmän kehittäminen on vähentänyt toimintaan sisältyvää diversiteettiä, mikä puolestaan pienentää toiminnallisia riskejä. Koulukotien johtokunta on vahvistanut yksikökohtaisen johtamisorganisaation tavoitemallin, jolla osaltaan edelleen kehitetään toiminnan yhtenäisyyttä. Johtamisen ja laadunhallinnan työkalun, IMS-toimintajärjestelmän, käyttöönotto ei ole kaikissa yksiköissä edennyt tavoitteen mukaisesti. Tavoitteena on, että systemaattinen prosessijohtaminen kehittyy kaikissa toimintayksiköissä. Johdon avainhenkilöiden rekrytointiin liittyvät vaikeudet realisoivat riskejä, joilla on vaikutuksia toimintaan.

Sairaaloissa henkilökunnan mielipiteitä johtamisesta kartoitetaan mm. kyselyiden avulla sekä säännöllisissä palaverissa. Niuvanniemen sairaalan vuosittaisen sisäisen arviointikyselyn tulos oli hiukan parempi kuin vuonna 2012. Johtamisen haasteita ovat edelleen tiedottaminen, päätösten läpinäkyvyys ja arvojen noudattaminen.

Johtopäätös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta

THL:n viidentenä vuonna toiminnan- ja taloudensuunnittelua on sidottu aiempaa tiiviimmin yhteen. Toimintasuunnitelmadokumenttiin on koottu selkeästi suunnitelmat tavoitteiden toteuttamiseksi. Talouden suunnitteluun tuovat tulevana vuosina lisähaastetta määrärahaileikkaukset sekä tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistus. Johtamisjärjestelmä vaatii edelleen kehittämistä. Koulukodeissa on edistetty systemaattista prosessijohtamista.

THL-pääviraston toiminnan tuottavuuden ja vaikuttavuuden mittaaminen eivät ole edistyneet. Mittareiden kehittämiseen tulee panostaa jatkossa, jotta saadaan luotettavaa ja yhdenmukaista tietoa toiminnan taloudellisuudesta.

Tulevana vuonna THL:n kehittämistyötä jatketaan mm. kokonaisarkkitehtuuri-menetelmällä. Toiminnan sujuvoittamiseksi projektihallintoa kehitetään ja hallinnon rakenteita arvioidaan. THL:n syksyllä 2012 tehdyn arviointikokonaisuuden tuloksia on tarkoitus hyödyntää karsimalla mahdollisia päällekkäisyyksiä.

Kokonaisuutena arvioiden THL-kirjanpitoyksikön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on säilynyt melko hyvänä.

1.8 Arviointien tulokset

Kansainvälinen arviointiryhmä aloitti STM:n toimeksiannosta THL:n kokonaisvaltaisen arvioinnin joulukuussa 2013. Arviointi kattaa koko laitoksen toiminnan. Loppuraportti julkaistaan keväällä 2014. Laitokseen ei kohdistunut muita laajoja arviointeja.

Syksyllä 2012 tehdyn THL:n sisäisten ja ulkoisten arviointien kartoituksen tuloksia eli laitoksen arviointikokonaisuutta ei kehitetty aktiivisesti vuonna 2013. Laitos osallistui STM:n riskienhallintatyökalun hankintatyöryhmän kokouksiin sekä riskiluokitteluehdotuksen tekemiseen.

Edellä kuvattujen sisäisten arviointien lisäksi THL:n toimintaan kohdistui erillisiä ulkoisia tarkastuksia mm. VTV:n toimesta.

FINAS (Finnish Accreditation Service) teki THL:n akkreditoitujen laboratorioden toimintaan määräävikasarviointin. Päätös akkreditoinnin jatkumisesta astui voimaan 20.6.2013. Lisäksi THL:n laboratorioissa tehtiin jatkuvaa toimintaprosessien arviointia toimintakäsikirjan mukaisesti.

1.9 Yhteenvetotiedot väärinkäytöksistä

Kertomusvuonna ei ollut väärinkäytöksiä.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	"Tilinpäätös 2012"	"Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)"	Tilinpäätös 2013	"Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio"	"Toteutuma %"
11. Verot ja veronluonteiset tulot	1 142 456,09	1 055 683	1 055 682,67	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	1 142 456,09	1 055 683	1 055 682,67	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	168 414,94	889 030	444 116,77	-444 913,04	50
12.33.03. Terveysten ja hyvinvoinnin laitosten tulot	92 606,72	500 000	55 086,96	-444 913,04	11
12.33.99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	585,62	112 006	112 005,91	0,00	100
12.35.99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot		277 024	277 023,90	0,00	100
12.35.99.3. EU-rahoitus		277 024	277 023,90	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	75 222,60				
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	1 600,00	1 620	1 620,00	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot (nettob)	1 600,00	1 620	1 620,00	0,00	100
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	1 600,00	1 620	1 620,00	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	1 312 471,03	1 946 332	1 501 419,44	-444 913,04	77

Päälukuan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahajaji	"Tilinpäätös 2012"	"Talousarvio 2013 (TA + LTA-t)"	Talousarvion määrärahojen		"Tilinpäätös 2013"	"Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös"	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			"käyttö vuonna 2013"	"siirto seuraavalle vuodelle"			"Edellisiltä vuosilta siirtyneet"	"Käytettävissä vuonna 2013" (pl. peruutukset)"	"Käyttö vuonna 2013"	"Siirretty seuraavalle vuodelle"
23. Valtioneuvoston kanslia		6 915	6 887,10	27,90	6 915,00		0,00	6 915,00	6 887,10	27,90
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)		6 915	6 887,10	27,90	6 915,00		0,00	6 915,00	6 887,10	27,90
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	311 384,31	65 505	32 603,83	32 900,90	65 504,73	0,00	45 565,62	111 065,62	78 164,72	32 900,90
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonsävero- menot (arvionääräraha)	1 384,31	5	4,73	0,00	4,73	0,00				
24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvonsävero- menot (siirtomääräraha 3 v)	1 384,31	5	4,73		4,73	0,00				
24.20.66. Lähialueyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	310 000,00						45 565,62	45 565,62	45 565,62	0,00
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)		65 500	32 599,10	32 900,90	65 500,00		0,00	65 500,00	32 599,10	32 900,90
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	56 075,11	78 977	78 977,25	0,00	78 977,25	0,00				
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonsävero- menot (arvionääräraha)	3 307,11	78 977	78 977,25		78 977,25	0,00				
28.60.01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palk- kamenot (siirtomääräraha 2 v)	52 768,00									
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	741 534,23	282 082	282 082,19	0,00	282 082,19	0,00	345 618,00	345 618,00	345 618,00	0,00
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonsä- vero- menot (arvionääräraha)	56 451,12	54 082	54 082,19		54 082,19	0,00				
29.10.20. Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen (siirto- määräraha 2 v)	369 780,00						345 618,00	345 618,00	345 618,00	0,00
29.90.50. Velkkauksen ja raha-arpaisten voittovarat urheilun ja liikuntakasvatukseen edistämiseen (arvionäärä- raha)	315 303,11	228 000	228 000,00	0,00	228 000,00	0,00				
29.90.50.02.2. Liikuntapalkkakentämisen tutkimuk- seen ja kehittämiseen	48 605,95	40 000	40 000,00		40 000,00	0,00				
29.90.50.08.1. Liikuntatieteellisiin tutkimusprojek- teihin	36 644,24	148 000	148 000,00		148 000,00	0,00				
29.90.50.08.2. Suomen Akatemian tutkimushankkeisiin	140 624,00									
29.90.50.14.2. Opetus- ja kulttuuriministeriön käy- tettäväksi	89 428,92	40 000	40 000,00		40 000,00	0,00				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	153 138,33	152 517	152 517,17	0,00	152 517,17	0,00	0,00	133 618,78	133 618,78	0,00
32.01.29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonsä- vero- menot (arvionääräraha)	15 964,60	18 898	18 898,39		18 898,39	0,00				
32.30.51. Julkiset työvoimapolvelut (siirtomääräraha 2 v)	137 173,73	133 619	133 618,78	0,00	133 618,78		0,00	133 618,78	133 618,78	0,00
32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valtionhallinto		133 619	133 618,78	0,00	133 618,78		0,00	133 618,78	133 618,78	0,00
32.30.51.07.1. Palkkaukset		133 619	133 618,78	0,00	133 618,78		0,00	133 618,78	133 618,78	0,00
32.30.51.2. Työllistämisen valtionhallintoon	137 173,73									
32.30.51.2.1. Palkkaukset	137 173,73									

Päälukuan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	"Tilinpäätös 2012"	"Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)"	Talousarvion määrärahojen		"Tilinpäätös 2013"	"Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös"	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			"käyttö vuonna 2013"	"siirto seuraavalle vuodelle"			"Edellisiltä vuosilta siirtyneet"	"Käytettävissä vuonna 2013" (pl. peruutukset)"	"Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)"	"Siirretty seuraavalle vuodelle"
33.Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	123 395 911,52	127 922 125	90 167 595,52	35 226 418,40	125 394 013,92	2 528 111,41	47 594 144,83	148 410 144,83	98 329 289,89	50 032 107,15
33.01.04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	301 490,23	600 000	-48 747,79	600 000,00	551 252,21	48 747,79	600 000,00	1 200 000,00	551 252,21	600 000,00
33.01.05. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisten lasten- suojeluyksiköiden toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	548 000,00	548 000	260 500,60	287 499,40	548 000,00		153 695,13	701 695,13	414 195,73	287 499,40
33.01.25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiastietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)										
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (arvionmääräraha)	10 124 854,87	10 786 125	10 786 125,33		10 786 125,33	0,00				
33.02.20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansynyn selvittämisen menot (arvionmääräraha)	9 055 264,07	9 500 000	9 699 921,66		9 699 921,66	-199 921,66				
33.02.20.01. Kuolemansynyn selvittämisen menot		9 500 000	9 699 921,66		9 699 921,66	-199 921,66				
33.02.20.01. Kuolemansynyn selvittämisen menot	9 055 264,07									
33.03.04. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	69 796 000,00	70 051 000	63 504 747,00	6 546 253,00	70 051 000,00		6 361 482,75	76 412 482,75	69 866 229,75	6 546 253,00
33.50.30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arvionmääräraha)	1 605 446,13	1 550 000	1 401 143,26		1 401 143,26	148 856,74				
33.60.34. Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille oikeuspsykiatrista tutkimuksista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin (arvionmääräraha)	3 227 856,22	5 270 000	2 739 571,46		2 739 571,46	2 530 428,54				
33.60.34.01. Mielenterveyslain mukaiset korvaukset		5 270 000	2 739 571,46		2 739 571,46					
33.60.34.1. Mielenterveyslain mukaiset korvaukset	3 227 856,22									
33.60.38 Valtionavustus kunnille vanhuspäalvelulain toimeenpanoon (siirtomääräraha 2 v)		575 000	111 414,30	463 585,70	575 000,00		0,00	575 000,00	111 414,30	463 585,70
33.70.20. Rokotteiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)	22 690 000,00	24 290 000	0,00	24 290 000,00	24 290 000,00		26 859 009,85	51 149 009,85	17 998 027,08	33 150 982,77
33.70.50. Terveyden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	5 100 000,00	3 780 000	740 919,70	3 039 080,30	3 780 000,00		3 549 957,10	7 329 957,10	4 290 876,80	3 039 080,30
33.70.52. Valtionavustus UKK-instituutin toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	947 000,00	972 000	972 000,00	0,00	972 000,00		0,00	972 000,00	972 000,00	0,00
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	0,00	50 000	0,00	50 000,00	50 000,00		301 394,14	351 394,14	211 408,02	139 986,12
35.10.64. EU:n ympäristörahaston osallistuminen ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)		50 000	0,00	50 000,00	50 000,00		301 394,14	351 394,14	211 408,02	139 986,12
Määrärahatilitt yhteensä	124 658 043,50	128 558 122	90 720 663,06	35 309 347,20	126 030 010,26	2 528 111,41	48 286 722,59	149 358 756,37	99 104 986,51	50 205 022,07

Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2013– 31.12.2013		1.1.2012– 31.12.2012	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	82 147 701,20		80 370 789,96	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	743 471,97		629 323,42	
Muut toiminnan tuotot	25 683 680,80	108 574 853,97	31 740 478,25	112 740 591,63
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	27 158 906,77		26 801 222,39	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-16 133,71		9 913 649,63	
Henkilöstökulut	124 775 514,46		129 560 872,94	
Vuokrat	16 804 683,82		17 897 651,90	
Palvelujen ostot	35 853 360,79		29 226 896,91	
Muut kulut	5 096 679,31		5 801 219,87	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	435,40		12 097,50	
Poistot	872 229,33		2 159 110,02	
Sisäiset kulut	597 200,04	-211 142 876,21	697 895,52	-222 070 616,68
JÄÄMÄ I		-102 568 022,24		-109 330 025,05
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	2 568,50		1 646,97	
Rahoituskulut	4 476,13	-1 907,63	8 532,91	-6 885,94
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	765,10		1 112,14	
Satunnaiset kulut	594,91	170,19	1 031,56	80,58
JÄÄMÄ II		-102 569 759,68		-109 336 830,41
Tuotot				
Kunnilta	1 173 539,57		1 234 057,27	
Siirtotalouden tuotot kuntayhtymiltä	24 478,00		0,00	
Siirtotalouden tuotot EU:lta	277 023,90		975,20	
Muut	10 383,98	1 485 425,45	3 942,14	1 238 974,61
Kulut				
Kunnille	2 305 285,89		2 355 794,15	
Kuntayhtymille	1 944 789,23		1 074 765,04	
Sosiaaliturvarahastoille	0,00		0,00	
Elinkeinoelämälle	109 149,65		208 427,58	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	6 308 615,39		4 591 581,43	
Kotitalouksille	488 747,67		494 766,64	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	0,00		0,00	
Muut siirtotalouden kulut	12 000,00	-11 168 587,83	0,00	-8 725 334,84
JÄÄMÄ III		-112 252 922,06		-116 823 190,64
Muut pakolliset maksut	-470,61		0,00	
Perityt arvonnalisäverot	1 287 945,38		1 394 143,96	
Suoritettut arvonnalisäverot	-11 301 580,42	-10 014 105,65	-10 530 502,98	-9 136 359,02
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUMÄÄMÄ		-122 267 027,71		-125 959 549,66

4 Tase

	31.12.2013		31.12.2012	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	185 810,19		173 447,98	
Muut pitkävaikutteiset menot	9 619,73	195 429,92	12 919,73	186 367,71
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennelmat	4 860,06		7 762,15	
Koneet ja laitteet	2 957 731,73		2 718 771,57	
Kalusteet	370 396,05		560 822,86	
Muut aineelliset hyödykkeet	58 719,46	3 391 707,30	58 719,46	3 346 076,04
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	29 971,20	29 971,20	29 971,20	29 971,20
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET	3 617 108,42		3 562 414,95	
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMASUUS				
Aineet ja tarvikkeet	62 505,56		63 885,70	
Valmiit tuotteet/Tavarat	49 066 636,57	49 129 142,13	49 049 558,12	49 113 443,82
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	13 349 411,80		13 606 102,92	
Siirtosaamiset	216 399,82		40 509,63	
Muut lyhytaikaiset saamiset	2 101 121,30		3 105 671,32	
Ennakkomaksut	314 274,08	15 981 207,00	526 078,13	17 278 362,00
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	17 401,49		22 912,00	
Muut pankkitilit	0,00		114 948,26	
Muut rahat ja pankkisaamiset	2 918,12		2 870,15	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	0,00	20 319,61	250,00	140 980,41
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ	65 130 668,74		66 532 786,23	
VASTAAVAA YHTEENSÄ		68 747 777,16		70 095 201,18

	31.12.2013		31.12.2012	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	5 600 498,85		5 600 498,85	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	22 744 027,12		35 057 927,71	
Pääoman siirrot	119 815 825,82		113 645 649,07	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-122 267 027,71	25 893 324,08	-125 959 549,66	28 344 525,97
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	2 918,12	2 918,12	2 870,15	2 870,15
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	25 896 242,20			28 347 396,12
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN				
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	12 286 764,65		11 695 758,41	
Ostovelat	5 678 747,51		3 133 134,97	
Tilivirastojen väliset tilitykset	2 690 977,82		2 388 724,62	
Edelleen tilittävät erät	2 362 651,36		2 855 567,66	
Siirtovelat	19 496 286,20		20 523 154,23	
Muut lyhytaikaiset velat	336 107,42	42 851 534,96	1 151 465,17	41 747 805,06
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	42 851 534,96		41 747 805,06	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		68 747 777,16		70 095 201,18

5 Liitetiedot

Liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

- Ulkomaanrahan määräiset velat samoin kuin ulkomaanrahan määräiset saamiset ja muut sitoumukset on muunnettu Suomen rahaksi varainhoitovuoden viimeisen Euroopan keskuspankin tai Suomen Pankin kurssin mukaan.
- Kirjanpitoyksikkö on toiminut koko vuoden 2013 palvelukeskuksen (Palkeet) asiakkaana. Palvelukeskus on hoitanut erikseen sovitulla tavalla talous- ja henkilöstöpalveluita.

Valtion mielisairaalat

- Vuoden 2013 tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.

Valtion koulukodit (THL:n alaiset lastensuojeluyksiköt)

- Vuoden 2013 tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna, paitsi Kasvun Yhteisöjen toinen toimipiste eli Koivikko on lakkautettu. Vuorelan koulukodin yhteyteen on hallinnollisesti sijoitettu vankilan perheosasto-toiminta.

Liite 2: Nettotuetut tulot ja menot

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS 561

Tilinpäätöslaskelmien liite 2: Nettotuetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2013 määrärahojen		Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle			edellisiltä vuosilta siirtyneet	käytettävissä vuonna 2013	käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset	siirretty seuraavalle vuodelle
33.01.04	Bruttomenot	600 000	56 651 068,16		57 251 068,16				57 251 068,16	
Mielis toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	0	56 699 815,95		56 699 815,95				56 699 815,95	
	Nettomenot	600 000	-48 747,79	600 000,00	551 252,21	48 747,79	600 000,00	1 200 000,00	551 252,21	600 000,00
33.01.05	Bruttomenot	548 000	21 293 585,26		21 581 084,66				21 447 280,39	
Koulukoti toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	0	21 033 084,66		21 033 084,66				21 033 084,66	
	Nettomenot	548 000	260 500,60	287 499,40	548 000,00	0,00	153 695,13	701 695,13	414 195,73	287 499,40
33.01.29	Bruttomenot	0	11 116 511,20		11 116 511,20					
Alv Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	Bruttotulot	0	330 385,87		330 385,87					
	Nettomenot	10 786 125	10 786 125,33	0,00	10 786 125,33	0,00				
33.03.04	Bruttomenot	70 051 000	92 751 405,17		99 297 658,17				99 112 887,92	
THL toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	Bruttotulot	0	29 246 658,17		29 246 658,17				29 246 658,17	
	Nettomenot	70 051 000	63 504 747,00	6 546 253,00	70 051 000,00	0,00	6 361 482,75	76 412 482,75	69 866 229,75	6 546 253,00

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

THL on saanut arviomäärärahamomentille 33.02.20 Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot ylitysluvan 200 000 eurolle. THL:llä on täten ollut ko. momentilla käytössään vuonna 2013 yhteensä 9 700 000 euroa.

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Ei esitettävää.

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

Terveystieteiden tutkimuskeskus
Kirjanpitoyksikkö 561
Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2013	2012
Henkilöstökulut	102 942 153,73	107 220 736,82
Palkat ja palkkiot	103 151 010,45	107 129 246,88
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-208 856,72	91 489,94
Henkilösivukulut	21 833 360,73	22 340 136,12
Eläkekulut	19 294 035,93	19 673 735,63
Muut henkilösivukulut	2 539 324,80	2 666 400,49
Yhteensä	124 775 514,46	129 560 872,94
Johdon palkat ja palkkiot, josta	0,00	0,00
– tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	56 984,55	55 146,59
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

THL-Kirjanpitoyksikön käyttämä henkilöstöhallinnon järjestelmä ei sisällä tehtäväsuoritusluokitusta, joten johdon palkat, palkkiot ja luontoisedut on jätetty esittämättä erillisenä eränä.

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

1. Poistonalainen omaisuus ja käyttöomaisuusrekisteri I

Poistojen kirjaamista varten käyttöomaisuus ryhmitellään liikekirjanpidon mukaisiin omaisuustileihin. Poistolaskennan piiriin kuuluvat kaikki liikekirjanpidon tililuokassa olevat 1-alkuiset käyttöomaisuustilit.

Poistot tehdään vuoden 2009 alusta käyttöomaisuudesta, jonka arvonalisäveroton hankintahinta on vähintään 10 000 euroa ja taloudellinen pitoaika yli yksi vuosi. Tällaisen tuotannontekijän hankintahinta kirjataan liikekirjanpidossa kuluksi suunnitelman mukaisina poistoina. Hankinnat merkitään käyttöomaisuusrekisteriin.

Ennen vuotta 2009 käyttöomaisuusrekisteriin Kansanterveyslaitoksessa ja Stakesissa kirjatut hankinnat, jotka ovat vielä käytössä, siirretään osaksi Terveysten ja hyvinvoinninlaitoksen käyttöomaisuuskirjanpitoa. Siirrettäviin käyttöomaisuusesineisiin sovelletaan vuonna 2008 voimassa olevia poistosuunnitelmia.

Käyttöomaisuus, jonka arvonalisäveroton hankintahinta on alle 10 000 euroa mutta yli 1000 euroa, kirjataan suoraan kuluksi. Nämä hankinnat merkitään irtaimistorekisteriin. Taide-esineistä, matkapuhelimista ja atk-laitteista pidetään erillistä rekisteriä hankintahinnasta riippumatta.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole kansallisuusomaisuutta.

2. Poistojen kirjaaminen

Poistot kirjataan liikekirjanpitoon kuukausittain. Poistot lasketaan Raidance-käyttöomaisuus kirjanpitojärjestelmästä, josta ne kuukausittain siirretään liikekirjanpitoon. Poistojen tekeminen aloitetaan tuotannontekijän käyttöönotto-kuukautta seuraavasta kuukaudesta. Omaisuuden myynnin yhteydessä tehdään viimeinen poisto omaisuuden viimeiseltä käyttökuukaudelta. Tämän jälkeen jäljelle jäävä meno jäännös kirjataan myyntivoittojen tai -tappioiden tilille. Omaisuuden ilmaistuovutuksen tai tuhoutumisen yhteydessä sen mahdollinen käyttöomaisuuskirjanpidossa jäljellä oleva arvo poistetaan kokonaan.

3. Poistomenetelmä ja poistoajat

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina poistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Mikäli hyödykkeelle jää jäännösarvo suunnitelmanmukaisen poiston jälkeen ja sen käyttöikä jatkuu, tehdään jäännösarvolle uusi poistosuunnitelma, tasapoisto (3v.)

		Poistomenetelmä	Poistoaika vuotta
Käyttöomaisuus			
Aineettomat hyödykkeet			
	Aineettomat oikeudet		
1120	Ostetut atk-ohjelmat tasapoisto	tasapoisto	5
	Muut aineettomat oikeudet tasapoisto	tasapoisto	arv. erikseen 5–17 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
1230	Rakennelmat	tasapoisto	10
	Koneet ja laitteet		
1250	Autot ja muut maajetälväläneet	tasapoisto	5
1250	Osaprojektile 80035 Lesotho MCA hankitut autot	tasapoisto	4
1253	Raskaat työkoneet	tasapoisto	5
1254	Kevyet työkoneet	tasapoisto	5
	Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet		
1255	Palvelimet	tasapoisto	5
1255	Muut atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	3
1256	Toimisto koneet ja -laitteet	tasapoisto	5
1257	Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5
1258	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5
1259	Laboratoriolaitteet ja kalusteet	tasapoisto	5
1259	Laboratoriolaitteet ja kalusteet	tasapoisto	10
1259	Laboratoriolaitteet ja kalusteet	tasapoisto	15
1260	Muut tutkimuslaitteet	tasapoisto	5
1269	Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5
	Kalusteet		
1270	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5
1279	Muut kalusteet	tasapoisto	5
	Muut aineelliset hyödykkeet		
1280	Taide-esineet		ei poistoja
1289	Muut aineelliset hyödykkeet tasapoisto		arv.erikseen 5–20 vuotta
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
	Käyttöomaisuusarvopaperit		
	Kiinteistöosakkeet		ei poistoja
	Muut osakkeet		ei poistoja
	Muut osuudet		ei poistoja

4. Poistosuunnitelman voimassaolo

Tätä poistosuunnitelmaa noudatetaan 1.1.2009 alkaen.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Käyttöomaisuus

	Aineettomat oikeudet	Aineettomat hyödykkeet			
		Muut pitkävaik. menot			Yhteensä
Hankintameno 01.01.2013	1 575 346,87	34 372,00	0,00	0,00	1 609 718,87
Lisäykset	103 989,79	0,00	0,00	0,00	103 989,79
Vähennykset	-17 003,08		0,00	0,00	-17 003,08
HANKINTAMENO 31.12.2013	1 662 333,58	34 372,00	0,00	0,00	1 696 705,58
Kertyneet					
poistot 01.01.2013	1 407 890,80	21 457,27	0,00	0,00	1 429 348,07
Vähennysten					
kertyneet poistot		0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman					
mukaiset poistot (1	63 695,26	3 300,00	0,00	0,00	66 995,26
Tilikauden suunnitelmasta					
poikkeavat poistot	4 937,33	0,00	0,00	0,00	4 937,33
KERTYNEET					
POISTOT 31.12.2013	1 476 523,39	24 757,27	0,00	0,00	1 501 280,66
Arvonkorotukset					
KIRJANPITOARVO 31.12.2013	185 810,19	9 614,73	0,00	0,00	195 424,92

Käyttöomaisuus

	Rakennelmat	Aineelliset hyödykkeet			
		Koneet ja laitteet	Kalusteet	Muut aineell. hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 01.01.2013	98 959,39	15 035 954,87	1 695 005,36	58 719,46	16 888 639,08
Lisäykset	0,00	1 238 015,64	1 415,93	0,00	1 239 431,57
Vähennykset	0,00	-19 952,34	-1 528,99	0,00	-21 481,33
HANKINTAMENO 31.12.2013	98 959,39	16 254 018,17	1 694 892,30	58 719,46	18 106 589,32
Kertyneet					
poistot 01.01.2013	91 197,24	12 689 159,75	1 134 228,29	0,00	13 914 585,28
Vähennysten					
kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman					
mukaiset poistot (1	2 902,09	935 944,53	189 567,35	0,00	1 128 413,97
Tilikauden suunnitelmasta					
poikkeavat poistot	0,00	-328 817,84	700,61	0,00	-328 117,23
KERTYNEET					
POISTOT 31.12.2013	94 099,33	13 296 286,44	1 324 496,25	0,00	14 714 882,02
Arvonkorotukset					
KIRJANPITOARVO 31.12.2013	4 860,06	2 957 731,73	370 396,05	58 719,46	3 391 707,30

Käyttöomaisuus

	Käyttöomaisuus arvopaperit	Kom-arvop ja muut pitkäaik sij			
		-			Yhteensä
Hankintameno 01.01.2013	29 971,20	0,00	0,00	0,00	29 971,20
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
HANKINTAMENO 31.12.2013	29 971,20	0,00	0,00	0,00	29 971,20
Kertyneet					
poistot 01.01.2013	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennysten					
kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset					
KERTYNEET					
POISTOT 31.12.2013	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset					
KIRJANPITOARVO 31.12.2013	29 971,20	0,00	0,00	0,00	29 971,20

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2013	2012	Muutos 2013–2012
Korot euromääräisistä saamisista	805,90	46,97	758,93
Korot valuuttamääräisistä saamisista	277,38	0,00	277,38
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	-350,54	0,00	-350,54
Osingot	1 620,00	1 600,00	20,00
Muut rahoitustuotot	215,76	0,00	215,76
Rahoitustuotot yhteensä	2 568,50	1 646,97	921,53
Rahoituskulut	2013	2012	Muutos 2013–2012
Korot euromääräisistä veloista	4 476,13	8 482,91	-4 006,78
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	50,00	-50,00
Rahoituskulut yhteensä	4 476,13	8 532,91	-4 056,78
Netto	-1 907,63	-6 885,94	4 978,31

Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Ei ole esitettävää.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kappale- määrä	2013					2012		2011	
		Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Omistus- osuus %	Myynti- oikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina- arvo	Kirjanpi- to- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo
Julkisesti noteeraa- mattomat osakkeet ja osuudet			29 971,20			1 620,00		29 971,20		30 055,20
Limingan jää- halli Oy	8		673,00					673,00		673,00
Luottokunta osuustodistus										84,00
SalWe Oy	200		20 000,00					20 000,00		20 000
Suomen lääke- vahinkokorvaus- osuuskunta	48		558,20					558,20		558,20
Anvia Oyj	20		8 740,00			1 620,00		8 740,00		8 740,00
Osakkeet ja osuu- det yhteensä			29 971,20			1 620,00		29 971,20		30 055,20

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2013	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	20 319,61	0,00	0,00	20 319,61
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	20 319,61	0,00	0,00	20 319,61

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	36 008 903,00	29 366 874,45	10 954 389,13	9 392 838,34	88 660 860,73	138 374 962,65

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2013	Varat 31.12.2012	Käyttötarkoitus
Kyösti Kallion rahasto	2 918,12	2 870,15	Sodassa kaatuneiden vähävaraisten omaisten auttaminen
Yhteensä	2 918,12	2 870,15	

Liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Ei ole esitettävää.

Liite 15: Velan muutokset

Ei ole esitettävää.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Ei ole esitettävää.

Liite 17: Oikeudet ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa vireillä ollut Vita Terveyspalvelut Oy:n valitus Keskusrikospoliisiin tekemästä julkista hankintaa koskevasta päätöksestä 2.9.2010 (381/2010, koskien liikennejuopumuksiin liittyvien laboratoriopalveluiden hankintaa) on hylätty Korkeimman hallinto-oikeuden antamalla päätöksellä 23.5.2012. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos on voittanut Keskusrikospoliisin kilpailutuksen ja

analyysitoiminta on tältä osin alkanut THL:ssa 2013. Vita Terveyspalvelut Oy on tehnyt asiasta Euroopan komissiolle kantelun koskien väitettyä laitonta valtiontukea. Kantelun käsittely on kesken.

THL:ssa on käynnistetty valmistelutyö vastaanottaa Rikosseuraamuslaitokselta vankiterveydenhuollon järjestämiseen liittyvä toiminta vuoden 2015 alusta. Kyseinen toiminta on laajuudeltaan noin 190 htv:tä ja rahamääräisesti eri vaikutukset huomioiden lähes 18 miljoonaa euroa.

Liite 18: THL:n organisaatiorakenteen nimet ja lyhenteet

Nimi	Lyhenne
Hyvinvointi- ja terveyspolitiikat -toimiala	TA1
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimiala	TA2
Terveyden suojelun toimiala	TA3
Sosiaali- ja terveyspalvelut -toimiala	TA4
Yhteiset palvelut	YPAL
Tieto-osasto	TITO
Viestintäosasto	VIVO
Kansainvälisten asiain yksikkö	KIVA
Pääjohtaja ja THL:n johtaminen	JOHTO

6 Allekirjoitukset

Toimintakertomus ja tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 7. maaliskuuta 2014.

Juhani Eskola
pääjohtaja

Valtion koulukotien osalta

Matti Salminen
johtaja
Valtion koulukodit

Valtion mielisairaaloiden osalta

Eila Tiihonen
johtava lääkäri
Niuvanniemen sairaala

Markku Eronen
johtava lääkäri
Vanhan Vaasan sairaala